ମନମୋହିନୀ

ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ

ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ

ଲେଖକ :—ଶ୍ରୀ ଦଗମ୍ଧୁର ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ—ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଦଲାଇ
୧୪, ଡାକ୍ତର ଜଗବନ୍ଧୁ ଲେନ୍
କଲିକତା-୧୨

ଅଷ୍ଟପ୍ରକାଶ—ଶିବରାତ୍ରି
୧୯୬୧

ପରିବେଷକ
ବୀଣାପାଣି ପୁସ୍ତକାଳୟ
୬୭, ଶଶୀ ଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା ୧୨

ମୂଲ୍ୟ—ଦୁଇଟଙ୍କା ମାତ୍ର

ଓଡ଼ିଶା ଆର୍ଟ ପ୍ରେସ
୬୭।ବି, ଶଶୀଭୂଷଣ ଦେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ
କଲିକତା-୧୨

ଶ୍ରୀମତୀ,

କମଳା ରାଣୀ ତରାଇଙ୍କୁ

ଜୀବନ୍ତ ମୂଳାଧାରମାନଙ୍କରେ, ସ୍ନେହର ସହିତ ଅର୍ପଣ କଲି"

B.B. Tarai

୧୬-୦୭

ପରଶମଣି

ହାତରେ ... ...

*

*   *

କାରାକକ୍ଷ ଅନ୍ଧକାର —ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଦିଶୁନ।

ସେହି ନିବୃତ କାରାକକ୍ଷରେ ବଳିୟାରସିଂହ, ଦୈତ୍ୟାରି, ବାହାଦୂରସିଂହ ଓ କୋଇମଣୀ ବନ୍ଦୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି।

କାରାକକ୍ଷଟି ଆକାର ପ୍ରକାରରେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ନହେଲେବି ଛୋଟ କୁହାଯାଇ ନପାରେ, ଆଡ଼ଦୀର୍ଘରେ କକ୍ଷଟି ସମାନ। ପ୍ରାୟ ଏକ-ହଜାରରୁ ଅଧିକା କଇଦ୍‌ମାନେ ଭଲଭାବରେ ବସାଉଠା କରି ପାରିବେ।

ପଥର ଗାନ୍ଥୁନୀ ଦାଆଲରେ ଛୋଟଛୋଟ ଛିଦ୍ରଅଛି। ସେଥିରେ ପବନ ଯିବା ଆସିବା କରେ। ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଝାପ୍‌ସା ଆଲୁଅରେ ଠିକ୍ କାରାକକ୍ଷର କଇଦ୍ ମାନଙ୍କୁ ଦେଖା ଯାଏନି। ଖାଲି ସେମାନ-ଙ୍କର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଛାୟା କେତେକାଂଶରେ ଜଣାପଡ଼େ। ରାତଦିନ ଜଣା-ପିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ। ସବୁବେଳେ ଅନ୍ଧକାର—।

କକ୍ଷଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପଥର ଖମ୍ବ ଅଛି। ସେହି ଖମ୍ବର ଲମ୍ବା କଡ଼ାରେ ମୋଟା ମୋଟା ଦଶ ବାରହାତ ଲମ୍ବର ଜଂଜିର ଝୁଲିଅଛି। ସେହି ଜଂଜିରରେ କଇଦ୍‌ମାନଙ୍କର ଗୋଡ଼ହାତ ବନ୍ଧାହୁଏ।

ଦିନରେ ଦୁଇଥର କଇଦି ମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ରୁ ଶିକୁଳି ଫିଟାଇ ଦିଆଯାଏ । ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟ କର୍ମ ଶେଷକରି ନିଅନ୍ତି ।

ଭୋଜନ ଶେଷ ହେଲେ ପୁଣି ସେମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ ହାତରେ ଶିକୁଳି ପଡ଼େ । କଇଦି ମାନେ ବେକାଇଦା ହୋଇ ସେହି କାରା-କକ୍ଷରେ ପଡ଼ିରହନ୍ତି ।

ପରପର ଚାରୋଟି ପଥର ଖମ୍ବରେ ବଲ୍ୟାରସିଂହ, ଦୈତ୍ୟରାଜ, ବାହାଦୁରସିଂହ ଓ ନେହମଣୀର ଗୋଡ଼ ହାତରେ ଶିକୁଳି ଦିଆ ହୋଇଛି ।

ସେହି ଅନ୍ଧକାର କାରାକକ୍ଷରେ ଏହି ଚାରିଜଣ ମାତ୍ର ବନ୍ଦୀ, ନୀରବରେ ସମସ୍ତେ ତଳକୁ ମୁହଁକରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପଥରଖମ୍ବ ମୂଳରେ ବସିଛନ୍ତି ।

ଏମଧ୍ୟରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ବହୁଥର ବଲ୍ୟାରସିଂହକୁ ଡାକିଥିଲେବି ବଲ୍ୟାରସିଂହଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇନାହିଁ । ତଥାପି ମଝିରେ ମଝିରେ ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗକରି ସେ ତାର ବଂଧୁ ବଲ୍ୟାର-ସିଂହକୁ ଡାକୁଛି ।

ବାରମ୍ବାର ଡାକି ବଲ୍ୟାରସିଂହଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନପାଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ମଧ୍ୟ ନୀରବରେ ବସି ରହିଲା ।

ଅନ୍ଧକାର କାରାକକ୍ଷଟି ନିସ୍ତବ୍ଧ ଜଣାପଡ଼ିଲା ।

ମନେ ମନେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଭାବୁଥିଲା—ବହୁବାର ଡାକିଲେ ବଲ୍ୟାରସିଂହ କିଛି ଉତ୍ତର ନଦେଇ ଏପରି ନୀରବରେ କାହିଁକି ରହିଛି ସେ ? ତେବେ କ'ଣ·········

ସେହି ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗକରି ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଠକ୍ କରି ଅବାଜ୍ ଶୁଣାଗଲା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ସଜାଗରେ କାନ ଡେରିଲା—ଅବାଜ୍‌ଟା ଯେପରି ଖୁବ୍ ନିକଟରୁ ଆସିଲାପରି ମନେ ହେଉଛି— ।

ପୁଣି କିଛିକ୍ଷଣ ନିଶ୍ଚୁପ ଜଣାଗଲା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ବାହାଦୁର-ସିଂହକୁ ଡାକି ପଚାରିଲା । କିନ୍ତୁ ବାହାଦୁରସିଂହ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍‌ଭାବେ କହି ପାରିଲାନି—ଆବାଜ୍‌ଟା କଣବୋଲି, ସେବି ସନ୍ଦେହରେ ନାନା-କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏମାନେ ନୀରବରେ ଭାବୁଥିବା ସମୟରେ ପୁଣି ସେହିପରି ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଣ୍ଠରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଡାକିଲା—"ଏ ଆବାଜ୍ କେଉଁଠୁ ଆସୁଛି, ବନ୍ଧୁ ବଳୟାର ସିଂହ ?"

ତଥାପି ବଳୟାରସିଂହ ନୀରବ । କୌଣସି ଉତ୍ତର ସେ ଦୈତ୍ୟରାଜଙ୍କୁ ଦେଲାନି ।

ବାହାଦୁରସିଂହର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା । ସେ କହୁଛି—

"ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ଆସିଲାପରି ମନେ ହେଉଛି । ଡାକିଲେବି ଉତ୍ତର ମିଳୁନି । କାରଣ କଣ ? ଏପରି ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ଆସୁଛି କେଉଁଠୁ ?"

'ମୁଁ ବଡ଼ ସନ୍ଦେହରେ ପଡ଼ିଛି ଭାଇ ବାହାଦୁରସିଂହ ଡାକିଲେ ବନ୍ଧୁ ବଳୟାର ସିଂହଙ୍କଠୁ କିଛି ଉତ୍ତର ପାଉନି—।'

ବାହାଦୁରସିଂହ କହିଲା—"ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ସେ ମଜି ଯାଇଛନ୍ତି, ସେଇଥିପାଇଁ ସେ କିଛି କହୁ ନାହାନ୍ତି—।"

'ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେଇକଥା ଭାବୁଛି—।'

'ଭାଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ଆମର ସବୁ କଳ୍ପନା ନିମିଷକରେ ପାଣି ଫୋଟକା ପରି କେଉଁଆଡ଼େ ମିଳାଇ ଗଲା । ଶେଷକୁ ଏଇ ମାଣିକ ଗଡ଼ର କାରାକକ୍ଷରେ ଆମର ଜୀବନ ଯିବ—।'

'ଥରେମାତ୍ର ଯଦି ଏଇ ଲୌହ ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକ୍ତ ପାଆନ୍ତି ତେବେ ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତି—ଯାଦୁ ସମ୍ରାଟ ଦୈତ୍ୟରାଜର ଶକ୍ତି କେତେ—।'

ଆଉ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ପୁଣି ସେହି ଠକ୍ ଠକ୍ ଅବାଜ୍ ଶୁଣାଗଲା ।

ଅନ୍ଧକାର କାରା କକ୍ଷରେ କିଛି ପରସ୍ପର ଦେଖିନପାରିଲେବି ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୁରସିଂହ ଅନୁମାନରୁ ଜାଣିପାରିଲେ— ବଲ୍ଲୟାରସିଂହ ଯେଉଁ ପଥର ଖମ୍ବରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଛି ଏ—ଅବାଜ୍ ନିଶ୍ଚୟ ସେହି ଆଡ଼ୁ ଆସୁଛି ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ବାହାଦୁରସିଂହ କହିଲା—'ଭାଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ସେନାପତି ବଲ୍ଲୟାରସିଂହ ଲୁହାର ଶିକୁଳି ଛିନ୍ନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି—।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'ମୋର ଅନୁମାନ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି—।' ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ବନ୍ଦହେବା ପରେ ପୁଣି ଝଁଣୁକର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ।

ଅବାକ୍ ହୋଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୁରସିଂହ ସେହିଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଲେ ।

ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ଆହୁରି ଆଠଦଶଥର ହୋଇ ପୁଣି ଝୁଣୁ, ଝୁଣୁ, ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୁରସିଂହ ଲକ୍ଷ ଠିକ୍ ଥିଲେବି ସେମାନେ କିଛି ଦେଖି ପାରୁନଥିଲେ । ଏପରି ଘଟଣାରେ ବଲ୍ଲୟାର ସିଂହ ଯେ; କାହିଁକି ନୀରବ ରହିଛି, ଏହି କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ସେମାନେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ ।

ଆଉ ଠକ୍ ଠକ୍ ଅବାଜ୍ ଶୁଣାଗଲାନି । କାରା କକ୍ଷଟି ପୂର୍ବପରି ନୀରବ ରହିଛି—। ତଥାପି ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୂରସିଂହ ସଜାଗ ରହିଚନ୍ତି । ଅଉ ପୁଣି ସେହି ଠକ୍ ଠକ୍ ଆବାଜ୍ ହେବ କି ନାହିଁ—।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କିଏ ସେପରି ପାଦ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଆସୁଥିବାର ଜଣାଗଲା ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"କିଏ ସେ ?"

ନିକଟରୁ କ୍ଷୀଣ କଣ୍ଠରୁ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—"ସାବଧାନ ! ପାଟି କରନି । କାରା କକ୍ଷର ବାହାର ଫାଟକ ପାଖରେ ପ୍ରହରୀଙ୍କର ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟି ରହିଛି—।"

ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ଉଠିଲା ଦୈତ୍ୟରାଜ ।

"କିଏ ? ବନ୍ଧୁ ବଳୟାରସିଂହ ? ଲୁହା ଶିକୁଳି ଛିନ୍ନକରି ନିଜକୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରି ସାରିଲଣି ଯେତେବେଳେ ତେବେ ଆଶାର ଅଲୋକରେଖା ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବା—।"

ବଳୟାରସିଂହ ଧୀର ଭାବରେ କହିଲା—'ତୁମମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରିସାରିଲେ ତାପରେ ଯେଉଁ କଥା—।'

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଥର ଖଣ୍ଡିଏ ହାତରେ ଧରି ଦୈତ୍ୟରାଜ ଯେଉଁ ଲୁହାଶିକୁଳିରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲା ସେହି ଶିକୁଳିଉପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କଚାଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଲୁହାକଡ଼ାର ମୁଣ୍ଡ କ୍ରମଶଃ ବଙ୍କେଇ ଆସୁଥାଏ ।

ଦୈତ୍ୟରାଜକୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରାଇ ବଳୟାରସିଂହ ସଫଳତାର ସହିତ ହସି ହସି କହିଲା —

'ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ମୁଁ ମୋର ନିଜ ବାହୁବଳରେ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲି ଓ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ କରାଇଲି । ଆମେ ଦୁହେଁ ମିଶି ବାହାଦୂରସିଂହ ଓ ନେଏମଣିର ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରାଇବା—।'

ଦୁଇଟି ଶକ୍ତି ମିଶି ବାହାଦୂରସିଂହକୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରି ସାରିବା ପରେ ତନୋଟି ଶକ୍ତିକୁ ଏକତ୍ରକରି ସହଜରେ ନେଏମଣିକୁ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରାଇ ପାରିବା ।

ଲୌହ ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ଚାରିଜଣ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରି ସାରି ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ବିଚାର କଲେ—'କି ଉପାୟରେ କାରା କକ୍ଷରୁ ବାହାରକୁ ପଳାଇଯିବା—।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'ବନ୍ଧୁ ବଳୟାରସିଂହ ! ଲୁହା ଶିକୁଳିତ ହାତରୁ ଫିଟିଲା । ଏଥର କାରାକକ୍ଷର ବାହାରକୁ ଯିବା କିପରି ?'

'ଗୁପ୍ତବାଟ ଦେଇ—।'

'ଏ ନିବୃତ କାରାକକ୍ଷରେ ଗୁପ୍ତବାଟ ପୁଣି ଅଛି ?'

'ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ସେ ଭେଦ ମୁଁ ଭଲଭାବେ ଜାଣେ—।'

'ବିଳମ୍ବ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ର କାରାକକ୍ଷରୁ ବାହାରି ପଡ଼—।'

କାଳ ବିଳମ୍ବ ନକରି ସମସ୍ତେ ଉଠି ଠିଆହେଲେ । ବଳୟାରସିଂହ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା । ତାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶମତେ ଏମାନେ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ ।

କିଛିବାଟ ଆଗେଇଯାଇ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ବଳୟାରସିଂହ । ପଥର କାନ୍ଥରେ ଝୁଲିଥିବା ଲୁହାର ଶିକୁଳିକୁ ହାତରେ ଧରି ଟାଣିବା ମାତ୍ରେ ପାଦସ୍ଥାର ଗୋଟିଏ ପଥର ପାହାଚ ତଳକୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ।

ସେହି ପଥର ପାହାଚ ଉପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସମସ୍ତେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ଦଶବାରହାତ ଯିବାପରେ ପଥର ପାହାଚ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ସୁଡ଼ଙ୍ଗପରି ଗୋଟିଏ ସରୁ ରାସ୍ତା । କେଜାଣି କେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବିଯାଇଛି । ସେହି ରାସ୍ତାଦେଇ ସମସ୍ତେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ ।

ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ରାସ୍ତାଦେଇ ଅଧଘଣ୍ଟା ଚାଲିବା ପରେ ତାହା ଶେଷହୋଇ ଆସିଲା । ବଳୟାରସିଂହ ଆଗେଇଯାଇ ଖଣ୍ଡେ ବଡ଼ ପଥର ଉପରେ ଚଟାଣଟିରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ଗଲା । ସେହି ପଥର 'ଚଟାଣ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଶିବମୂର୍ତ୍ତିଟିର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ମୋଡ଼-

ଦେବାମାନେ ବାହାରକୁ ଉଠିବା ପାଇଁ ପାହାଚ ରହିଛି । ସେହି ପାହାଚ ଉପରଦେଇ ସମସ୍ତେ ପଦାକୁ ବାହାର ଆସିଲେ ।

ଆକାଶର ଶୁଭ୍ର ଆଲୁଅରେ ସଭିଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ ଉକୁଟି ଉଠୁଛି ।

ଆଗରେ ମନ୍ଦିର । ମନ୍ଦିର ସାମନାରେ ପଥର ବେଦୀ । ଗୁରୁପଟ ପଥର ବେଢ଼ା ବୁଲିଛି । ବିସ୍ତୃତ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ।

ସେହି ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ମଝିରେ ଆସି ସମସ୍ତେ ଠିଆହେଲେ ।

ବଳଯନ୍ତ୍ର ସିଂହ ଦୈତ୍ୟରାଜକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଲା—'ଏ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁଚ ବନ୍ଧୁ ?'

ମୃଦୁହସି ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—ଖୁବ୍ ଭଲଭାବେ ଏସ୍ଥାନ ସାଙ୍ଗରେ ମୋର ବହୁ ଦିନରୁ ପରିଚିତ । ଏହି ପଥଦେଇ ରତ୍ନ-ମଞ୍ଜରୀକୁ ବାହାଦୂରସିଂହ ନେଇ ମୋ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲା—।'

'ଠିକ୍ ଅନୁମାନ କରିଛ । ପୁଣି ଏଇ ବାଟଦେଇ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯିବା । ତୁମର ସେହି ମାୟାପୁରୀରେ ରହି ମାଣିକଗଡ଼ ପୁଣି କପରେ ଆମେ ପାଇବା ତାର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବା—।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'କୌଣସି ଚିନ୍ତାନାହିଁ । ମୋର ମାୟାପୁରୀକୁ ଚାଲନ୍ତୁ—ସମସ୍ତେ ନିରାପଦରେ ରହିବା ।

'ଯେତେଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଏଠାରୁ ଚାଲିଯିବା ଦରକାର । ବିଳମ୍ବରେ ବିପଦ ଥାଇପାରେ—।'

ଶିବମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ସମସ୍ତେ ପଶିଲେ । ଶିବ ମୂର୍ତ୍ତିଟିର ପଛ-ପଟରେ ଥିବା ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଦେଇ ଦୈତ୍ୟରାଜର ମାୟାପୁରୀ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ ।

(ପ୍ରିୟ ପାଠକମାନେ "ମନମୋହିନୀ" ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡରୁ ପଢ଼ିବାକୁ ପାଇଥିବେ—ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ଛଦ୍ମବେଶୀ ନରପିଶାଚ ଯେଉଁ ବାଟ-ଦେଇ ନେଇ ଯାଇଥିଲା ବଳଯନ୍ତ୍ରସିଂହ, ବାହାଦୂରସିଂହ ଓ

ନେଏମଣିଙ୍କୁ ସେହି ଛାଡ଼ିଦେଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ତାର ମାୟାପୁରୀକୁ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି—।)

× × ×

ମାୟାପୁରୀର ମନ୍ତ୍ରଣା କକ୍ଷରେ ବଳୟାରସିଂହ, ନେଏମଣି, ବାହାଦୁରସିଂହ ଓ ଦୈତ୍ୟରାଜ ବସିଛନ୍ତି। ସମସ୍ତେ ଯେପରି ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ନିମଗ୍ନ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ନୀରବତା ଭଙ୍ଗକରି ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲେ—ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ! ତୁମର ଏ ମାୟା ପୁରୀରେ ଆଶ୍ରୟ ନେବା କହୁଁ କହୁଁ ଏକମାସ ହୋଇଗଲା। କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଣିକଗଡ଼ର ବିଷୟରେ କୌଣସି ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ପାରିଲାନି। ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜା ସୁରେସେନ, ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳଙ୍କୁ ହତ୍ୟା ନକରା ଯାଇଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଶାନ୍ତିର ନିଶ୍ୱାସ ମାରି ପାରିବାନି। ଶୀଘ୍ର ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା ନକଲେ ଏଠାରେ ଖାଲି ବସି ରହିବା ମୋତେ ଆଉ ଭଲ ଲାଗୁନି—।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲେ—'ବନ୍ଧୁ ବଳୟାରସିଂହ! ମୋର ଯାହା ଲକ୍ଷ ସେକଥା ବହୁବାର କହିଅଛି। ତୁମକୁ ମାଣିକଗଡ଼ର ରାଜସିଂହାସନରେ ନବସାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ଯେ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନା ହୋଇ ପାରିବନି। କିନ୍ତୁ......

'କିନ୍ତୁ କଣ ବନ୍ଧୁ?'

'ମୋତି ପାହାଡ଼ ଆକ୍ରମଣ କରି ସେଠାକାର ସମସ୍ତ ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରିବାକୁ ହେବ। ବହୁ ଧନରତ୍ନ ସେଠାରେ ଅଛି। ତାର ଗୋଟିଏ ବହିଅଛି। ସେହି ବହିରେ ବହୁ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନସବୁ ଅଛି।'

'ସାଙ୍କେତିକଚିହ୍ନ କାହାପାଖରେ ଅଛି?'

'ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ପାଖରେ—।'

'ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କିଏ ?'

"ଜୟନ୍ତର ସ୍ତ୍ରୀ । ତାକୁ ଯଦି କୌଣସି ଉପାୟରେ ହରଣଚାଳ କରାଯାଇ ପାରନ୍ତା ତେବେ ସହଜରେ ଆମେ ସାଙ୍କେତିକଚନ୍ଦ୍ରର ବହିଟି ପାଇ ପାରନ୍ତେ—।"

'ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଉକ୍ତ ବହି ପାଇଲା କିପରି ?'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ପିତା ସୀତାନାଥ ଉକ୍ତ ସାଙ୍କେତିକ ଚନ୍ଦ୍ରର ରହସ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି । ସେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ସବୁକଥା କହି ବହିଟି ତାଆର ଜିମାରେ ଦେଇଛନ୍ତି—।'

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—'ପ୍ରଥମେ ମାଣିକଗଡ଼କୁ ଜୟ କରିବାକୁ ହେବ ତାପରେ ମୋତି ପାହାଡ଼ ସହଜରେ ଆମେ ପାଇ ପାରିବା—।'

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ବଳଯୁକ୍ତସିଂହ କହିଲା—'ଠିକ୍ କଥା କହିଛ ବାହାଦୂରସିଂହ । ମାଣିକଗଡ଼ ଆମ ହାତକୁ ନଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋତି ପାହାଡ଼କୁ ପଶିବା ଅସମ୍ଭବ । ତାପରେ ସାଙ୍କେତିକ ଚନ୍ଦ୍ର ବିଷୟରେ ଆମର ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ ! ସମସ୍ତ କାଇଦା କଟକଣା ଜାଣିବାକୁ ହେବ । ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ—ମୋତି ପାହାଡ଼ରେ ଯେଉଁ ପଥର ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଅଛି, ସେ ସବୁ ଠିକ୍ ମଣିଷପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଅଙ୍କାବଙ୍କା ବହୁ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଅଛି । ତା ଭିତରେ ଗତି କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଟିକେ ସାବଧାନ ନହେଲେ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ ହୁଏ—।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'ଏଇ ଯେଉଁ ମାୟାପୁରୀରେ ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗୁପ୍ତ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଅଛି । ପ୍ରତି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଗାଯୋଗ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାହାର ସାଙ୍ଗରେ କାହାର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ମୋତି ପାହାଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୁପ୍ତ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଅଛି । ବହୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ମଧ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ସନ୍ଧାନ ପାଇନି—। ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଙ୍କେତିକ

ବହିଟି ଆମ ହାତକୁ ନଆସିଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟର ସୁଗମ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ।'

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—'ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀଙ୍କୁ ଥରେ ପାଇଁ ଆମେ ହରାଇ ବସିଛନ୍ତି । ଏଥର କି ଉପାୟରେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ହରଣ କରିବା ଏହାହିଁ ପ୍ରଧାନ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । କାରଣ ମନମୋହିନୀ ସବୁ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟହୋଇ ଆମର ସମସ୍ତ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକୁ ପଣ୍ଡକରି ଦେଉଛି ଯଦି ମନମୋହିନୀକୁ କୌଣସି ଉପାୟରେ ହତ୍ୟା କରି ଯାଆନ୍ତା ତେବେ ମାଣିକଗଡ଼ ଅକ୍ଳେଶରେ ପୁଣି ଆମ ହାତକୁ ଆସନ୍ତା—'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—'ଜୀବନରେ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୁଁ ବିଜୟ ହାସଲ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ମାଣିକଗଡରେ ପାଇଛି ପରାସ୍ତ । ମୋର ସମସ୍ତ ଚକ୍ରାନ୍ତ ପଣ୍ଡକରି ଦେଉଛି ମନମୋହିନୀ । ତାକୁ ଯଦି ଥରେ ହାତମୁଠାରେ ପାଇବି ତେବେ ଭଲକରି ଜଣାଇ ଦେବି ଦୈତ୍ୟରାଜର ଶକ୍ତି କେତେ—ମାଣିକଗଡ଼କୁ ଧ୍ୱଂସ ନକରିବା ଯାଏ ପ୍ରତିହିଂସାର ନିଆଁ ମୋ ମନ ଭିତରେ ସଦାସର୍ବଦା ଜଳୁଥିବ—।'

ନେତ୍ରମଣି କହିଲା—'ମାଣିକଗଡ଼ ଯଦି ଧ୍ୱଂସ କରିବ ତେବେ ରାଜ ସିଂହାସନରେ ଆଉ ଆବଶ୍ୟକ କଣ ଅଛି ?'

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—'ମାଣିକଗଡ଼ର ଧ୍ୱଂସକଥା ଚିନ୍ତା କରିବା ଭୁଲ ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ମହାରାଜ ସୁରସେନ, ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଏମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ଆମର ଲକ୍ଷ ।'

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେହିକଥା । ମାଣିକଗଡ଼ର ରାଜା ଓ ରାଜକୁମାରମାନେ ଆମ ହାତରେ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଧ୍ୱଂସ ହେବ କିନ୍ତୁ ଆମପାଇଁ ନୁହେଁ— ଏହି ମାୟାପୁରୀରେ ଥାଇ ଆମେ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା । ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରରେ ସୁଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସେନା-

ବାହିନୀ ଗଠନ କରିବା । ତାପରେ ମାଣିକଗଡ଼ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରିବା—।'

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—"ସେମାନେ ଅତର୍କିତ ଭାବେ ଆକ୍ରମଣ କଲେବୋଲି ସିନା ମାଣିକଗଡ଼ ଅଧିକାର କଲେ । ଆକ୍ରମଣ କରିବା ସଂବାଦ ଯଦି ଆଗରୁ ଆମକୁ ଜଣାଥାନ୍ତା ତେବେ ସହଜ ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିଯାଇ ଥା'ନ୍ତା—।"

ନେହମଣି ବଜ୍ରାହତ ଭଳି ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—

"ବାହାଦୁର ପଣିଆ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜଣାପଡିଲା । ମାଣିକଗଡକୁ ହରାଇ ସାରି ପୁଣି ଅଧିକାର କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ମନରୁ ଏଥର ପୋଛି ପକାଅ । ଏହି ମାୟାପୁରୀରେ ମୁହଁରେ ଚୂନ କାଳି ଦେଇ ସମସ୍ତେ ବସି ରୁହ—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ମାଣିକଗଡର ମହାରାଣୀ ତୁମେ ! ତୁମ ମୁହଁରେ ଏପରି କଥା ଶୋଭା ପାଏନି—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ମାଣିକ ଗଡର ରାଣୀ ? ଗୋଟାଏ ବେଶ୍ୟା ପୁଣି ହୋଇଛି ରାଣୀ···।"

ଗର୍ଜିଉଠି ନେହମଣି କହିଲା—"ସାବଧାନ ବାହାଦୁର ସିଂହ ! ମୁଁ ବେଶ୍ୟା ? କାହାପାଇଁ ଆଜି ମୁଁ ମୋର ସ୍ୱାମୀ ଓ ପୁଅଙ୍କଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଛି ! କହି ପାରିବ ? କାହାପାଇଁ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ରାଣୀ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପାଦରେ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଆଜି ଏଠାରେ ଆସି ବସିଛି ?"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ଉଚିତ୍ କଥା କହୁଅଛନ୍ତି ରାଣୀ ! ଏକା ମୋତେ ଦୋଷୀ କରିବା ତୁମର ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ତୁମେ ତୁମର ବୃଦ୍ଧ ପତିଙ୍କୁ ଭଲ ନପାଇ ଗୋପନରେ ମୋତେ ଭଲ ପାଇଲ । ରାଜାର ସର୍ବନାଶର ବାଟ ତମେହିଁ ମୋତେ ବତେଇଛ । ବରଂଚ ମୋ ଜୀବନର ସର୍ବନାଶ ଘଟାଇଛ ତୁମେ—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହଠାରୁ ଏପରି କଥାଶୁଣି ନେହମଣି ନୀରବ ରହିଲା।

ନେହମଣିର ନୀରବତା ଦେଖି ବାହାଦୁର ସିଂହ ପୁଣି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—"ମାଣିକ ଗଡରେ କିପରି ରାଜାର ବଂଶ ଧ୍ୱଂସ ହେବ ସେ ବିଚାର ଆମେ କରିବୁ। ତୁମର ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ। ତୁମେ ଦସ୍ୟୁର ପାଳୀ ହୋଇ ସଦାସର୍ବଦା ଆମର ପଛରେ ଗୋଡେଇଥିବ—।"

ତଥାପି ନେହମଣି ନୀରବ ରହିଲା—ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହିଲାନି।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ମନ୍ତ୍ରଣା କକ୍ଷକୁ ଆସିବା ଅନ୍ୟାୟ ହୋଇଛି। ତମେ କୋମଳ ମନା ନାରୀ—। ଅନ୍ତଃପୁରହିଁ ତୁମର ବାସସ୍ଥାନ। ତୁମେ ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ଯାଅ—।"

ନେହମଣି ଦୈତ୍ୟରାଜ ଠାରୁ ଏପରି କଥାଶୁଣି ରାଗ ଓ ଘୃଣାରେ ଶିହରି ଉଠିଲା। ତଥାପି ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହିପାରିଲାନି। ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଉଠି ନୀରବରେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା—ମାୟାପୁରୀର ଅନ୍ତଃପୁର ଭିତରକୁ—।

ନେହମଣି ଚାଲିଯିବା କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ—ବୁଦ୍ଧି କମ" ଏସବୁ ଗୁପ୍ତ କଥାରେ ନେହମଣିକୁ ନପୁରେଇବା ମଙ୍ଗଳ। କାରଣ ତାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଠିକ୍ ହେବନି ତାର ଚାଲିଚଳନ ଆଜିକାଲି ବଡ ସନ୍ଦେହଜନକ ବୋଧ ହେଉଛି—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—"ଆଜି ଏତିକିରେ ମନ୍ତ୍ରଣା ସଭା ବନ୍ଦ ରହୁ। ପ୍ରମୋଦ କକ୍ଷକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ ଆନନ୍ଦ କଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା, ସୁରା ପାନରେ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାରାର ବାଚ ପରସ୍ପର ଦେଖାଯିବ।"

ବଳସ୍ତାରସିଂହ କହିଲା—"ମାଣିକଗଡର ନିବୃତ କକ୍ଷରେ ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଅଣାଇଥିଲା, ପୁଣି ଥରେ ତାକୁ ଆଣି, ଆନନ୍ଦ କରାଯିବ—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଭୁଲିଯାଅ ସେକଥା ବନ୍ଧୁ ! ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ମାଣିକ ଗଡରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଛି । ତାକୁ ଫେରାଇ ନ ଆଣିବା ଯାଏ ମୋର ସବୁ କୌଶଳ ପଣ୍ଡ ହେବ—"

ବଳସ୍ତାସିଂହ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଦୈତ୍ୟରାଜକୁ ଅନାଇ ରହିଲା ।

"ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ମାଣିକ ଗଡରେ ଅଛି । ତେବେ ଉପାୟ ?"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିର ରହସ୍ୟତ କହିଛି । ଯଦି ସେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ହାତକୁ ଯାଏ ତେବେ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଯେ କଣ ହେବ, ସେହି କଥା ଭାବି ମନରେ କମ୍ପ ଆସୁଛି ।"

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—"ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ମାଣିକ ଗଡରେ ଅଛି, ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ନିରାପଦରେ ରହିବ । ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆମେ ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା । ଏହି ମାୟା ପୁରୀରେ ଗୋଟିଏ ଘରେ କାଚର ଯେଉଁ ଗୋଲକାର ପେଣ୍ଡୁ ଗୋଟିଏ ଅଛି, ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ସ୍ୱର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ପାତାଳର ଦୃଶ୍ୟମାନ ତ ଭଲ ଭାବେ ଦେଖି ପାର ?"

ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ବଳସ୍ତାର ସିଂହ କହିଲା—"ତେବେ ଆମର ଆଉ କୌଣସି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ମାଣିକଗଡରେ ସେମାନେ ସବୁ କଣ କରୁଛନ୍ତି ଓ ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମା କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ସେହି କାଚ ପେଣ୍ଡୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ ଦେଖି ପାରିବା—।"

ବିରସ ମନରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ସେ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଲାଭ କଣ ? ପ୍ରତିକାର କରିବାର ତ କ୍ଷମତା ଆମର ନାହିଁ ।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲ—"ଏପରି ହତାଶ ବାକ୍ୟ ତମମୁହଁରେ ଶୋଭା ପାଏନା ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ! ଯେଉଁ ବିରାଟ ପରିକଳ୍ପନା ନେଇ ଆମର ଅଭିଯାନ ଚଳାଇବାର ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି। ଏପରି ହତାଶ ହେଲେ ସବୁ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ। ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାର ଯନ୍ତ୍ର ସିନା ପାଖରେ ନାହିଁ? ବାହୁରେ ଶକ୍ତିତ ଅଛି? ମୁଣ୍ଡରେ ବୁଦ୍ଧି ଅଛି, ରୂପ ବଦଳାଇବାର ଦକ୍ଷତା ଅଛି।"

ବାହାଦୁର ସିଂହଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଉତ୍ସାହିତ କଣ୍ଠରେ ବଳୟାରସିଂହ କହିଲା—"ଠିକ କଥା କହିଛ ବାହାଦୁରସିଂହ! ମାଣିକ ଗଡର ଅଗଣିତ ସୈନ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ଆମେ ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଯଦି ନଦେଇ ପାରିବା ତେବେ ଆମର ରୂପ ବଦଳାଇବାର କ୍ଷମତା ଅଛି। କପଟରେ ମାଣିକ ଗଡରେ ପଶି ଆମର କାମ ଆମେ ହାସଲ କରିବା—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ ମୁହଁରେ ହସର ଆଲୋକ ରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା। ଉତ୍ସାହିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ—"ମାୟାପୁରୀର ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀ ଭିତରେ କାଚ ପିଞ୍ଜୁରାଟି ଯତ୍ନରେ ରଖା ଯାଇଛି। ରାତି ଦିନ ସେଥିରୁ ଆଲୋକର ରଶ୍ମି ଉଠୁଥାଏ। ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀରେ ଆଲୋକର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏନା। ସେହି କାଚ ପିଞ୍ଜୁରାଟିକୁ ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଦୃଷ୍ଟି କଲେ ମନରେ ମନାସିଥିବା କଥାସବୁ ଦୃଶ୍ୟହୁଏ।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଠିକ ନୁହେଁ, ମାୟାପୁରୀର ସେ ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀକୁ ଶୀଘ୍ର ଚାଲ। ମାଣିକ ଗଡରେ କଣ ସବୁ ହେଉଛି ଦେଖିବା। ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମା କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି ସହଜରେ ଜାଣି ପାରିବା। ତାପରେ ଆମର କାର୍ଯ୍ୟ ପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କରିବା—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଏକମାତ୍ର କୌଶଳ ହେଉଛି ରୂପ ବଦଳାଇ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀଙ୍କୁ ହରଣ କରିବା। ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀଙ୍କୁ

ହରଣଗୁଳ ହୋଇଗଲେ, ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜି ବାହାରିବେ । ସେହି ସୁଯୋଗରେ ମାଣିକଗଡକୁ ଆମର ସୈନ୍ୟ ଯାଇ ଆକ୍ରମଣ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଅଉ ରୂପ ବଦଳାଇ ପାରିବନି ବନ୍ଧୁ !"

ବଲୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ତମେ ସିନା ରୂପ ବଦଳାଇ ପାରିବନି, କିନ୍ତୁ ବାହାଦୂର ସିଂହ ଓ ମୁଁ ତ ରୂପ ବଦଳାଇ ପାରିବା ? ଛଦ୍ମବେଶରେ ଅମେ ମାଣିକଗଡକୁ ପଶିବୁ । ଆଗ କାଚ ପିଣ୍ଡୁଳଟି ପାଖକୁ ଚାଲିବଟି—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କିଛି ନକହି ଆସନରୁ ଉଠି ଠିଆହେଲା । ବଲୟାର ସିଂହ ଓ ବାହାଦୁର ସିଂହ ମଧ୍ଯ ଠିଆ ହେଲେ ।

ତାପର ମନ୍ତ୍ରଣା କକ୍ଷରୁ ବାହାରି ସମସ୍ତେ ମାୟାପୁରୀର ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ।

ଦୁଆର ଫିଟାଇବା ମାତ୍ରେ କାଚ ପେଣ୍ଡୁଲଟି ଘର୍ ଘର୍ ଶବ୍ଦ କରି ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା ଭିତରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରଶ୍ମି ବାହାରି ଘରଟି ଆଲୋକିତ କଲା । ସମସ୍ତେ ଏକ ଲୟରେ ସେହି ଆଡକୁ ଅନାଇ ରହିଲେ ।

★

ପାହାଡ ଗୁମ୍ଫା ମାୟାପୁରୀ ମନ୍ତ୍ରଣା କକ୍ଷରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ତାର ସାଥୀ ମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରଣା ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ଠିକ ତାର ଅପର ପାର୍ଶ୍ବ ଆଉ ଏକ ପାହାଡ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଛନ୍ତି । ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କର କିଛି ଦୂରରେ ତରୁଣୀ କିଶୋରୀଟିଏ ବସି ପୂଜାର ଯାବତୀୟ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଆୟୋଜନ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ଧୂପ ଦାନୀରେ ଧୂଁଆ ଉଠୁଛି, ଚନ୍ଦନ କାଠ, ଚନ୍ଦନ ପେଷ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଗୋଟିଏ ତମ୍ବାପାତ୍ରରେ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ରଖାହୋଇଛି । ହୋମ କୁଣ୍ଡରେ ଚନ୍ଦନ କାଠ କଣ୍ଟାଯାଇ ସଜା ହୋଇଛି । ପାଚିଲ କଦଳୀ, ଛେନା, ନବାତ, ନଡ଼ିଆ ଗୋଟିଏ ଥାଳିରେ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବ୍ୟାଘ୍ରଛାଲ ଉପରେ ଧ୍ୟାନରେ ବସିଛନ୍ତି । ସାମନାରେ ପଥର ସିଂହାସନ ଉପରେ ଏକ ବିରାଟ ପିତଳ ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତି । ହାତରେ ଖଣ୍ଡା ଖପର ଧରି ବସିଛନ୍ତି । ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁରୁ ନିଆଁ ହୁଲା ଧପ୍ ଧପ୍ ହୋଇ ବାହାରିଆସୁଛି ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ସନ୍ୟାସୀ ଧ୍ୟାନରୁ ଉଠି ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ଥରେ ଅନାଇଲେ । ତାପରେ ଆସନରୁ ଉଠିଆସି ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ତମ୍ବା ପାତ୍ରଟି ହାତରେ ଧରି ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଟିର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସଜାବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଫୁଲ ସଜାଇ ସାରିବା ପରେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସି କୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବସିଲେ । ମନ୍ତ୍ର ପାଠକରି ଅଗ୍ନି କୁଣ୍ଡରେ ସଜା ହୋଇଥିବା ଚନ୍ଦନ କାଠରେ ଘିଅ ବଳିତା ଲଗାଇ ଦେଲେ । କୁଣ୍ଡରୁ ନିଆଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜଳି ଉଠିଲା । ସନ୍ୟାସୀ ମନ୍ତ୍ରପାଠ କରି ଛୋଟିଆ ତମ୍ବା ପାତ୍ରଟିରେ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଘିଅ ଅଗ୍ନି କୁଣ୍ଡରେ ଢାଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଘଣ୍ଟାକ ପରେ ହୋମ ଶେଷ ହେଲା । ହୋମ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଷୋଡ଼ଶ ଉପଚାରରେ ଚଣ୍ଡୀଙ୍କର ପୂଜା ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । ଧୂପ ଦାନୀରେ ଧୂପ ଜଳି ଉଠି ମହକାଇ ଦେଲା । ଘଣ୍ଟା ଢୋଲ ବାଜି ଉଠିଲା । ସନ୍ୟାସୀ ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ସାମନାରେ ଠିଆହୋଇ ଆଳତୀ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଆରତୀ ଶେଷ ପରେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସନରେ ବସି ପୁଣି ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ଜପ ଶେଷ ହେଲା । ସେ ଆସନରୁ ଉଠି ପୁଣି ଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ପାଖରେ ଆଳତି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏହାପରେ ସାତଥର ମନ୍ତ୍ରପାଠ ହୋଇ ଆଳତି କାମ ଶେଷହେଲା ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପୁଣି ବ୍ୟାଘ୍ର ଛାଲ ଉପରେ ବସି ଚକ୍ଷୁ ମୁଦ୍ରିତ କରି ଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଘଣ୍ଟାକ ପରେ ଧ୍ୟାନରୁ ଉଠି ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଟିର ସାମନାରେ ଠିଆ ହେଲେ ସେ ! ଦୁଇହାତ ଅଞ୍ଜଳି କରି ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ୱରରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ—

"ମା ! ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦିଅ । ଅଭାଗୀ କନ୍ୟାର ଦୁଃଖ ଯେ ଆଉ ସହ୍ୟ କରି ପାରୁନି ମା !"

ସନ୍ୟାସୀ ଏତିକ କହିସାରି ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନୟନରେ ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଅନାଇ ସେହି ପରି ହାତ ଅଞ୍ଜୁଳା କରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ତନ୍ୱୀ କିଶୋରୀଟି ମଧ୍ୟ କରଯୋଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଥାଏ— ।

କିଛିକ୍ଷଣ ଠିଆହୋଇ ରହିବା ପରେ ହଠାତ୍ ସୁଉ—ସୁଉ— ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଘଣ୍ଟା ଢୋଲ ବାଜି ଉଠିଲା । ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିଟିର ଦୁଇ ଚକ୍ଷୁରୁ ନିଆଁହୁଳା ଦପ୍ ଦପ୍ ଜଳିଉଠିଲା । ପରେ ସିଂହାସନଟି ଦୋହଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିଟି ମୁହଁରୁ ଯେପରି ହସ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା ପରି ଜଣା ପଡ଼ିଲା ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଭକ୍ତିଭରେ କହି ଉଠିଲେ—

"ମା ! ମା ! ଅଧୀନର ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣକର ମା !"

ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିଟିର ମସ୍ତକ ମୁକୁଟ ହାଲି ଉଠିଲା । ଗୋଟିଏ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ମସ୍ତକରୁ ଉଡ଼ି ଆସି ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା ।

ସନ୍ୟାସୀ ଆନନ୍ଦରେ ଆତ୍ମହରା ହୋଇ କହି ଉଠିଲେ—

"ମା ପଦ୍ମା ! ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ମା ଚଣ୍ଡୀକା ଆମର ଗୁହାରି ଶୁଣିଛନ୍ତି ।"

ଆନନ୍ଦରେ ପଦ୍ମାର ଦୁଇଚକ୍ଷୁ ଛଳଛଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ସେ ଭକ୍ତିଭରେ ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିଟିର ପଦତଳେ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇଲା ।

"ବାପା ! ମା ଆମର ଗୁହାରି ଶୁଣିଛନ୍ତି ?"

"ହଁ ମା । ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଆମକୁ ଦାନ କରିଛନ୍ତି—।"

ପଦ୍ମା ଗୋଟିଏ ତମ୍ବା ପାତ୍ର ଧରି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲା । ସନ୍ୟାସୀ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ନେଇ ତମ୍ବା ପାତ୍ରରେ ଥୋଇ ଦେଲେ ।

ଚଣ୍ଡୀମୂର୍ତ୍ତିଟିର ସାମନାରେ ବସି ପୂଜାର ଆଚମନ ବିଧି ସମାପ୍ତି କରିବାରେ ଲାଗିଲେ—।

ଆଚମନ ବିଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ସନ୍ୟାସୀ ବ୍ୟାଘ୍ରଛାଲ ଉପରେ ବସି କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ମା ପଦ୍ମା । ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଆଣିଲୁ ମା ।"

ବ୍ଲାଉଜ ସନ୍ଧି ଭିତରୁ ଗୁଡ଼ିଭାଙ୍ଗି ହୋଇଥିବା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିଏ ବାହାର କରି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ପଦ୍ମା—। ସନ୍ୟାସୀ ଉକ୍ତ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ହାତରେ ଧରି ତମ୍ବା ପାତ୍ରରେ ଜଳ ଆଣି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଉପରେ ଛିଞ୍ଚିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ମନ୍ତ୍ରପାଠ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରପାଠ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲର ଡେଙ୍ଗରେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଗୁଡ଼ାଇ ରେଶମ ସୁତାରେ ଭଲକରି ବାନ୍ଧିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲର ଡେଙ୍ଗରେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ବାନ୍ଧି ସାରି ପୁଣି ଉକ୍ତ ତମ୍ବା ପାତ୍ରରେ ଫୁଲଟିକୁ ଥୋଇ ଦେଲେ ।

ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟିକୁ ମନ୍ତ୍ରଦ୍ୱାରା ପୂଜାପାଠ କରି ସେଥିରେ ଚନ୍ଦନର ଟିପା ଲଗାଇ ଦିଅଗଲା । ତାପରେ ସନ୍ୟାସୀ ତମ୍ବାପାତ୍ରରୁ ଫୁଲଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ପଛେ ପଛେ ପଦ୍ମା ମଧ୍ୟ ଆସିଲା ।

ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଖୋଲା ପଡ଼ିଆରେ ସନ୍ୟାସୀ ଓ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ପଦ୍ମା ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

ସନ୍ୟାସୀ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ଧରି ମନ୍ତ୍ରପଢି ଦୁଇ ତିନିଥର ଫୁଙ୍କିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ହାତ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ପକାଇ ଦେଲେ ।

ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ହାତରୁ ଉଡି ଉଡି ଆକାଶ ଉପରକୁ ଉଠିଲା । ସନ୍ୟାସୀ ଓ ପଦ୍ମା ସେହି ଫୁଲଟି ଆଡେ ଏକ ଲୟରେ ଅନାଇଁ ରହିଲେ ।

ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯେତେବେଳେ ବହୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସନ୍ୟାସୀ ଓ ପଦ୍ମା ଆଉ ଫୁଲଟିକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ପୁଣି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

× × ×

ମାୟାପୁରୀର ଗୁପ୍ତ ବୈଠକ ଘରେ ବଳୟାର ସିଂହ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୂର ସିଂହ ବସିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତିଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦର ଝଲକ । ସମସ୍ତେ ହସ ଖୁସୀରେ ମାତିଛନ୍ତି ।

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ । ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ତପସ୍ୟା ବଳରୁ ତମପରି ବନ୍ଧୁ ପାଇଛି । ତାଚ ପେଣ୍ଡୁଲା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଜି ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲି, ସେଥିରେ ଆମର ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେଇ ଯିବ । ମାଣିକଗଡରେ ମହାରାଜା ସୁରସେନ ଓ ରାଜକୁମାର

ମାନେ ରକ୍ଷା କରବେ, ଏହିଠାରୁ ଆମେ ସମସ୍ତ ଦେଖି ପାରିବା । ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର ପଥ ସହଜ ହେଲା—।”

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—“ମାଣିକଗଡରେତ ନାନା ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଚାଲିଛି । କାରାକକ୍ଷରୁ ଆମମାନଙ୍କୁ ନପାଇ ସେମାନେ ବଡ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଚାରିଆଡକୁ ଗୁପ୍ତଚର ପଠାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି । କି କୌଶଳରେ ଆମେ ମାଣିକଗଡକୁ ପଶିବା ସେ ବିଷୟରେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବା ଦରକାର ।”

ବଳଯନ୍ତ୍ର ସିଂହ କହିଲା—“ତର ତର ହୋଇ କିଛି ଗୋଟାଏ କରି ବସିବା ଠିକ ହେବନି । କାଚ ପିଣ୍ଡୁଳା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ ସବୁକଥା ଦେଖି ପାରିବା ଓ ଜାଣିପାରିବା । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳକୁ ବନ୍ଦୀ କରି, ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀକୁ କପଟ ହରଣଚାଲକରି ଏଠାକୁ ଆଣିବା ଏହାହିଁ ଆମର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ—ତମର ଶୁଆ ପକ୍ଷୀ କିପରି ଆସିବ ସେ ଉପାୟମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ଦରକାର—।”

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—“ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିତ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ପାଖରେ ବେଶ ଆନନ୍ଦରେ ଅଛି । ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଯେ କୌଣସି ଦିନ ମାଣିକଗଡରେ ପଶି ଆମ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ହାତ କରିନେବ ।”

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—“ଏତେ ସହଜ ନୁହେ । ମାଣିକଗଡର ଦୃଶ୍ୟଦେଖି ଆସିବା ପରେ ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି ଅନୁମାନ କରିଛ ?”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—ସନ୍ନ୍ୟାସୀଟି ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖରେ ବସି ପୂଜା ଆରାଧନା କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଅପରୂପ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ବସିଥିଲା । ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲରେ ଖଣ୍ଡେ ଛଟି ଗୁଡାଇ ଉକ୍ତ ଫୁଲକୁ ଉଡାଇ ଦେଲେ । ଏ ସବୁର ଅର୍ଥ ଯେ କଣ କିଛି ବୁଝା ପଡ଼ିଲାନି—।”

ଦୈତ୍ୟରାଜ ବଦ୍ରୁପ ହସ ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇ କହିଲା— "ଅର୍ଥ ବୁଝିବା ଅତି ସହଜ । ଏଇଯେଉଁ ମାୟାପୁରୀରେ ଆମେ ବାସ କରୁଛେ ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଂଶରେ ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମା ବାସ କରୁ ଅଛନ୍ତି ।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—" କାଚ ପେଣ୍ଡୁଲା ସାହାଯ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସନ୍ୟାସୀ ଓ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିଙ୍କୁ ଆମେ ଦେଖିଲେ, ଏଇମାନେ ତେବେ ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମା ?"

"ହଁ !"

ବାହାଦୁର ସିଂହ ଉତ୍ସାହିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ଆମ ପକ୍ଷରେ ଏହା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ରାଜା ସୁରସେନଙ୍କ ରୂପରେ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ଓ ସେନାପତି ବଳୟାର ସିଂହ ରୂପ ବଦଳାଇ ପାରିଲେ ଆଉ କୌଣସି କଥାରେ ଆମର ଭୟ ନଥିବ—।"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"କହିବାକୁ ଯେତେ ସହଜ କରିବା ସେତେ ସହଜ ନୁହେଁ—ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଜାଣିବା ଅତି କଷ୍ଟ । ଯେଉଁ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ସାଙ୍ଗରେ ଚିଠି ଉଡାଇ ଦିଆଗଲା ତାସ କାହାଁକି ଓ କେଉଁଠାକୁ ଗଲା ତାକୁ ଆଗ ଜାଣିବା ଦରକାର । ସବୁ କଥା ଜାଣି ତାପରେ ଆମମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ଦରକାର—।"

ଉତ୍ସାହିତ କଣ୍ଠରେ ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ଚାଲ ବନ୍ଧୁ ! ସେହି କାଚ ପେଣ୍ଡୁଲା ପାଖରେ ବସି ଅପେକ୍ଷା କରିବା—ଗୁରୁଦେବ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମା କଣ କରିବେ ବସି ଦେଖିବା—।"

"ଦୈତ୍ୟରାଜ ବଳୟାର ସିଂହକୁ କଣ କହିବ ବୋଲି ଭାବୁଥିବା ସମୟରେ ହଠାତ ନେଏମଣି ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ହାତରେ ତାର ଗୋଟିଏ ରୁପାର ବଂଶୀ ।

ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ନୋଳମଣି ! ଏ ବଂଶୀ କେଉଁଠୁ ପାଇଲ ?"

ନୋଳମଣି କହିଲା— "ରାଣୀ ହଂସପୁର ଲମ୍ବା ଅଲମିରାରେ ଗୋଟିଏ ରେଶମୀ କନାରେ ବନ୍ଧାହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା—।"

ଆନନ୍ଦରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ଦୈତ୍ୟରାଜ। କହିଲା ସେ—

ଏ ରୂପା ବଂଶୀର ଗୁଣ କଣ ଜାଣ ?"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ନକହିଲେ କପରି ଜାଣିବ ?"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ଯଦି ଥରେ ଏ ବଂଶୀ ବଜାଇବ ତେବେ ବନସ୍ତରେ ଯେତେ ସର୍ପ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଆସି ସେ ଲୋକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବେ, ଆନନ୍ଦରେ ଖେଳିବେ—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—"ମାୟାପୁରର ରାଣୀହଂସ ପୁରକୁ ଏ ବଂଶୀ ଆସିଲା କପରି ?"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଯେଉଁ ସନ୍ୟାସୀ ଏଠାରେ ଥିଲେ, ସେ ଗୋଟିଏ ଅଜଗର ସର୍ପକୁ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫାରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖି ଅଛନ୍ତି। ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ମହା ଆନନ୍ଦରେ ଅଛି—।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ସର୍ପଟି ଯେ ଗୁମ୍ଫାଭିତରେ ରହିଛି କଣ ଖାଇ ଜୀବନ ତାର ବଞ୍ଚିଛି—?"

"ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମିଳେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି। ସର୍ପ ସେହି ସବୁ ମାଂସ ଖାଏ—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—"ଦୈନିକ ଏତେ ପଶୁପକ୍ଷୀର ମାଂସ ସନ୍ୟାସୀ କେଉଁଠୁ ଆଣନ୍ତି ?"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଯେଉଁଦିନ ପଶୁ-ପକ୍ଷୀର ମାଂସ ଅଭାବ ହୁଏ, ସେଦିନ ସନ୍ୟାସୀ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ଯାଆନ୍ତି, ଏକ ପ୍ରକାର ଫଳ ଅଛି ଦେଖିବାକୁ ଠିକ ଗେଣ୍ଡା ମଞ୍ଜିପରି। ସେହି ଫଳକୁ ଗୁମ୍ଫା

ଭିତରକୁ ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସର୍ପଟି ସେହି ଫଳକୁ ମହା ଆନନ୍ଦରେ ଖାଏ ।"

ବଳସ୍ବାର ସିଂହ କହିଲା—"ଉକ୍ତ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ସର୍ପଟି ଏଯାଏ କଣ ଜୀବିତା ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବ ?"

"ଏ ବଂଶୀ ଟିକୁ ବଜାଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣା ପଡ଼ିବ—।"

"ବଂଶୀର ସ୍ୱର ଶୁଣି ସର୍ପଟି କଣ ଏଠାକୁ ଚାଲି ଆସିବ ?"

"ନା, ତେବେ ଗୁମ୍ଫା ନିକଟରେ ବଜାଇଲେ ସର୍ପଟି ଆସିବ । କିନ୍ତୁ ଆସିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଆଘାତ କରି ଚାଲିଯିବ—।"

"କାରଣ ?"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"କାରଣ ହେଉଛି । ଏ ବଂଶୀର ସ୍ୱର ଶୁଣିଲେ ସର୍ପଟି ନିଶ୍ଚୟ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିବ, ଆନନ୍ଦରେ ନାଚିବ, କିନ୍ତୁ ନାଚ ଶେଷରେ ଜଙ୍ଗଲର ସେହି ଫଳ ଦରକାର । ସେ ଫଳ ଯଦି ଖାଇବାକୁ ନପାଇବ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଆଘାତ କରିବ—।"

ବଳସ୍ବାର ସିଂହ କହିଲା—"ସେ ଫଳ କଣ ତମେ ଚିହ୍ନନି ?"

"ନା ।"

"ତେବେ ଉପାୟ ?"

"ଉପାୟ ଆଉ କଣ ? ସର୍ପଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନରେ ଥିବ କି ନାହିଁ ମୋର ମଧ୍ୟ ସନ୍ଦେହ ଅଛି—।"

ନେତ୍ରମଣି କହିଲା—

"ତେବେ ଏ ବଂଶୀଟି କଣ ବେକାର—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—"ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ବଂଶୀଟିକୁ ରଖିଦିଅ । ଦରକାର ବେଳେ ଦିନେ ନା ଦିନେ କର୍ମରେ ଆସିବ—।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—"ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଯଦି କୌଣସି ଦିନ

ସର୍ପ ହାତୁଡ଼େ ପଡ଼ିଯିବ । ତେବେ ଏହି ବଂଶୀର ସ୍ୱର ନିଶ୍ଚୟ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବ—।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଛି ତାକୁହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିବା ଦରକାର—।"

ସମସ୍ତେ ଉଠି ପୁଣି ସେହି କାଚ ପେଣ୍ଡୁଲାଟି ପାଖକୁ ଗଲେ ତେଣେ ମଣି ରୁପାର ବଂଶୀଟି ହାତରେଧରି ମାୟା ପୁରୀର ରାଣୀହଂସପୁରକୁ ଫେରି ଆସିଲା—।

* *

ମାଣିକଗଡ଼ ରାଜ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ବୈଠକ ବସିଛି, ମହାରାଜ ସୁରସେନ, ଧାଈମା, ସୀତାନାଥ, ଜୟନ୍ତୀ ଓ ଜୟପାଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆସନରେ ବସିଛନ୍ତି । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ ରାଣୀହଂସପୁରରେ ଅଛନ୍ତି ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—

"ବଳୟାର ସିଂହ ମହା କୌଶଳୀ ତାର କବଳରୁ ସେ ଯେତେବେଳେ ପଳାଇ ଯାଇଛି ତାହାରେ ଆଉ ନିଶ୍ଚୟ କିଛିନା କିଛି ଗୋଟାଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିବ । ମାଣିକଗଡ଼ରେ ପଣି ଅତର୍କିତ ଭାବେ ଯଦି ଆକ୍ରମଣ କରେ ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ—।"

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ଅସମ୍ଭବ । ଅତର୍କିତ ଭାବେ ମାଣିକଗଡ଼କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ—। କାରଣ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ସେ ଆଉ ହାତ ମୁଠାକୁ ନେଇ ପାରିବନି । ବଳୟାର ସିଂହ ପାପୀ—ବିଧର୍ମୀ—। ଗୋଟାଏ ସୈତାନର ମାୟାରେ ପଡ଼

ପ୍ରଜାମାନେ ଥରେ ବାଣ୍ଟ ହୁଡ଼ ନଜର ତଥା ରାଜ୍ୟର ସର୍ବନାଶ ଘଟାଇଥିଲେ । ପୁଣି ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ସେମାନେ ଆଉ କାହାର କଥାରେ ପିବେନି—।"

ଧାଇମା କହିଲେ—"ପ୍ରଜାମାନେ ସିନା ବଳୟାର ସିଂହର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ଦ୍ୱିତୀୟଥର ଆଉ ପଡ଼ିବେନି, ତଥାପି ମାଣିକଗଡ଼ ଉପରେ ସଦା ସର୍ବଦା ଶତ୍ରୁର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ରହିଛି । ଏହା ଜାଣିଶୁଣି ଆମେ ନୀରବରେ ବସିରହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ବଳୟାର ସିଂହ ଓ ତାର ସାଥୀମାନେ ଜୀବନରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିନେ ନା ଦିନେ ପୁଣି ଅତର୍କିତ ଭାବେ ମାଣିକଗଡ଼ ଆକ୍ରମଣ କରିବେ । ଆମକୁ ସଦାସର୍ବଦା ସତର୍କ ରହିକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ—।"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ସୀତାନାଥ କହିଲେ—'ପଥର ପ୍ରାଚୀର ଘେରା ମଜଭୁତ କାରାକକ୍ଷର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱ ବେଢ଼ି ରହିଛନ୍ତି ଅଗଣିତ ପ୍ରହରୀ । ସେମାନଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ଧୂଳିଦେଇ ସେମାନେ କୌଶଳକରି ପଳାଇଗଲେ । ଏହିକଥା ଭାବିଲେ ମନେମନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ମହାରାଜ ସୁରସେନ କହିଲେ—'ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । କାରାକକ୍ଷର ଲୌହଶୃଙ୍ଖଳ ଛିନ୍ନକରି ବଳୟାରସିଂହ ଓ ତାର ସାଥୀମାନେ ଯେତେବେଳେ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛିନା କିଛି ଗୋଟାଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିବେ, ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତବାଟ ସେନାପତି ବଳୟାର ସିଂହକୁ ଜଣାଅଛି ସେହି ଗୁପ୍ତବାଟ ଦେଇ ସେମାନେ ପଳାଇ ଯାଇଛନ୍ତି—।'

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—'ସେନାପତି ବଳୟାରସିଂହ ଓ ତାର ସାଥୀମାନେ କାରାକକ୍ଷରୁ ପଳାଇଯାଇ କେଉଁଠି ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛନ୍ତି ଏକଥା ଜାଣିବାପାଇଁ ସବୁଆଡ଼କୁ ଗୁପ୍ତଚର ପଠାଇବା ଦରକାର—।'

ଧାଈମା କହିଲେ—'ମୋର ଅନୁମାନ—ଦୈତ୍ୟରାଜ ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛି—।'

'ଦୈତ୍ୟରାଜ କେଉଁଠାରେ ଥାଏ ?'

'ଏକଥା ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ କହି ପାରିବେ—।'

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—'ମାଣିକ ଗଡ଼ର ଶେଷ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଯେଉଁ ଘୋଟ ଜଙ୍ଗଲଟି ଅଛି, ସେହି ଜଙ୍ଗଲ ମଝିରେ ଯେଉଁ ଶିବମନ୍ଦିର ଅଛି, ସେ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଶିବମୂର୍ତ୍ତିର ମଛପଟରେ ଗୋଟିଏ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ରହିଛି । ସେହି ସୁଡଙ୍ଗଦେଇ ମାୟାପୁରୀକୁ ଯିବାପାଇଁ ରାସ୍ତା ରହିଛି । ମନମୋହିନୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ମୁଁ ଓ ଜୟପାଳ ଥରେ ସେହି ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟଦେଇ ଯାଇଥିଲୁ । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ଖଡ୍ଗବେଣୀ ଯେତେବେଳେ ଚୋରାଇନେଇ ପଳାଇଥିଲା ଏହା ସେହି ସମୟର ଘଟଣା—।'

ଜୟପାଳ କହି ।—"ଶିବ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଯେଉଁ ଗୁପ୍ତ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଅଛି ତାହା ସହଜରେ ଠିକ୍ କରିବା କଷ୍ଟ । ଉକ୍ତ ସୁଡ଼ଙ୍ଗକୁ ବାହାର କରିବାକୁ ହେଲେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ରହିଛି, ତାହା ନଜାଣି ଯଦି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରକୁ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଯିବାକୁ ହୁଏ ତେବେ ତାହା ଆଦୌ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ପଦେ ପଦେ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମାୟାଜାଲରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । କେତେବେଳେ ଯେ କେଉଁ ରୂପ ଆସି ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯିବ । ସେ କଥା ଭାବିଲେ ଏବେବି ଦେହ ଶିତେଇ ଉଠୁଛି—।"

ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ବଳରେ ଏସବୁ ମାୟା ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସହଜ । ସେହି ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ବଳୀୟାନ ହୋଇ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ଙ୍କୁ ସାହାସ ଦେଉଛି ।"—

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଦୈତ୍ୟରାଜକୁ କମ ମନେ କରନା, ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ସେ କଳାକୁ ଧଳା ଓ ଧଳାକୁ କଳା କରିଦିଏ । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ଚୋରାଇ ନେବାବେଳେ ମନମୋହିନୀ ସବୁ ଦେଖିଛି ।

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ଯେଉଁ ଯନ୍ତ୍ରବଳରେ ସେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରୁଛନ୍ତି ସେ ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରକୁ କୌଶଳକ୍ରମେ ଆମକୁ ଅପ-ହରଣ କରିବାକୁ ହେବ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଲୁହା କଡା ଥିଲା ତା ମଧ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବାର ମୁଦ୍ରିକା ମଧ୍ୟ ତା ପାଖରେ ଆଉ ନାହିଁ—।"

ଧାଇମା କହିଲେ—"ଏସବୁ ତାପାଖରୁ ଶୂନ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା ପାଖରେ ଏପରି ଏକ ଯନ୍ତ୍ରଅଛି ଯେ, ଘରେ ବସି ସେ ସବୁକଥା ଦେଖିପାରିବ ଓ ଜାଣି ପାରିବ ମଧ୍ୟ—।"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—"ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ଉପାୟ କଣ ? ଦୈତ୍ୟରାଜ ସେମାନଙ୍କୁ କେଉଁଠାରେ ରଖିଛି, ତାର ସନ୍ଧାନ ଆମେ କପରି ପାଇବା ?"

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"କୌଣସି ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁକଥା ଠିକ ହୋଇଯିବ । ମୋତି ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ଅଗଣିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଅଛନ୍ତି । ସବୁ ମାରାତ୍ମକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ମାଣିକଗଡ ଭିତରକୁ ସମସ୍ତ ଆଣି ଗଡ଼କୁ ନିରାପଦ କରିବାକୁ ହେବ, ଯଦି ବଳସ୍ତାର ସିଂହ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକରି ମାଣିକ ଗଡ ଆକ୍ରମଣକରେ ତେବେ ଆମେ ବାଧ୍ୟହୋଇ ମାରଣାସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ।"

ଧାଇମା କହିଲେ—"ଅଗଣିତ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀ ଓ ମାରଣାସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସିନା ପରାସ୍ତ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାବଳରେ ଯଦି ଦୈତ୍ୟରାଜ କିଛି ଅନିଷ୍ଟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ସେଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଉପାୟ କଣ ଅଛି ?"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ ଧାଇମାଙ୍କର କଥାକୁ ସମର୍ଥନ କରି କହିଲେ—"ଧାଇମା ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତାହା ଯଥାର୍ଥ । ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାକୁ କଣ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ପରାସ୍ତ କରି ପାରିବ ?"

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ଏଥିରେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର କଥା ମୁଁ କହୁଛି, ତାହା ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରା ଯାଇଛି । ସେ ସବୁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରକୁ ଯେପରି ଭାବେ ଇଚ୍ଛା କରାଯିବ ସେପରିଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ପାରେ—।"

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ପାଖରେ କଣ ବିଜ୍ଞାନ ତିଷ୍ଠି ରହି ପାରିବ ?"

"ବିଜ୍ଞାନକୁ ଏତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନେ କରନି ଧାଈମା ! ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରା ଯାଉଛି—।"

"ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟା ଓ ବିଜ୍ଞାନ କଣ ଏକା କଥା ?"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ତୁମର ଅନୁମାନ ହୁଏତ ଠିକ ଧାଈମା ! ବିଜ୍ଞାନର ଗୋଟାଏ ଅଂଶ ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟା—।"

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଯେଉଁ ଦିନ ବଳଯନ୍ତ୍ର ସିଂହ, ବାହାଦୁର ସିଂହ ଓ ଦୈତ୍ୟରାଜଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଶାଳକୁ ପଠାଗଲା, ସେଦିନ ଗୋଟିଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ରାଣୀ ହଂସପୁରେ ଅଛି । ସେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଦେଖିଲେ ବଡ ବିଚିତ୍ର ମନେହୁଏ—।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ସୀତାନାଥ କହିଲେ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ପୁଣି କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ?

"ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ଦୈତ୍ୟରାଜ ପାଖରେ ସଦାସର୍ବଦା ଥାଏ । ବନ୍ଦୀଶାଳକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ଏଠାରେ ରହିଯାଇଛି—"

କୌତୁହଳ ଭଙ୍ଗିରେ ମହାରାଜ ସୁରସେନ କହିଲେ—"ଦୈତ୍ୟରାଜ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ପାଖରେ ରଖିବା ମାନେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି କାରଣ ରହିଛି—"

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଏହି ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ବିଷୟରେ ମୁଁ ଥରେ ମନମୋହିନୀ ପାଖରୁ ସୁନ୍ଦର କାହାଣୀଟିଏ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲି—।"

"କଣ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଥିଲ ?"

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ହେଉଛନ୍ତି—କୌଣସି ଏକ ରାଜ୍ୟର ରାଜା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା ବଳରେ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ରୂପ କରି ଲୁହା ପିଞ୍ଜରାରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଛି । ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ସେହି ରୂପ ଶୁଆପକ୍ଷୀକୁ ଦେଇ ତାହାର ଦ୍ୱାରା ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନକରେ—।"

"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ରାଜା ? ଏତ ବଡ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବୋଧ ହେଉଛି—।"

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ସତ୍ୟଜିତ୍ ପ୍ରଣିତ ମେଣ୍ଢା ରୂପରେ ରହିଛି ?

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—"ସତ୍ୟଜିତତ ଅଭିଶାପ ବଳରୁ ଏପରି ମେଣ୍ଢାରୂପ ଧାରଣ କରିଛି । ମୋତିନଗର ରାଜ୍ୟଟା ମଧ୍ୟ ପଥର ଶିଳାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି···।"

ଧାଈମା କହିଲେ—"ଅଭିଶାପ ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବଙ୍କରୁ ରୂପଧାରଣ କରିବା ସାଙ୍ଗରେ ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ଓ ବିଜ୍ଞାନ କଣ ସମାନ ?"

ସୀତାନାଥ କହିଲେ—"ବୁଝିଲ ଧାଈମା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗର ଗତି ବଦଳିବା ସାଙ୍ଗରେ ବିଜ୍ଞାନର ରୂପ ମଧ୍ୟ ବଦଳି ଯାଏ । ଯେଉଁ ଯୁଗରେ ବିଜ୍ଞାନର ଅର୍ଥ କେହି ବୁଝି ନପାରନ୍ତି ସେ ଯୁଗରେ ବିଜ୍ଞାନକୁ ଯାଦୁବିଦ୍ୟାର ରୂପରେ ଦେଖନ୍ତି । ମୁନି ଋଷିମାନଙ୍କ ଯୁଗରେ ବିଜ୍ଞାନକୁ ଅଭିଶାପ ରୂପରେ ଦେଖି ଆସିଛନ୍ତି—।"

"ତେବେ ରାଜପୁତ୍ରଟି କଣ ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି ?"

"ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ—।"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଥରେ ଏଠାକୁ ଆଣାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ଧାଈମା ।"

ମହାରାଜା ସୁରସେନଙ୍କଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଧାଈମା ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଆଣିବାପାଇଁ ରାଣୀହଂସ ପୁରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଅଳ୍ପସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଧାଇମା ବଗିଚାର କକ୍ଷକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ହାତରେ ଧରିଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଲୁହା ପଞ୍ଜୁରୀ । ପଞ୍ଜୁରୀ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ବସିଅଛି ।

ଟେବୁଲ ଉପରେ ଲୁହା ପଞ୍ଜୁରୀଟି ଥୋଇ ଦେଲେ ଧାଇମା । ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି କରୁଣ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପକରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅନାଇଁଲା । ଆଖି-ଦୁଇଟି ଲୁହରେ ଛଳଛଳେଇଲା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲା ।

ସମସ୍ତେ ନିରବରେ ବସି ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଅନାଇଁ ଦେଖୁଥିଲେ । କାହାରି ମୁହଁରେ କଥା ନାହିଁ । ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଯେ କୌଣସି ଏକ ରାଜ୍ୟର ରାଜା—ଏଇକଥା ସଭିଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାର ରେଖା ଅଙ୍କି ଦେଇଥିଲା—।

ବ୍ଲାଉଜ ସନ୍ଧିରୁ ଗୋଟିଏ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲ ଓ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ବାହାର କରି ମହାରାଜା ସୁରସେନଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ ଧାଇମା ।

ମହାରାଜା ହାତ ବଢାଇ ନେଇଁ ନେଇଁ କହିଲେ—

"ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲ ଓ ଚିଠି ପୁଣି କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ଧାଇମା ?"

ଧାଇମା କହିଲେ—"ରାଣୀହଂସ ପୁରର ବାହାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ବସି ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ । ଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା । କେଉଁଆଡୁ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ଉଡ଼ି ଆସି ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିର ଲୁହା ପଞ୍ଜୁରୀ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ଫୁଲଟିକୁ ରତ୍ନ-ମଞ୍ଜରୀ ଅନାଇଁ ଦେଖେତ—ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ ଗୁଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ହୋଇ ଗୋଟିଏ ରେଶମୀ ସୂତାରେ ଫୁଲର ଡେମ୍ଫ ସାଙ୍ଗରେ ଯତ୍ନରେ ଗୁଡ଼ା-ହୋଇଛି । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଫୁଲଟିର ଡେମ୍ଫରୁ ରେଶମୀ ସୂତା ଖୋଲି କାଗଜର ଭାଙ୍ଗ ଖୋଲି ଦେଖେତ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି । ମୁଁ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଆଣିବା ସମୟରେ ଏ ଫୁଲ ଓ ଚିଠି ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି—।"

ଅଗ୍ରହର ସହିତ ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ–

"ଭାଇ ସୀତାନାଥ ! ଏଠି ଖଣ୍ଡରେ କଣ ଲେଖାଅଛି ପାଠକର, ଶୁଣିବା—।"

ସୀତାନାଥ ଚିଠିଖଣ୍ଡି ପଢିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ। ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା—

................!

"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ରଖିଥିବ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବେ। ସେହି ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଲେଖାଗଲା।

ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିର ଜୀବନ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ କଣୋତ୍ରୀ ତନ୍ଵୀର ଜୀବନ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ରହିଛି। ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଫେରି ନଆସିଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଣୋତ୍ରୀ ତନ୍ଵୀଟି ଅନ୍ନଜଳ ସ୍ପର୍ଶ କରି ନାହିଁ କି କରିବ ନାହିଁ !

କୌଣସି ଉଦାରମନା ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ପାଇଥିବେ ତେବେ ଏଚିଠି ପଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଏଠାକୁ ଅବିଳମ୍ବେ ଚାଲି ଆସିବେ। ଏଚିଠିରେ ବାହକ ହେଉଛି— "ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲ"। ଏହି ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଛାଡି଼ କରାଇ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଦେଇ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଆସିବ। ସେହି ଫୁଲଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆପଣ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଆସି ଆମ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ—।

ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଆସି ଗୋଟିଏ ନିବିଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିବ। ସେହି ଜଙ୍ଗଲର ପଶ୍ଚିମପଟକୁ ଗୋଟିଏ କଦମ୍ବ ଗଛ ଅଛି। ସେହି କଦମ୍ବଗଛ ମୂଳରେ ଗୋଟିଏ ଶୂନ୍ୟରଥ ଥୁଆ ହୋଇଥିବ। ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଯାଇ ସେହି ଶୂନ୍ୟରଥ ଉପରେ ବସିବ। ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଧରି ସେହି ଶୂନ୍ୟରଥ

ଉପରେ ଯାଇ ବସି ଯିବ । କହିବ—ମୋତେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଇ ଚାଲ—।" ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ ଉଡ଼ି ଆସି ମୋ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଯିବ । ତାପର ଯାହା ଘଟଣାସବୁ ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ଦେଖିପାରିବେ ଓ ଜାଣିପାରିବେ । ଇତି

ବିନୀତ

"ଗୁରୁଦେବ"

ସୀତାନାଥ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢ଼ିସାରି ଧୀରକଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

ଏଚିଠି ଖଣ୍ଡିକରେ ଅପୂର୍ବ ରହସ୍ୟ ଥିଲପରି ମନେହୁଏ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବଳସ୍ୱାର ସିଂହଙ୍କର ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ପାଇବା ପାଇଁ ଇଏ ଏକ ନୂଆ ଧରଣର କୌଶଳ ନୁହେଁ ତ ?"

ମହାରାଜ ସୁରସେନ କହିଲେ—"ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବଳସ୍ୱାର ସିଂହ ଏପରି କାହିଁକି କରିବେ ? ଏହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର କଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରିବ ? ଚିଠିରେ ଯେଉଁ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଅଛି, ଏହାକୁ ବୁଝିବା ବଡ଼ ଜଟିଳ ମନେହେଉଛି । ମୋର ମନେ-ହୁଏ, ଏଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ନିଶ୍ଚୟ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠୁ ଆସିଛି—।"

ଧାଇମା କହିଲେ—"ଦୈତ୍ୟରାଜ ମାଗରେ ଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ସଦା ସର୍ବଦା ଥାଏ । ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ରୂପରେ ଇଚ୍ଛା ଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀକୁ ସେହି ରୂପରେ ସଜାଇ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହାର ଦ୍ୱାରା ସାଧନ କରାଇ ନିଆଯାଏ । ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଏଠାରେ ରହିଥିବାରୁ, ଏଠାରୁ କିପରି ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିନେବେ । ସେପାଇଁ ଦୈତ୍ୟରାଜର ଏକ ନୂଆ ଧରଣର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଇଏ ।"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—"ତେବେ କଣ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଏ ଏକ ନୂଆ ଧରଣର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର—?"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଗୋଟି ମୂନିଆ ଛୁରୀ ଆସି ଟେବୁଲ ମଝିରେ ଧ୍ୱ..ଙ୍କେ ପଡ଼ିଲା । ଅଣ୍ଟର୍ଯ୍ୟ

ସମସ୍ତେ ଗୁହାଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁଲେ ମାତ୍ର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେନି । ଛୁରୀଟିଆଡ଼େ ସମସ୍ତିଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା । ଛୁରୀଟି ଲମ୍ବରେ ଠିକ ମୁଠାଏ ହେବ । ତୀକ୍ଷ୍ଣଧାର—ଚକ ଚକ କରୁଛି । ଛୁରୀ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟିଏ କାଗଜ ଗୁଡ଼ା ହୋଇଛି ।

ସୀତାନାଥ ଛୁରୀକାଟିକୁ ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଉଠାଇ ଆଣି କାଗଜଟି ବାହାର କଲେ । କାଗଜର ଭାଙ୍ଗ ଖୋଲି ଦେଖନ୍ତି ତ ସେଥିରେ କେତୋଟି ଅକ୍ଷର ଲେଖାଅଛି ।

ସୀତାନାଥ ପଢିଲେ—"ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଢଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଆସିଛି । ସେହି ଚିଠିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟକର । ମଙ୍ଗଳ ହେବ ।" ଇତି

"ମନମୋହିନୀ"

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"ମନମୋହିନୀ ଏଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଆମପାଖକୁ ଲେଖି ପଠାଇଛି ଯେତେବେଳେ ଆମର ଆଉ ଅବିଶ୍ୱାସର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । ରକ୍ତମନ୍ଦାର ସହିତ ଯେଉଁ ଚିଠି ଆମେ ପଢି ଶୁଣିଲେ ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ—।"

ମହାରାଜା ସୁରସେନ କହିଲେ—"ତେବେ ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଦୁହେଁ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଘଟଣା ସ୍ଥଳକୁ ଯାଆନ୍ତୁ—?"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ସୀତାନାଥ କହିଲେ—

"ବାଟରେ ଯଦି ଏମାନଙ୍କୁ କିଛି ବିପଦ ହୁଏ ?'

ଉତ୍ସାହିତ ଭାବେ ଧାଈମା କହିଲେ—"ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଯିବାପରେ ସେମାନଙ୍କର ପଛେ ପଛେ ଆମର ଗୁପ୍ତଚର ରହିବେ । ଯଦି କିଛି ବିପଦ ହୁଏ ଏହି ଗୁପ୍ତଚର ମାନେହିଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।—'

ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ନେଇ ଯିବାର ସ୍ଥିରହେଲା ।

ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟିକୁ ସମ୍ମୁଖରେ ଥୋଇ ଶୁଆପକ୍ଷୀର ଲୁହା ପଞ୍ଜୁରୀକୁ ହାତରେ ଧରି ଜୟନ୍ତ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭକଲା । ଜୟପାଳ ଜୟନ୍ତର ପଛେ ପଛେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଚାଲିଛି ।

ଏମାନେ ଦଶପାହୁଣ୍ଡ ଆଗକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ରକ୍ତମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛିବାଟ ଉପରକୁ ଉଠି ସିଧା ଦକ୍ଷୀଣ ଦିଗକୁ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେହି ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ—।

*
**

ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ବହୁଦୂର ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି, ସେମାନଙ୍କର ଦେହ ମନରେ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ଆସିଗଲଣି । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଥକି ଯାଇଥିଲେବି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଖର ଗତି କମିନାହିଁ । ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିକୁ ଛୁଟାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ସେମାନେ—।

ଘୋଡ଼ାର ଗତି ମନ୍ଥର କରି ଜୟପାଳ କହିଲା—

"ଆଉ କେତେ ଦୂର ଯିବା ଆମେ ?"

ଜୟନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଲା—"ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଯେତେ ଦୂର ଯାଏ ଆମକୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରିବ—।",

ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଆଖି ଉଠାଇ ଉପରକୁ ଅନାଇଲେ— ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚାଲିଛି । ଦୁହେଁ ଫୁଲଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ପୁଣି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଆଗକୁ ବଢି ଚାଲିଲେ—।

ବେଳ ଉଡ଼ ଉଡ଼ ।...ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ବୁଡ଼ିବା ପାଇଁ ଆଉ ଅଳ୍ପ-ସମୟବାକି ଅଛି । ଯେଉଁ ରାସ୍ତାଦେଇ ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଚାଲିଥିଲେ ତାହା କ୍ରମଶ ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲା । ଆଗରେ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ, ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଘେରି ରହିଛି, ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟିର ଗତି କ୍ରମଶ ଧିମେଇ ଆସିଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଫୁଲଟି ସିଧା ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ନଯାଇ ଚାରିପଟ ଘେରି ଦେଇ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଜଙ୍ଗଲ ଚାରିପାଖରେ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖି ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ପରସ୍ପରକୁ ଅନାଅନି ହେଲେ । କାହାରି ମୁହଁରେ କଥା ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

'କିଛି ସମୟ ପରେ ଜୟପାଳ କହିଲା—

"ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟିତ ଆକାଶ ମାର୍ଗ ଦେଇ ସିଧା ତୀରବେଗରେ ଛୁଟି ଆସୁଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲ ମଝିକୁ ଆସି ଏପରି ଘେରି ଦେଇ ଉଡ଼ି ବୁଲିବାର କାରଣ କଣ ?'

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"ଚିଟିରେ ଲେଖା ଥିଲା ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ପଶ୍ଚିମ ପଟକୁ ଗୋଟିଏ କଦମ ଗଛ ଅଛି । ସେହି ଗଛମୂଳେ ଠିଆ ହୋଇ ଥିବ ଗୋଟିଏ ଶୂନ୍ୟରଥ । ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଖୋଜି ବାହାର ନକରିବା ଯାଏ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ଯଦ ଘେର ଖାଉଥାଏ ?"

ଜଙ୍ଗଲର ପଶ୍ଚିମଦିଗକୁ ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଆଗେଇ ଚାଲିଲା । କିଛି ଦୂର ଯିବା ମାତ୍ରେ କଦମଗଛ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଲା । ସେହି କଦମଗଛ ମୂଳରେ ଗୋଟିଏ ଶୂନ୍ୟରଥ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।

ଶୂନ୍ୟରଥ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦୁହେଁ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଧରି ଜୟନ୍ତ ପ୍ରଥମେ ଶୂନ୍ୟରଥ ଭିତରେ ଯାଇ ବସିପଡ଼ିଲା । ତାପରେ ଜୟପାଳ ଯାଇ ବସିଲା ।

ଏମାନେ ଶୂନ୍ୟରଥରେ ବସି ସାରିବା ମାତ୍ରେ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ଆସି ଶୂନ୍ୟରଥ ଉପରେ ପଡ଼ି ରହିଲା ।

ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଚିଠିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଆମକୁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଅ—

ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆକାଶକୁ ଉଠି ପ୍ରଖର ଗତିରେ ଉଡ଼ିଚାଲିଲା—।

ଅସଂଖ୍ୟ ବଣ ଜଙ୍ଗଲ-ନଦ-ନଦୀ-ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଅତିକ୍ରମକରି ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଛୁଟି ଚାଲିଛି । ଶୂନ୍ୟରଥ ଉପରେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ଧରି ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ବସିଛନ୍ତି । ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲଟି ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ରାତିର ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର । ଆକାଶରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଚନ୍ଦ୍ର, ଶୂନ୍ୟ-ରଥଟି ସୁଉ-ସୁଉ-ନାଦରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି ।

ଏକଘଣ୍ଟାର ପଥ ଅତିକ୍ରମକରି ଅଗେଇ ଯିବା ପରେ ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଆକାଶରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲା । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା ।

ଶୂନ୍ୟରଥଟି ଆକାଶରୁ ଖସି ଆସି ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଧରି ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ । ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ରଥ ଉପରୁ ଉଡ଼ି ଆସି ସେହି ପାହାଡ଼ର ଗୋଟିଏ ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ସେହି ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ—।

ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ରାତି ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଧରି ଠିଆ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ।

କିଛି ସମୟପରେ ଜଟାଯୁଟଧାରୀ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତରୁ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଲେ । ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପଛରେ ଜଣେ କିଶୋରୀ

ଜଣ୍ଣୀ ହାତରେ ମଶାଲ ଧରି ଆସୁଛନ୍ତି । ମଶାଲର ଆଲୁଅରେ ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ।

ପାହାଡର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରୁ ବାହାରି ସନ୍ୟାସୀ ଓ ଜଣେ କିଶୋରୀ ଝିଅଟି ଆସି ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

ଜୟନ୍ତ ହାତରେ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଥିବା ଲୁହାପଞ୍ଜୁରୀ ଦେଖି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ମୁହଁରେ ଆନନ୍ଦର ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଜୟନ୍ତଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ ସେ—

ଯୁବକ ! ତୁମ ହାତରେ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଥିବାର ଦେଖୁଛି ଯେତେବେଳେ, ନିଶ୍ଚୟ ତୁମେ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାରଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷକରି ଏଠାକୁ ଆସିଛ । ଆଉ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ ଯୁବକଟିକୁ ଦେଖୁଛି ଏ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମର ବନ୍ଧୁ ହେବେ—।"

ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଦୁହେଁ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଲେ । ତାପରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନ ଠିକ ଗୁରୁଦେବ ! ମାଣିକଗଡର ରାଜ୍ୟରୁ ମୁଁ ଆସିଛି । ମୋ ନାଆଁ ଜୟନ୍ତ । ଏ ଯୁବକର ନାଆଁ ହେଉଛି— ଜୟପାଳ—।"

ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—"ଏଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ଠିଆ ହେବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ମୋ ପଛେ ପଛେ ଏହି ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟେ ଚାଲିଆସ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବସି ସମସ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା—।"

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ନିଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା !"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜୟନ୍ତ ପଞ୍ଜୁରୀଟି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା । ସନ୍ୟାସୀ ପଞ୍ଜୁରୀଟି ହାତରେ ଧରି ଚାଲିଲେ । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଆସିବାକୁ କହିଲେ ।

ମଶାଲ ହାତରେ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ତନ୍ୱୀ କଶୋର୍ଚ୍ଚିଟି ଚାଲିଛି । ତାଙ୍କ ପଛରେ ଗୁରୁଦେବ ଚାଲିଚନ୍ତି । ଜୟପାଳ ଚାଲିଛି । ଜୟପାଳ ପଛରେ ଜୟନ୍ତ ଚାଲିଛି— ।

ସୁଡଙ୍ଗର ପଥଟି ଚଉଡାରେ ଛୋଟ । ଜଣେ ଲୋକ ସହଜରେ ଯାଇପାରିବ । ଦୁଇଜଣ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯାଇ ପାରିବେନ । ସେହି କାରଣରୁ ଏମାନେ ଆଗ ପଛ ହୋଇ ସୁଡଙ୍ଗ ପଥରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଚାଲିଛନ୍ତି— ।

ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତର ଦେଇ ଦୁଇଶହ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଯିବାପରେ ଚୌମୁହାଣୀ ରାସ୍ତା ପଡିଲା । ମଶାଲ ଧରିଥିବା କଶୋର୍ଚ୍ଚୀ ତନ୍ୱୀଟି ସେହି ଚୌମୁହାଣୀ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯାଇ ସେଠାରେ ଜୟପାଳ ଓ ଜୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

ଚୌମୁହାଣୀର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗୁରୁଦେବ ଥରେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁଲେ । ତାପର ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଏ ଯେଉଁ ଚୌମୁହାଣୀ ବାଟରେ ଅମେ ଆସି ଠିଆ ହେଲେ ଏ ସ୍ଥାନଟି ଅତି ଭୟଙ୍କର । ଡାହାଣ ପାଖ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଦେଇ ଆମେ ନିତି ପ୍ରତି ଯାଆ ଆସ କରୁଁ । ଏ ଯେଉଁ ତନୋଟି ସୁଡଙ୍ଗ ଦେଖୁଛ ସେ ବାଟ ଦେଇ କେବେ ଭୁଲରେ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେ ବାଟ ଯିଏ ଯିବ ସେ ଆଉ ଫେରି ଆସି ପାରିବ ନାହିଁ— ।"

ଜୟପାଳ କହିଲା—"ଏପରି ସ୍ଥାନରେ ଆପଣ ନିରାପଦରେ କିପରି ଅଛନ୍ତି ?"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—

'ସେ ଅନେକ କଥା ଯୁବକ ! ଏହି ଶୁଅପକ୍ଷୀଟି ପାଇଁ ମୁଁ ଆଜ ଏଠାରେ ରହି ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲି । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଅସ, ସମସ୍ତ କଥା କହିବି— ।'

କହି ସାରିବା ପରେ ଗୁରୁଦେବ ପୁଣି ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତନ୍ୱୀ କିଶୋରୀଟି ପୂର୍ବପରି ମଶାଲ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଛି ।

ଚୌମୁହାଣୀ ଠାରୁ ଅନ୍ଧାର ଗହ୍ୱରଗଳ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟ ଦେଇ ସେମାନେ ଆଗେଇ ଗଲେ ।

ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଦୁଆର ଦେଖାଗଲା । ସେହି ପଥର ଢଆଲ ସାମନାରେ ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀ ଠିଆ ହୋଇଛି । ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ । ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ସେ ଯେପରି ସଦା ସର୍ବଦା ସଜାଗ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦ୍ୱାରର ରକ୍ଷୀ ହୋଇ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଛି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଜୟପାଳ କହିଲା—'ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀ ଅଣ୍ଟାରେ ଶକ୍ତ ଲୁହାଚେନ୍ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବାର ଅର୍ଥତ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ?'

ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—'ଏଇଯେଉଁ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟଦେଇ ଆମେ ଆସିଲେ ଏହା ଏଇଠାରୁ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ପଥର ଦୁଆର ବାଟଦେଇ ଆମକୁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀ ଦୁଆର ସାମନାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଏହା ପଥରରେ ତିଆରି ହୋଇଛି । ତା ଅଣ୍ଟାରେ ଯେଉଁ ଲୁହା ଚେନ୍ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ଉକ୍ତ ଲୁହା ଚେନ୍‌କୁ ଟାଣିଲେ ପଥର ଦୁଆରରେ ଥିବା ଲୌହ କବାଟ ଖୋଲିଯିବ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ପର ପର ଏହି ପଥର ନିର୍ମିତ ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀଟି ଏପରି ଭାବେ ବୁଲିଯିବ ଯେ ତା ଅଣ୍ଟାରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଲୁହା ଚେନ୍‌ଟି ଟାଣି ହୋଇଯିବ । ଲୌହ କପାଟଟି ମନକୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ— ।'

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୁରୁଦେବ ଯାଇ ଲୁହା ଚେନ୍‌ଟି ଟାଣି ଦେଲେ । ପଥର ନିର୍ମିତବୃଦ୍ଧ ପ୍ରହରୀଟି ଟିକିଏ ବୁଲି ପଡ଼ିଲେ । ଲୌହ କପାଟଟି ଖୋଲିଗଲା । ଗୁରୁଦେବ ସମସ୍ତିଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ କହିଲେ ।

କଶୋରୀ ଭନ୍ନୀ ମଶାଲ ଧର ଆଗେ ଆଗେ ଚ଼ୂଲିଗଲା । ତାପରେ ଜୟପାଳ ଗଲା । ଗୁରୁଦେବ ଅନାଇଁଲେ—କିନ୍ତୁ ଜୟନ୍ତ ନାହିଁ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ପଛକୁ ଅନାଇଁ କହିଲେ—'ଜୟନ୍ତ କାହିଁ ?'

ଚମକି ଉଠି ଜୟପାଳ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଅନାଇଲା । ମୁହଁରେ କଷାଦର ଛାୟା ଘୋଟି ଆସିଲା ।

ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—"ଜୟନ୍ତ ନିଶ୍ଚୟ ବାଟବଣା ହୋଇଛି । ତମେ ମନରେ ଚିନ୍ତା କରନା ଜୟପାଳ । ଏହି ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବାଟ ବଣାହୋଇ ବୁଲୁଥିବ । ତମେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଯାଇ ବସ । ମୁଁ ଜୟନ୍ତକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବି—।'

ଜୟପାଳ କହିଲା—'ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ଚୌମୁହାଣୀ ପାଖରେ ସେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସୁଥିବାର ମୁଁ ଲକ୍ଷ କରିଥିଲି ମାତ୍ର ଏଠାରେ ଆସି ଦେଖେଁତ ସେ ନାହାନ୍ତି—।

କଥା କହିଲା ବେଳେ ଜୟପାଳ ମନରେ ଅନୁତାପ ଆସିଲା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ—ଏ ବିଚିତ୍ର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜୟନ୍ତକୁ ହରାଇ ସେ ଏକା ଏକା ମାଣିକ ଗଡ଼କୁ ଫେରିଯିବ ବା କିପରି ?

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ— ଚୌମୁହାଣୀ ଠାରୁ ଆସିବା ସମୟରେ ଜୟନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯିବା କଥା ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଜଣା ପଡ଼ୁଛି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ କଳ୍ପନା କରି ପାରି ନଥିଲି ହଠାତ୍ ଏପରି ଘଟଣା ଘଟିବ—। ତୁମେ ମନରେ କିଛି କଥାକୁ ଭାବନା କରନା ଜୟପାଳ । ଜୟନ୍ତ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଥାଉନା କାହିଁକି ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଚାଲ । ବହୁକ୍ଷଣ ଏଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ—।"

ପଥର ଦୁଆର ଖୋଲା ହୋଇଛି । କିଶୋରୀ ଜଣକି ମଶାଲ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—

"ମା ପଦ୍ମା ! ଜୟପାଳଙ୍କୁ ନେଇ ଆଗେ ଆଗେ ଯା, ମୁଁ ପଛେ ପଛେ ଯାଉଛି ।"

ମଶାଲ ହାତରେ ଧରି କିଶୋରୀ ପଦ୍ମା ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା । ଜୟପାଳ ମନ ଦୁଃଖରେ ପଦ୍ମାର ପଛେ ପଛେ ଲୌହ କପାଟ ପାର ହୋଇ ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ।

ଲୌହ କପାଟ ଅତିକ୍ରମ କରି ଦଶପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇଯିବା ପରେ ଓହ୍ଲାଇଆ ପଥର ପାହାଚ ଦେଖାଗଲା । ସେହି ପଥର ପାହାଚ ଦେଇ ପଦ୍ମାର ପଛେ ପଛେ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ ଜୟପାଳ ।

ପଥର ପାହାଚ ଉପର ଦେଇ ପଚିଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଯିବା ପରେ ପାହାଚ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ସମ୍ମୁଖରେ ବିରାଟ ପଡିଆ । ସେହି ପଡିଆର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଘେରି ରହିଛି ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏ ପଥର ଘର । ପଡିଆ ମଝିରେ ସୁନ୍ଦର ପଥର ନିର୍ମିତ ବେଦୀଟିଏ । ଉକ୍ତ ବେଦୀ ଉପରେ ଦୁଇ ହଜାରରୁ ଅଧିକା ଲୋକ ବସି ପାରିବେ । ବେଦୀର ଶେଷ ଭାଗକୁ ଗୋଟିଏ ପଥର ସିଂହାସନ ରହିଛି । ସେହି ପଥର ସିଂହାସନ ଉପରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ବସିଛି । ହାତରେ ଖଣ୍ଡେ ବାଡ଼ି ଧରିଛି ସବୁ ପଥରରେ ତିଆରି ହୋଇଛି । ଜୟପାଳ ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଯେତେ ଦେଖୁଥାଏ ସେତେ ସେ ମନକୁ ମନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥାଏ ।

ପଦ୍ମା ପଥର ବେଦୀ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଭାଇ ଜୟପାଳ ! ତୁମେ ଏଇଠାରେ ଟିକିଏ ବସି ଯାଅ । ମୁଁ ତମ ପାଇଁ କିଛି ଜଳଯୋଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ—।"

ଜୟପାଳ କହିଲା—"ନା ଭଉଣୀ! ମୋ ପାଇଁ ଜଳଖିଆର

ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନାହିଁ । ଜୟନ୍ତଭାଇ ନଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ଭୋକ ଶୋଷ ନାହିଁ—।"

"ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା ଭାଇ । ଜୟନ୍ତ ଭାଇ ଯେଉଁଠାରେ ଥାନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି—ବାପା ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜି ବାହାର କରିବେ—।"

ଜୟପାଳ କିଛି କହିଲନି । ନୀରବରେ ପଥରବେଦୀ ଉପରେ ବସିରହିଲା । ମଶାଲ ହାତରେ ଧରି ପଦ୍ମା ଗୋଟିଏ ପଥର ଘର ଭିତରକୁ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲା ।

କିଛି ସମୟପରେ ଗୁରୁଦେବ ଆସି ଜୟପାଳ ପାଖରେ ବସି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଶତ୍ରୁ ଯେ ଏଠାରେ ଆସି ହଠାତ ପହଞ୍ଚି ଆମ ଉପରେ ଦାଉ ସାଧିବ, ଏ କଥା ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ୍ୟ କଳ୍ପନା କରି ନଥିଲି । ଛାଇପରି ସେ ଆମ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଛି—।"

ଜୟପାଳ କହିଲା—"ବର୍ତ୍ତମାନ ତେବେ ଉପାୟ ? ଜୟନ୍ତ ଭାଇକୁ କଣ ଆମେ ପାଇ ପାରିବାନି ?"

ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—"ଶତ୍ରୁ ଛାଇ ପରି ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇ ଆମର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ଜାଣିପାରୁଛି । ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଜୟନ୍ତ ହାତରେ ଦେଖି ପାରିଛି । ତେଣୁ କୌଶଳ କରି ଜୟନ୍ତ ଠାରୁ ସମସ୍ତ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ତାକୁ ହରଣ କରି ନେଇ ଯାଇଛି । ଏହି ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଅଛି । ତୁମେ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ଏଠାରେ ରୁହ, ମୁଁ ଜୟନ୍ତକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବି—।"

ଜୟପାଳ କହିଲା—"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ପାଇଁ ଏତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ କାହିଁକି ?

ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିର ଇତିହାସ ଜାଣିଲେ ତୁମେ ଅତୁଳ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ଜୟପାଳ । ଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ଥ ରାଜ୍ୟର ରାଜା । ମଶାଲ ଧରି ଯେଉଁ ଝିଅପିଲାଟିକୁ ଆଗେ ଆଗେ ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲ ସେ ମୋର ଝିଅ ପଦ୍ମା । ଏହି ଶୁଆ ପକ୍ଷୀର

ସ୍ତ୍ରୀ । ଇନ୍ଦ୍ରପୁରର ରାଜା ନିଜ ଅସାବଧାନତା ଦୋଷରୁ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ତାର ଘୋଡ଼ାସହସ୍ର ଏପରି ବିଶ୍ବାସଘାତକତା କାମ କରିଛି—।"

"ଘୋଡ଼ା ସହସ୍ର ?"

"ହଁ ! ଦୈତ୍ୟରାଜର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ହେଉଛି—ସେ ଚନ୍ଦସେନ ରାଜାର ଘୋଡ଼ା ସହସ୍ର—।"

(ଇନ୍ଦ୍ରପୁରୀ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଚନ୍ଦସେନ ଉପରେ ଆସି ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷାକଲେ । କୁମାରୀ ପଦ୍ମା ସହିତ ଉପରେ ତାଙ୍କର ବିବାହ ହେଲା । ଦେଶକୁ ଫେରିବା ବାଟରେ ତାଙ୍କର ସହସ୍ର ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାକୁ କନ୍ଦି ମୃତ୍ୟୁ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଆତ୍ମା ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ନେଲା ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଜୟପାଳକୁ ଗୁରୁଦେବ ଶୁଣାଇଲେ ପ୍ରିୟ ପାଠକ ପାଠିକା ବୃନ୍ଦ ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡ ମନ ମୋହିନୀରୁ ଏସବୁ ଘଟଣା ଭଲ ଭାବେ ପଢ଼ିବାକୁ ପାଇଥିବ—]

ଜୟପାଳ କହିଲା—ଇନ୍ଦ୍ରପୁରର ରାଜା ଚନ୍ଦସେନ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦସେନର ରୂପନେଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ବୁଲୁଛି ଏସବୁ ଘଟଣା ଆପଣ କିପରି ଜାଣିଲେ ଗୁରୁଦେବ ?"

"ବାପା ଜୟପାଳ ! ସବୁ ଧ୍ୟାନବଳରୁ ଜାଣିପାରିଲି । ଯେଉଁ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଯୋଗ ବଳରେ ବସିଲେ ମୋତେ ସବୁକଥା ଦେଖାଯାଏ । ତୁମମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ମଧ୍ୟ ଯୋଗବଳରେ ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣି ପାରିଛି—।"

ଜୟପାଳ ଆନନ୍ଦରେ ଉଠି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପାଦରୁ ଧୂଳିନେଇ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲା । ଗୁରୁଦେବ ଜୟପାଳକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲେ—

"ବାପା ଜୟପାଳ ! ପଦ୍ମା ଅଜଠାରୁ ତୁମର ଭଉଣୀ । ତୁମେ ଓ ଜୟନ୍ତ ତାର ଭାଇ । ତୁମେ ନିର୍ଭୟରେ ଏଠାରେ ବାସକର ।

ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ସାବଧାନରେ ରଖ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୟନ୍ତକୁ ଫେରାଇ ନଆଣିଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ—।"

ପଦ୍ମା ପଥର ଘର ଭିତରରୁ ବାହାରି ଆସି ଡାକିଲା—

"ଜୟପାଳ ଭାଇ । ଜଳଖିଆ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲଣି ଆସ ଖାଇବ ।"

ଗୁରୁଦେବ କହିଲେ—'ମା' ପଦ୍ମା । ଜୟପାଳ ଓ ଜୟନ୍ତ ଆଜି ଠାରୁ ତୋର ଭାଇ । ମୁଁ କାଲିରେ ଜୟନ୍ତର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବାହାରି ଯିବି । ନଫେରିବା ଯାଏ ଜୟପାଳର ଯତ୍ନ ନେଉଥିବୁ ମା ।"

"ଅନେକ ରାତି ହେଲଣି ବାପା । ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ।"

ମଶାଲଟି ହାତରେଧରି ପଦ୍ମା ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା । ଗୁରୁଦେବ ଓ ଜୟପାଳ ପଦ୍ମାର ପଛେ ପଛେ ଯାଇ ପଥର ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ—।

ଜୟପାଳର ପଛେ ପଛେ ଜୟନ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଚୌମୁହାଁଣୀ ରାସ୍ତାଦେଇ ଆଗକୁ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ ଅଦୃଶ୍ୟ ହାତ ଆସି ଜୟନ୍ତର କାନ୍ଧ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ଜୟନ୍ତ ପଛକୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଅନାଇଲା—ଜଣେ କଳା ପୋଷାକଧାରୀ ତାକୁ ହାତ ଠାରି ଡାକୁଅଛି । ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଜୟନ୍ତ । ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଜୟପାଳକୁ ଡାକିବ ବୋଲି ପାଟି ଆଁ କରୁଛି, ଅଦୃଶ୍ୟ ହାତଟି ତାର ପାଟି ଚୁପି ଧରିଲା । ଜୟନ୍ତର କାନ ପାଖରେ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କରି କହିଲା—"ପାଟି କରନା! ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ । ବୃଦ୍ଧ ସନ୍ୟାସୀର ମାୟାରେ ପଡନା ।"

ଜୟନ୍ତ ଦେଖିଲା—ମଶାଲ ଆଲୁଅ ଦୂରକୁ ଆଗେଇ ଗଲାଣି । ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଜୟପାଳ ମଧ୍ୟ ଚାଲି ଯାଉଛନ୍ତି— । ନିରୁପାୟ ହୋଇ ଜୟନ୍ତ ସେହି କଳାପୋଷାକ ପିନ୍ଧା ଛଦ୍ମବେଶୀ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ମଶାଲ ଆଲୁଅଟି ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲେ ବି ତାର କ୍ଷୀଣ ରେଖା ପରିଷ୍କାର ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ସେହି କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକରେ ଜୟନ୍ତ ଛଦ୍ମ ବେଶୀଟିକୁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖିପାରୁ ଥିଲା ।

ଆଗକୁ ଯିବାକୁ ଜୟନ୍ତର ପାଦ ଆଉ ଚଳିଲାନି । ନିର୍ବାକ— ନିସ୍ପନ୍ଦ ଭାବେ ସେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା । ଜୟପାଳ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବହୁ ଦୂରକୁ ଆଗେଇ ଗଲାଣି ।

କିଛି ସମୟ ନୀରବରେ କଟିଯିବା ପରେ ପୁଣି ସେହି ଫିସ୍ ଫିସ୍ ସ୍ୱରରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—"ସମୟ ଅଳ୍ପ । ବିଶ୍ୱାସ କରି ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସ । ସବୁକଥା ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖି ପାରିବ ।"

ଜୟନ୍ତ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"କିଏ ତୁମେ ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଦଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଯାଇ ଜୟନ୍ତକୁ ଅନାଇଲା । ତାପରେ ଜୟନ୍ତକୁ ହାତଠାରି ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କଲା ।

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"ତୁମେ କିଏ ? କାହିଁକି ମୋତେ ଡ଼ାକୁଛ ? ତୁମର ପରିଚୟ ନ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇ ପାରିବିନି— ।"

ଜୟନ୍ତ ମୁଁହରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କଳା ପୋଷାକ ଭିତରୁ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ବାହାରକରି କଣ ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖା ଶେଷ କରି କାଗଜଟିକୁ ଗୁଡ଼ାଇ ଜୟନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲା । ଜୟନ୍ତ କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲା । ସୁଡ଼ଙ୍ଗଟି ଅନ୍ଧକାର । ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ

କହିଲ—"ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତର ଯେ ଅନ୍ଧକାର, ମୁଁହକୁ ମୁଁହ ଦିଶୁନି । ତୁମେ କାଗଜରେ କଣ ଲେଖିଛ, ମୁଁ ପଢିବି କିପରି ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମଶାଲ ବାହାର କରି ଜଳାଇଲା । ମଶାଲଟି ସୁଡଙ୍ଗ କଡରେ ପୋତିଦେଇ ଆହୁରି ଦଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଯାଇ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ଲେଖାଥିଲା—

"ମାୟା ସନ୍ୟାସୀର ମାୟାଜାଲରେ ଛନ୍ଦହୋଇ ନିଜର ସର୍ବନାଶ ପଥ ନିଜେ ବାଛିନିଅନାହିଁ । ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ପାଇବାଲାଗି ତାର ଏପରି କୌଶଳ ସେ କରିଛି । ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିତ ସେ ତୁମ ହାତରୁ କାଢିନେଇ ଅଛି । ପୁଣି ତୁମେ କାହିଁକି ତା ପଛେ ପଛେ ଯାଉଛ ? ମୋ କଥା ମାନି ଫେରିଆସ—।"

ଜୟନ୍ତ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଚିରିସାରି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଆଡକୁ ଅନାଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ତୁମ କଥାରେ ମୁଁ କିପରି ବିଶ୍ୱାସ କରିବି ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ମୋ ପଛେ ପଛେ ନିର୍ଭୟରେ ଚାଲିଆସ । ମାୟା ସନ୍ୟାସୀ କଣ କରୁଛି—ଗୁପ୍ତରେ ରହି ସବୁ କଥା ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖି ପାରିବ— ।"

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"କିନ୍ତୁ ଜୟପାଳ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ କିପରି ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ନିକଟରୁ ସେହିପରି ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଣ୍ଠରେ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—

"ଜୟପାଳକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଲାଗି ତମକୁ ଗୁପ୍ତବାଟ ଦେଖାଇ ଦେବି । ଭୟ କରନି ମୋ ପଛରେ ଚାଲିଆସ— ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଲୋକଟି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା, ତା ପଛରେ ଜୟନ୍ତକୁ ଆସିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କଲା ।

ଜୟନ୍ତ ସେହିଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ମନକୁ ମନ କଣ ଚିନ୍ତାକରି ତା'ପରେ ଜଳୁଥିବା ମଶାଲଟିକୁ ଉଠାଇ ଆଣି ହାତରେ ଧରିଲା । ଛଦ୍ମବେଶୀଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାଆରି ପଛରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତର ଦେଇ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ପାଦ ପକାଇ ଆଗକୁ ମାଡ଼ି ଚାଲିଯାଉଛି । ଜୟନ୍ତ କପରି ଛଦ୍ମବେଶୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଲିବ—ଏହି କଥାକୁ ଭାବି ସେବି ଶୀଘ୍ର ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଏତେ ଜୋରରେ ଚାଲୁଥାଏ ଯେ ଜୟନ୍ତ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଚାଲୁଥିଲେ ବି ଛଦ୍ମବେଶୀଟିର ସାଙ୍ଗ ଆଦୌ ଧରିପାରୁ ନଥାଏ । ଜୟନ୍ତଠାରୁ କୋଡ଼ିଏ କି ପଚିଶ ହାତ ଦୂରରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଚାଲିଥାଏ । ଯେଉଁ ମଶାଲଟି ଜୟନ୍ତ ହାତରେ ଧରି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟଦେଇ ଚାଲିଥିଲା, ଉକ୍ତ ମଶାଲଟି ଲିଭିଗଲା । ସୁଡଙ୍ଗର ବାଟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧାର । ଆଗକୁ ପାଦ ପକାଇ ଜୟନ୍ତର ଚାଲିବା ଅତି କଷ୍ଟ ହେଲା । ତଥାପି ସେ ସାହସର ସହିତ ଛଦ୍ମବେଶୀକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲିଛି ।

ଅନ୍ଧକାର ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟଦେଇ ଜୟନ୍ତ ଚାଲିଛି । ମନରେ କେତେ କଥା—କେତେ ଭାବନା । ଜୟପାଳଙ୍କୁ ହରାଇ ସେ ଯେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ପଛରେ ଚାଲିଛି ଏହାର ପରିଣାମ ଯେ ଶେଷକୁ କଣ ହେବ, ଏଇସବୁ କଥା ଯେତେବେଳେ ସେ ଭାବୁଛି ମନରେ ତାର ଭୟ ଆସୁଛି । ଛାତି ତାର ଥରି ଉଠୁଛି ।

ଅଙ୍କାବଙ୍କା ହୋଇ ଅସଂଖ୍ୟ ମୋଡ଼ ଘୁରି ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ବାଟଟି କାହିଁ କେତେ ଦୂର ଯାଏ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ଯେ—ଏହା ଜୟନ୍ତର କଳ୍ପନାର ବାହାରେ । ଘନ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଜୟନ୍ତ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ଖାଲ ଢିପରେ ଟିକିଏ ଅସାବଧାନ ହେଲେ ସର୍ବନାଶ ।

କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ କିଛି ଦୂର ଆଗେଇ ଯିବା ପରେ ଜୟନ୍ତ ଆସି ଗୋଟିଏ ଚୋଳପଡ଼ିଆ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆହେଲା । ଆକାଶରେ

ତୋଫା ଗୃହ ଆଲୁଅ ପଡ଼ୁଛି । ସ୍ଥାନଟି ଅତି ମନୋହର । ନାନା ପ୍ରକାର ବୃକ୍ଷ ଲତାରେ ଠାଏଁ ଠାଏଁ କୁଞ୍ଜ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବାର ଜଣା ପଡୁଛି ।

ଜୟନ୍ତ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଉଛି । ପନ୍ଦର କି କୋଡ଼ିଏ ହାତ ଦୂରରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଜୟନ୍ତକୁ ଅନାଇ ଠିଆ ହୋଇଛି ଓ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଜୟନ୍ତକୁ ନିକଟକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଛି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଦ ପକାଇ ଆସି ଜୟନ୍ତ ଛଦ୍‌ବେଶୀ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ତୋଫା ଗୃହ ଆଲୁଅରେ ଜୟନ୍ତ ପରିଷ୍କାର ଦେଖି ପାରୁଥିଲେ ବି କିଛି ଜାଣି ପାରୁ ନଥିଲା । ରହି ରହି ତା ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଥିଲା—ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟ ଶେଷହୋଇ କିପରି ସେ ଏପରି ମନୋହର ସ୍ଥାନ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ?

ଜୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଖୋଲା ପଡ଼ିଆରେ ଠିଆହୋଇଥିଲା ତାର ଉତ୍ତର ପଟକୁ ବିରାଟ ପାହାଡଟିଏ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛି । ଏପରି ସ୍ଥାନକୁ ଆସି ଜୟନ୍ତ ମନରେ ଯେତେ ଭୟ ହେଉଥାଏ ତା ଅପେକ୍ଷା ବେଶୀ କୌତୁହଳ ବଢୁଥାଏ ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ଏଇ ଉତ୍ତର ପଟକୁ ଯେଉଁ ବିରାଟ ପାହାଡ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଠିଆ ହୋଇଛି, ତାହା ଦେଖି ପାରୁଛ ଜୟନ୍ତ ?"

"ଜୟନ୍ତ ? ଚମକି ଉଠିଲା ଜୟନ୍ତ ନିଜର ନାମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ମୁଁହରୁ ଶୁଣି । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ—"ଇଏ ପୁଣି ମୋ ନାଆଁ ଜାଣିଲା କିପରି ?"

ନୀରବ—ନିଷ୍ପନ୍ଦ ଭାବରେ ଛଦ୍ମବେଶୀର ମୁଁହକୁ ଅନାଇ ଠିଆ-ହୋଇ ରହିଲା ଜୟନ୍ତ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ପୁଣି ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ଉତ୍ତର ପଟରେ ଯେଉଁ ପାହାଡ଼ ଦେଖା ଯାଉଛି ସେହି ପାହାଡ଼ର ପଶ୍ଚିମ ପଟରେ ଗୋଟିଏ ସୁଡଙ୍ଗ ଅଛି । ନିର୍ଭୟରେ ସେହି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରେ କିଛିବାଟ ଗଲେ ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫା ପାଇବ । ସେହି ପଥର ଗୁମ୍ଫାଟି ସଦା ସର୍ବଦା ବନ୍ଦ ଥାଏ । ତୁମେ ସେ ଗୁମ୍ଫା ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଲୁହା ଚେନ୍ ଝୁଲୁଥିବାର ଦେଖିବ, ସେହି ଲୁହା ଚେନଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ଟାଣିବା ମାତ୍ରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ତୁମକୁ ପରିଷ୍କାର ବାଟ ଦେଖାଯିବ । ତୁମେ ମନରେ ଭୟ ନକରି ସେହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିବ ।”

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—“ତୁମେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯିବତ ?”

“ନା ।”

“ମୁଁ ଏକା ଯାଇ ପାରିବିନି । ମୋତେ ଭୟ ହେଉଛି ।”

“ଯଦି ଜୟପାଳକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ତୁମେ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଅ, ତେବେ ମୋ କଥା ମାନି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯାଅ ।”

“ସେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯାଇ କଣ ହେବ ?”

“ତୁମେ ଓ ଜୟପାଳ ଯେଉଁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସାଙ୍ଗରେ ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲ । ତୁମେତ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଅଧା ବାଟରୁ ଚାଲି ଆସିଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୟପାଳକୁ ନେଇ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ କଣ କରୁଛି ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଜାଣି ପାରିବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ କପଟରେ ତୁମକୁ ମାୟାରେ ଭୁଲାଇ ଆଣିଛି ।”

“କହି ପାରିବ, ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଓ ତା ସାଙ୍ଗରେଥିବା କଣୋଗଟି କିଏ ?”

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି ତାପରେ ପୁଣି ଫିସ ଫିସ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ସେ ପ୍ରକୃତରେ ସନ୍ୟାସୀ ନୁହେଁ, ସନ୍ୟାସୀ ରୂପୀ ମହା ସୈତାନ, ରାକ୍ଷସ, ମାୟାବୀ । ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳକୁ ଯାଦୁବିଦ୍ୟାରେ ଏକାଠି କରିପାରେ ସେ । ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟି ଦେଖୁଛ ସେ ତାର କନ୍ୟା । ସନ୍ୟାସୀ ଚଣ୍ଡୀପୂଜା କରେ । ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ନିକଟରେ ବଳୀଦେବ ବୋଲି କୌଶଳରେ ଜାଲ ପକାଇ ଧରି ଆଣିଛି । ତୁମେତ ମୁକ୍ତ ପାଇଲ, ଏଥର ଜୟପାଳକୁ ମୁକ୍ତକର ?"

ଭୟାର୍ତ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା— ମୋତେ ଯେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ କହୁଛ, ତୁମ କଥା ମାନି ମୁଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିବି । କିନ୍ତୁ ଜୟପାଳକୁ ପାଇବି କିପରି ?

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—"ମୁଁ ଯେପରି ଭାବେ କହୁଛି ତୁମେ ମୋ କଥା ମାନି ସେହିପରି କର, ନିଶ୍ଚୟ ତୁମେ ବିଜୟୀ ପାଇବ—।"

"ଯେଉଁ ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟ ଦେଇ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଜୟପାଳ ଯାଇଛି, ସେ ସୁଡଙ୍ଗଟିତ କାହିଁ କେତେ ଦୂରରେ ଆମେ ଛାଡ଼ି ଆସିଲେଣି । ଏ ଅଞ୍ଚଳ ଏକ ନୂଆ ସ୍ଥାନପରି ମନେ ହେଉଛି । ଏହା ଭିତରକୁ ଯାଇ ଜୟପାଳକୁ କିପରି ପାଇବ ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—"ଯେଉଁ ପାହାଡ଼ର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ତୁମକୁ ଯିବାକୁ କହୁଛି, ସେହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଗଲେ ତୁମେ ପରସ୍ପର ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିବ । ସେ ଗୁମ୍ଫା ସାଙ୍ଗରେ ଏ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଯାଆ-ଆସ କରିବା ପାଇଁ ଗୁପ୍ତବାଟ ରହିଛି । ଜୟପାଳକୁ ସେହି ବାଟଦ୍ୱାରା ସହଜରେ ତୁମେ ଉଦ୍ଧାର କରି ପାରିବ ।"

ଛଦ୍ମବେଶୀଟିର କଥା ଶୁଣି ଜୟନ୍ତ କିଛି ସମୟ ନିଜ ମନକୁ କଣ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାପରେ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା— "ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ସୁଡଙ୍ଗ ବାଟ ଦେଇ ଆମେ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ ତାର ଦୂରତ୍ୱ ମୋର ମନେହୁଏ ଦୁଇ ମାଇଲରୁ ବେଶି ହେବ । ଜୟପାଳକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା କଣ ସହଜ ହେବ ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ କହିଲା—ଅଧିକା ଆଉ କିଛି ପଚାରନି । ବିଳମ୍ବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାଶ ହୁଏ । ତୁମକୁ ଯେପରି ଭାବେ କହିଲି ତୁମେ ସେହି-ପରି ଭାବେ ଯାଅ । ବିଳମ୍ବ କଲେ ତୁମେ ଜୟପାଳକୁ ଆଉ ଜୀବନରେ ପାଇ ପାରିବନି । ଶୀଘ୍ର ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ସେହି ପାହାଡ଼ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଜୟନ୍ତ ଛଦ୍ମବେଶୀର ପଛେ ପଛେ ଚାଲି ଚାଲି ପଚାରିଲା—

"ତୁମେ କିଏ ?"

କିଛିସମୟ ନୀରବ ରହି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜବାବ ଦେଲା—"ମୋର ପରିଚୟ ପରେ ପାଇବ । ଆଗ ତୁମେ ଜୟପାଳକୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଫେରିଆସ ।"

"ତୁମକୁ କେଉଁଠି ପାଇବ ?"

"ଭୟ ନାହିଁ । ତୁମେ ଫେରି ଆସିବା ଯାଏ ମୁଁ ତୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିବ ।"

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଆସି ଦୁହେଁ ଠିଆ ହେଲେ । ଛଦ୍ମବେଶୀ ହାତ ବଢ଼ାଇ କହିଲା—

"ପଶ୍ଚିମ ପଟରେ ଯେଉଁ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଦେଖା ଯାଉଛି ତା ଭିତରକୁ ପଶିଯାଅ । କିଛିଦୂର ଗଲେ ଗୋଟିଏ ଗୁମ୍ଫା ପାଇବ, ସେହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଗଲେ ସବୁକଥା ଦେଖି ପାରିବ । ଯାଅ ! ପଶିଯାଅ ଏହି ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ।

ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ପାଖରେ କାନ ଡେରି ଶୁଣିଲା ଜୟନ୍ତ । କିଛି ଅବାଜ ପାଇଲାନି । ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ—

ସୁଡଙ୍ଗ ପଥ ଅତି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ । ଅନ୍ଧକାରରେ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଦେଖା ଯାଉନି, ଯିବି କିପରି ?

ଛଦ୍ମବେଶୀ କହିଲା, "କିଛି ସମୟ ଏଇଠାରେ ଠିଆହୋଇ ରୁହ । ମୁଁ ଆଲୁଅ ନେଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେରି ଆସିବି ।"

କହିସାରି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଲତାପତ୍ର ଘେରା କୋଟିଏ କୁଞ୍ଜ ଭିତରେ ଯାଇ ପଶିଲା । ଜୟନ୍ତ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇଁ ରହିଛି । ଦଶ ମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ ଛଦ୍ମବେଶୀଟି ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ମଶାଲ ଧରି କୁଞ୍ଜ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲା । ଜୟନ୍ତ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ମଶାଲଟି ଜୟନ୍ତର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ କହିଲା ସେ—

"ଏଇ ମଶାଲଟିକୁ ଧରି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ଯାଅ । କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ ! ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିବା ମାତ୍ରେ ମଶାଲ ଜଳାଇବ ନାହିଁ । ଯଦି ମଶାଲ ଜଳାଅ ତେବେ ତୁମର ଜୀବନ ନାଶର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଯାଅ—"

ମଶାଲଟି ହାତରେ ଧରି ଜୟନ୍ତ ସୁଡଙ୍ଗ ଭିତରେ ପଶିଲା । ମନରେ ଭୟ ହେଉଥିଲେ ବି ଜୟପାଳକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧାର କରିବ ସେହି ଆଶାରେ ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ଆଗକୁ ପାଦ ବଢାଇ ଚାଲିଲା ସେ ।

କୋଡ଼ିଏ କି ପଚିଶ ହାତ ସୁଡଙ୍ଗ ଦେଇ ଯିବା ପରେ ସୁଡଙ୍ଗର ବାଟ ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲା । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯେଉଁ ବାଟ ଦେଇ ଜୟନ୍ତ ପଶିବ, ଯେତେ ଖୋଜିଲେ ବି ଗୁମ୍ଫାର ବାଟ ଆଦୌ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ସେ ।

ମଶାଲଟି ହାତରେ ଧରି ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଇଁଲା । ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ସୁଡଙ୍ଗ ପଥ ଶେଷ ହୋଇଛି । ସାମନାଓର ପଥର କାନ୍ଥ—

ହଠାତ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା— ।

"ଜୟନ୍ତ ! ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲ କାହିଁକି ?"

ଚମକି ଉଠିଲା ଜୟନ୍ତ । ଚାରିଆଡକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କଲା ମାତ୍ର କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ସେ । ମନେ ମନେ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ସ୍ୱରରେ କହିଲା—

"ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ବାଟ ଏଇଠାରୁ ଶେଷ । କୁଆଡ଼କୁ ଯିବି ବାଟ ପାଉନି ।"

ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—

ମଶାଲଟି ଲିଭେଇଦିଅ । ସାମନାରେ ଯେଉଁ ପଥର କାନ୍ଥ ଦେଖୁଛ—ଦୁଇ ହାତରେ ଧକ୍କା ମାର । ଆପଣା ଛାଏଁ ଗୋଟିଏ ବାଟ ଫିଟିଯିବ । ସେହି ବାଟଦେଇ ତୁମେ ନିର୍ଭୟରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଯାଅ । ଭୟ କରନି । ମୁଁ ତୁମର ପଛେ ପଛେ ରହିଛି ।

ଜୟନ୍ତ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା—"ଛଦ୍ମବେଶୀ ଅଦୃଶ୍ୟରେ ମୋ ପଛେ ପଛେ ରହିଛନ୍ତି । ଭୟ ଆଉ କଣ ?"

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଳୁଥିବା ମଶାଲଟି ଲିଭାଇଦେଲା । ସାମନାରେ ଯେଉଁ ପଥର କାନ୍ଥ ଥିଲା, ସେହି ପଥର କାନ୍ଥକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ତିନି ଚାରିଥର ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଧକ୍କା ଦେବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ବାଟ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଖୋଲିଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଭିତରକୁ ପଶିବ କି ନାହିଁ ସେହି କଥାକୁ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣଙ୍କ ସେହିପରି ଅଦୃଶ୍ୟରୁ କହିଲା, "ଜୟନ୍ତ ! ଗୁମ୍ଫାର ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ଯାଇଛି ! ବେଶି ସମୟ ଏଠାରେ ଠିଆ-ହୋଇ ରହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ର ଭିତରକୁ ଯାଅ—"

ଜୟନ୍ତ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଦ ପକାଇ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ଆଠ ଦଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଠକ୍ କରି ଆବାଜ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ଜୟନ୍ତ । ସେ ଯେଉଁଆଡ଼ୁ ପ୍ରଥମେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲା ପୁଣି ସେହିଆଡ଼କୁ ପାଦ ପକାଇ ଫେରିଗଲା । ମାତ୍ର ବାଟ ପାଇଲାନି । ଚାରିଆଡ଼ ନିରୁଜ, ନିଶୂନ୍, ଅନ୍ଧାରୀ । ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଅଣନିଶ୍ୱାସ ହୋଇ-ଗଲା ପରି ଅନୁଭବ କଲା ଜୟନ୍ତ ।

ଜୟନ୍ତ ଡ଼ାକିଲା—"ଛଦ୍ମବେଶୀ ! ତୁମେ କେଉଁଠି ?"

ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—

"ଭୟ କରନି ଜୟନ୍ତ ! ଜୀବନର ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ଏଇ ଅନ୍ଧାରୀ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ତ୍ୟାଗକର । ମାଣିକଗଡ଼ର ରାଜ ସିଂହାସନରେ ବସିବା ତୁମ ଭାଗ୍ୟରେ ଆଉ ନାହିଁ ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଅଦୃଶ୍ୟରେ ଥାଇ ଏପରି ଜୋରରେ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ଯେ, ସେ ହସ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଜୟନ୍ତର କଲିଜା ଥରି ଉଠିଲା । ଚାରିଆଡ଼ ଯେପରି ଘୁରି ବୁଲୁଥିବାର ସେ ଅନୁଭବ କଲା । କାଠ ପିତୁଳାଟି ପରି ସେହି ଅନ୍ଧାରୀ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ହସି ହସି ବେଦମ ହୋଇ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—ମୂର୍ଖ ! ରାଜ ସିଂହାସନରେ ବସି ପ୍ରଜା ଶାସନ କରିବୁ ? କପଟ କୌଶଳରେ ଆଣିଲି ଏତକ ବୁଝି ପାରିଲୁନି ? ଏଥର ଏଇଠି ଥା, ମୁଁ ଯାଉଛି—।"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଚାଲିଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱ ବୁଲିଲା ମାତ୍ର କେଉଁଠାରେ ହେଲେ ରାସ୍ତା ପାଇଲାନି, ହତାଶ ମନରେ ସେ ଗୁମ୍ଫାର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତଦେଇ ବସି ରହିଲା ।

ଜୟନ୍ତ ନୀରବରେ ବସି ରହିଛି । ମନରେ ଭାବୁଛି ସେ, ଜୟପାଳ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜୁଥିବ । ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ତିଅଟିଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଯେ କ'ଣ ହୋଇଥିବ—ଏଇସବୁ କଥାକୁ ସେ ଯେତେ ଚିନ୍ତା କରୁଛି ମନ ତାର ସେତେ ଦୁଃଖ ହେଉଛି । ନିଶୂନ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ କ'ଣ ତା'ର ଶେଷ ଜୀବନ ଯିବ ? ଏଠୁ ମୁକୁଳି ଯିବାର କ'ଣ ଉପାୟ ନାହିଁ ?"

ଏହିସବୁ କଥା ଭାବୁଥିବା ସମୟରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ହିସ୍ ହିସ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଚାରି ଆଡ଼କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା - ମାତ୍ର କିଛି ଦେଖି ପାରିଲାନି । ଘନଅନ୍ଧକାର—ମୁହଁ କୁ ମୁହଁ ଦିଶୁନି । ହିସ୍ ହିସ୍ ଶବ୍ଦ ଯେଉଁଆଡ଼ୁ ଆସୁଥିଲା ଜୟନ୍ତ ସେହି ଆଡ଼କୁ କାନ ଡେରି ରହିଲା ।

ଉପାୟ କିଛି ନପାଇ ଜୟନ୍ତ ମନେ ମନେ ଶିହରି ଉଠିଲା । ବିକଳରେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କଲା କିନ୍ତୁ ତା'ର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣିବାକୁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ କେହି ନାହିଁ । ହିସ୍ ହିସ୍ ଶବ୍ଦଟି ଯେପରି ତା'ର ଖୁବ୍ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିବାର ସେ ଅନୁଭବ କଲା ।

ଅନ୍ଧକାର ହେତୁ କିଛି ଦେଖିପାରୁନି କି ଜାଣିପାରୁନି ସେ । ହିସ୍ ହିସ୍ ଶବ୍ଦଟି ଯେପରି ତା'ର ଚାରି ପଟରେ ଘୁରି ବୁଲୁଛି ।

ହଠାତ୍ ସେହି ଛଦ୍ମବେଶୀଟି ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ପୁଣି 'ହୋ-ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା । ଦାମ୍ଭିକ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ—ଜୟନ୍ତ ! କାଳି କକ୍ଷରେ ଲୌହ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ବାନ୍ଧି ମୋତେ ଯେଉଁ

ଶାସ୍ତି ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲ ମନେ ଅଛି ? ଏ ତାହାରି ପ୍ରତିଶୋଧ । ଏହି ଅମୁହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବଳିଷ୍ଠକାୟ ଅଜଗର ସାପ ଅଛି, ସେହି ଏଥର ତମକୁ ଶାସ୍ତି ଦେବ । ତା କବଳରୁ ଆଉ ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ ।”

କହିସାରି ପୁଣି ସେହି ଛଦ୍ମବେଶୀ ହୋ-ହୋ-ହୋଇ ହସି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । ଜୟନ୍ତର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ସେ ମୋଟେ ଶୁଣିଲାନି ।

ଚମକି ଉଠିଲା ଜୟନ୍ତ । ହାତରେ ଲଣ୍ଠାଳ ଧରିଲା ସେ ।

ହାତକୁ ଶିକ୍‌କଣ ଲାଗୁଛି । ଫୁଲ୍ ଫୁଲ୍ ନିଶ୍ୱାସ ମାରୁଛି—ହୁସ୍ ହୁସ୍—।

ବଳିଷ୍ଠକାୟ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଜୟନ୍ତ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିରେ ଛନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ବିକଳରେ ଜୟନ୍ତ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେବି ନିଜର ଗୋଡ ଦୁଇଟି ଅଜଗର ସର୍ପ କବଳରୁ ମୁକୁଳାଇ ପାରିଲାନି ସେ । ସର୍ପଟି ଏପରି ଭାବେ ଜୟନ୍ତର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଭିଡ଼ି ଧରିଲା ଯେ, ହାଡ଼ ମଡ଼୍ ମଡ଼୍ ହେଲାପରି ସେ ଅନୁଭବ କଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ସେହି ଅମୁହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଡ଼ିଗଲା ।

❋

*

* *

ଅନ୍ଧକାର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜୟନ୍ତ ଅଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ଅଜଗର ସର୍ପଟି ଖୁବ ଜୋରରେ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିରେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ଭିଡ଼ି ଧରିଛି । ଜୟନ୍ତର ଗୋଡ଼ ତଳିପା' ଠାରୁ ଅଣ୍ଟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟା ଚମଡ଼ାରେ ତିଆରି ମିଲିଟାରି ବୁଟ୍ ଯୋଡ଼ା ପିନ୍ଧା ହୋଇଛି । ସେହି ମିଲିଟାରି ଯୋଡ଼ା ଉପରେ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ଏପରି ଭାବେ ଭିଡ଼ି ଧରିଛି ଯେ, ତାରି ଉପରେ ଜୟନ୍ତ ନିଜର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ମୁକୁଳାଇ ନ ପାରି ଅଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରେ ସେଇଠି ପଡ଼ି ରହିଛି ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଆଲୋକର କ୍ଷୀଣ ରଶ୍ମି ଦେଖାଗଲା । ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦୀପ ଓ ବାମ ହସ୍ତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ବାଉଁଶ ବଂଶୀ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଛି, ଶରୀରକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିଛି ଖଣ୍ଡେ ପତଳା କଳା ରଙ୍ଗର ଓଭର କୋଟ । ଆଖିରେ ଭିଡ଼ିଛି ଗୋଟିଏ କଳା କନାର ପଟି । ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେହି କଳା କନାର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଛିଦ୍ର ରହିଛି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଆସି କିଛି ଦୂରରେ ଠିଆହୋଇଗଲା । ହାତରୁ ପ୍ରଦୀପଟି ଖସାଇ ତଳେ

ଥୋଇଦେଲା । ବଂଶୀଟିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ଅଧର ପାଖକୁ ଆଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ଫୁଙ୍କିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବଂଶୀର ମଧୁର ସ୍ୱର ଲହରୀ ଅମୃହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠିଲା । ବଂଶୀର ସ୍ୱର ଲହରୀ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଜୟନ୍ତ ଗୋଡ଼ରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ ଆଣିଲା । ଜୟନ୍ତ ଗୋଡ଼ରୁ ମୁକୁଳି ସିଧା ସଳଖ ଘୋସାରି ହୋଇ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଆଡ଼କୁ ଗୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗର୍ଜନ କରି ସର୍ପଟି ଫୁଲି ଫୁଲି ଉଠୁଥାଏ ।

ଅଜଗର ସର୍ପ ଘୋସାରି ଘୋସାରି ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା, ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ବଂଶୀ ବଜାଇ ସପର ଆଗେ ଆଗେ ଗୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସର୍ପଟି ସେହିପରି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ପଛେ ପଛେ ଗୁଲିଥାଏ ।

ଗୁମ୍ଫାର ଗୋଟିଏ କୋଣ ମୁଣ୍ଡକୁ ଯାଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଠିଆ ହେଲା । ବଂଶୀଟି ଅଧର ପାଖରୁ ଉଠାଇ ଆଣି ହାତରେ ଧଇଲା । ପଥର କାନ୍ଥରେ ଟିକିଏ ଠେସଦେବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଆର ଦେଖାଗଲା । ସର୍ପଟି ସେହିଠାରେ ଠିଆହୋଇ ଗର୍ଜନ କରୁଥାଏ । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଅଣ୍ଟାରୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମୁଣି ବାହାର କରି ତା ଭିତରେ ହାତ ପୁରାଇଲା । ଛୋଟ ଛୋଟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରି ସେହି ଦୁଆର ବାଟେ ଭିତରକୁ ପକାଇ ଦେଲା । ତାପରେ ବଂଶୀଟିକୁ ଅଧର ପାଖରେ ଥୋଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ପୁଣି ବଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବଂଶୀର ସ୍ୱର ଲହରୀର ତାଲେ ତାଲେ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ତାର ବିଶାଳ ବପୁ ଦୋହଲାଇ ଦୋହଲାଇ ସେହି ଦୁଆର ମୁହଁ ବାଟେ ପଶିଗଲା । ସର୍ପଟି ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ବଂଶୀ ବଜାଇବା

ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ତା ପରେ ଦୁଇହାତରେ ପୁଣି ସେହି ପଥର କାନ୍ଥରେ ସାମାନ୍ୟ ଠେସଦେବା ମାତ୍ରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଖୋଲା ଦୁଆରଟି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଅଜଗର ସର୍ପକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା, ଏଥର ଏହି ଅମୁହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଡ଼ିଥା— । ଯେତେ ଗର୍ଜନ କଲେବି ତୋର ଗର୍ଜନ କେହି ଶୁଣି ପାରିବେନି କି ତୋତେ ଏଠାରୁ କେହି ମୁକ୍ତ କରି ପାରିବେନି ।

କହିସାରି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପୁଣି ଫେରି ଆସିଲା ପ୍ରଦୀପ ନିକଟକୁ । ପ୍ରଦୀପଟିକୁ ଉଠାଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଇ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଜୟନ୍ତ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ପ୍ରଦୀପଟି ନେଇ ଜୟନ୍ତର ମୁହଁ ପାଖରେ ଧରି ଭଲକରି ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା । ତାପରେ ମୁଣ୍ଡଠୁଁ ଗୋଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୟନ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶରୀରରେ ହାତ ବୁଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ତଥାପି ଜୟନ୍ତର ହଲଚଲ ନାହିଁ । ସେହିପରି ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଭାବରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ଅଣ୍ଟାଏଁରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଜୟନ୍ତକୁ ଅନାଇ ରହିଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଜୟନ୍ତ ଦେହ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଅଜଁସି-ବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାକୁ ସଚେତ କରି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଶତଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ବିଫଳ ହେଲା । ଜୟନ୍ତ ସେହିପରି ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ହତାଶ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଜୟନ୍ତକୁ ଅନାଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ମନକୁ ମନ ଦଣ୍ଡେ କଣ ଚିନ୍ତାକରି ତାପରେ ପ୍ରଦୀପଟି ହାତରେ ଧରି ଯେଉଁଆଡ଼ୁ ଆସିଥିଲା ପୁଣି ସେହି ଆଡ଼କୁ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଚାଲିଗଲା—ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଅମୁହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜୟନ୍ତ ଏକାକି ପଡ଼ି ରହିଲା ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଅବସ୍ଥାରେ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପୁଣି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ହାତରେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଚେର ଧରିଛି । ଉକ୍ତ ଚେରଟି ଦେଖିବାକୁ ଠିକ ଗୋଟାଏ ମୂଳା ପରି । ପ୍ରଦୀପଟି ତଳେ ଥୋଇ ସେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଜୟନ୍ତ ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଖଣ୍ଡିଏ ପଥର ପାଖରେ ପଡିଥିଲା । ସେହି ପଥର ଖଣ୍ଡିକ ଯତ୍ନରେ ପୋଛି-ଦେଲା । ପ୍ରଦୀପରୁ ସାମାନ୍ୟ ଘିଅ ଟିକଏ ନେଇ ପଥର ଉପରେ ଥୋଇଦେଲା । ତାପରେ ଚେର ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସେହି ପଥର ଉପରେ ଘଷିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଚେରଟି ଘଷିବା ଫଳରେ ତାହା ମିଳାଇ ଲହୁଣୀ ପରି ଦେଖାଗଲା । ବୃଦ୍ଧା ଅଙ୍ଗୁଳି ସାହାଯ୍ୟରେ ପଥର ଉପରୁ ଲହୁଣୀ ପରି ହୋଇଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ଗୋଟିଏ ତମ୍ବା ଗିନାରେ ପୋଛି ଥୋଇଦେଲା । ତାପରେ ଜୟନ୍ତର ମୁଣ୍ଡଟି ନିଜ କୋଳ ଉପରେ ଥୋଇ ଯତ୍ନରେ ତାର ମୁହଁଟିକୁ ଗୋଟିଏ ସଫା କନାରେ ପୋଛିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତମ୍ବା ପାତ୍ରରୁ ଲହୁଣୀପରି ଥିବା ଔଷଧ ଆଣି ପ୍ରଥମେ ଜୟନ୍ତର ମୁହଁରେ ଭଲକରି ଲଗାଇ ଦେଲା । ତାପରେ କାନ ଭିତରେ କିଛି ଦେଇ ଧିରେ ଧିରେ ମାଲିସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛି ଜୟନ୍ତ ମୁହଁରେ ଦେଲା । ପନ୍ଦର ମିନିଟ ମୁହଁକୁ ଅଂଜସି ଦେବା ପରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଉଠି ଜୟନ୍ତର ଗୋଡ଼ ପାଖକୁ ଯାଇ ବସିଲା । ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିରୁ ବୁଟ୍ ଯୋତା ଓ ମୋଜା ଖୋଲିଦେଲା । ଅଜଗର ସର୍ପଟି ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ମୋଡ଼ି ହୋଇଥିଲା ସେହି ସ୍ଥାନଟି ଉପରେ ଔଷଧଲଗାଇ ଖୁବ ଜୋରରେ ଘଷିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଠିକ ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ଜୟନ୍ତର ହୋସ ଫେରି ଆସିଲା । ସେ ନିଦରୁ ଉଠିଲା ପରି ଆଖି ମଳି ଉଠି ବସିଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ମୁହଁକୁ ଅନାଇଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ତାର ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ବସି ତାର ପାଦ ଦୁଇଟି ଧିରେ ଧିରେ ଅଉଁସି ଦେଉଥିଲା। ଧିର କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ତୁମେ କିଏ ? ମୁଁ ଏ ସ୍ଥାନକୁ ଆସିଲି କିପରି ?"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ସମସ୍ତ ଘଟଣା କହିବାରୁ ଜୟନ୍ତର ପୂର୍ବ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା, ମୁଁ ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ପଥ ଦେଖାଇଦେବି, ନିର୍ଭୟରେ ତୁମେ ଚାଲିଗଲେ କିଛି ଦୂରରେ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ପାରିବ । ବହୁ ସମୟ ଏଠାରେ ରହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।

"କିନ୍ତୁ କିଏ ତୁମେ ?"

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଜୟନ୍ତର କଥାରେ ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଓଲଟା ପ୍ରଶ୍ନକଲା—

"ଦେହ କିପରି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ?"

"ଖୁବ ଭଲ—।"

ଚାଲି ଯାଇ ପାରିବତ ?

"ହଁ ।"

"ତେବେ ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ପଳାଇ ଯାଅ ।"

"କିନ୍ତୁ ତୁମର ପରିଚୟ……"

ବାଧାଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା, ପରିଚୟ ଜାଣି କିଛି ଲାଭନାହିଁ । ତୁମକୁ ଏ ବିପଦରୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିଛି ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏହାହିଁ ଗୌରବ । ଏ ସ୍ଥାନଟି ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର । ଏଠାକୁ ଯିଏ ଆସେ ସେ ଆଉ ଫେରି ଯାଇପାରେନା । ତୁମକୁ ଯେ ମୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ପାରିଛି, ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏଇ ଉପକାରଟି ବଡ଼ ମହା

ପୁଣ୍ୟ ସଞ୍ଚୟ କରିବାର ଫଳ ମୁଁ ପାଇଲି । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ଚାଲିଯାଅ ।

ଏ ଗୁମ୍ଫାର ବାଟ ଜାଣିବା କଠିନ । ପାହାଡ଼ ଭିତରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଚିତ୍ର ଗୁମ୍ଫା ରହିଛି ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବାଟ ଚାଲିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ । ଏକା ଏକା ଯିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

"ସେ ଭାବନା କରନି । ବାଟ ମୁଁ ବତେଇ ଦେବି । ତୁମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ବାହାରି ଯାଇ ପାରିବ ।"

ଜୟନ୍ତ ନିଜର ଯୋଗା ମୋଜା ପିନ୍ଧିଲା । ତାପରେ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା, "ଏଥର ମୁଁ ସହଜରେ ଚାଲିଯାଇ ପାରିବି ।"

ଜୟନ୍ତ ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପ୍ରଦୀପ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା, ପଛେ ପଛେ ଜୟନ୍ତ ଚାଲିଛି— ।

ଗୁମ୍ଫାର ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଆସି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ପଥର କାନ୍ଥରେ ଗୋଟିଏ ଲୁହାର ଜଞ୍ଜିର ଓହଳିଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପ୍ରଦୀପ ତଳେ ଥୋଇଦେଇ ସେହି ଲୁହାର ଜଞ୍ଜିରଟିକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଝୁଙ୍କ୍ ଦେଇ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦୁଇ ତିନିଥର ଟାଣିବା ଫଳରେ ପଥର କାନ୍ଥଟି ଦୁଇଫାଳ ହୋଇଗଲା । ଜଣେ ଲୋକ ଯିବା ପାଇଁ ପରିଷ୍କାର ଗୋଟିଏ ବାଟ ଫିଟିଗଲା ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା—"ଏହି ବାଟଦେଇ ସିଧା ଚାଲିଗଲେ ପାହାଡ଼ର ଶେଷ ସୀମାରେ ତମେ ପହଞ୍ଚିବ । ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଯାଅ । ବେଶି ସମୟ ଏଠାରେ ରହିବା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ନୁହେଁ ।"

"ଜୟନ୍ତ କହିଲା—ଜୀବନ ଦାତାର ପରିଚୟ ନପାଇଲେ..."

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଜୟନ୍ତକୁ ନୀରବ ରହିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କଲା। ଦୁହେଁ କାନ ଡେରି ଶୁଣିଲେ—ଦୁଇ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଯାଉଛି। ମନେହୁଏ ସେମାନେ ଯେପରି ଏହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବୁଲାବୁଲି କରୁଛନ୍ତି।

ଫିସ ଫିସ କଣ୍ଠରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—ମନେହୁଏ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ କେହି ଆସୁଛନ୍ତି। ବହୁ ସମୟ ଏଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ। ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ପଳାଇ ଯାଅ କୁମାର!

"କୁମାର!"

ଚମକି ଉଠିଲା ଜୟନ୍ତ। ରହସ୍ୟମୟୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେବି ଚିହ୍ନି ପାରୁନି କି ତାର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଜାଣି ପାରୁନି। ଥରକୁ ଥର ଜୟନ୍ତର ସନ୍ଦେହ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଉପରେ ପଡୁଥାଏ। କଳା ପୋଷାକରେ ତାର ଶରୀରଟି ଏପରି ଭାବରେ ଢଙ୍କା ହୋଇଛି ଯେ ସହଜରେ ଚିହ୍ନିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ।

"ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—ତୁମର ପରିଚୟ ନ ପାଇଲେ ମୁଁ ଏଠାରୁ ଯିବି କିପରି?

ମୁଁ କିଏ? ସେ କଥା ପରେ ଜାଣିବ। ଅଗ ତୁମେ ଏଠାରୁ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇ ପଳାଇ ଯାଅ କୁମାର!

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓହଳିବା ଲମ୍ବା ଜଞ୍ଜିରଟିକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଏପରି ଜୋରରେ ଟାଣିଦେଲା ଯେ, ଅଲଗା ହୋଇ-ଯାଇଥିବା ପଥର କାନ୍ଥଟା ପୁଣି ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲା। ଜୟନ୍ତ ଗୁମ୍ଫା ବାହାରେ ଏକା ରହିଲା। ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ

ଥାଇ ମନକୁ ମନ କହିଲା, କୁମାର ଜୟନ୍ତ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଜନ୍ମ କରିନି ସତ, କିନ୍ତୁ ତଥାପି ମୁଁ ତୁମର ମା ! ପୁଅର କଷ୍ଟ କିଏ ମା' ଦେଖିପାରେ ?"

ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଆସିଲା । କାନରେ ଲୁହ ପୋଛୁ ପ୍ରଦୀପଟି ହାତରେ ଧରି ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁ ବାଟ ଦେଇ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିଥିଲା, ସେହି ବାଟ ଦେଇ ପୁଣି ବାହାରିଗଲା ସେ ।

ଜୟନ୍ତ ଗୁମ୍ଫା ବାହାରେ ଅନ୍ଧକାର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟର ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଠିଆହୋଇ ରହିଛି । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କିଏ ? ସେ ଯଦି ନ ଆସିଥାନ୍ତା, ତେବେ ଅଜଗର ସର୍ପଟି ନିଶ୍ଚୟ ତାର ଜୀବନକୁ ଶେଷ କରି ଦେଇଥାନ୍ତା । ଏହିପରି ନାନା କଥା ଭାବୁଛି । ହଠାତ ପାଦଶବ୍ଦ ପୁଣି ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ସେ । ମନେ ମନେ ଚମକି ଉଠିଲା । ଏଠାରୁ ଯଦି ସେ ପଳାଇ ନ ଯାଉଛି ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ନରପିଶାଚ ହାତରେ ପୁଣି ଧରା ପଡ଼ିବ ।

ଅନ୍ଧକାର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ । ପାଦଶବ୍ଦ ଖୁବ ନିକଟରୁ ନିକଟ ଶୁଣା ଯାଉଛି । ଚାରିଆଡ଼କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ବି ପରିଷ୍କାର ବାଟ ଦେଖା ଯାଉନି । ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି ସେହି ଅନ୍ଧକାର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଧିରେ ଧିରେ ପାଦ ପକାଇ ଆଗକୁ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

*

*

* *

ଜୀମୂତକୁ ଅମୁହାଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ଅଜଗର ସର୍ପ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରାଇ ପ୍ରଦୀପଟି ହାତରେ ଧରି ଚାଲି ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ହଠାତ ପଛରୁ କିଏ ଜଣେ ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲା—

"ନେତ୍ରମଣି ! ଠିଆ ହୁଅ ।"

ନେତ୍ରମଣି ମନେ ମନେ ଯେଉଁ ଭୟର ଆଶଙ୍କା କରିଥିଲା ଶେଷକୁ ତାହା ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ ହେଲା । ପଛକୁ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଅନାଇଲା ସେ, ଜଣେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଭୟରେ ଶିହରି ଉଠିଲା ସେ । ପ୍ରଦୀପଟି ହାତରୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । କାଠ ପିତୁଳାଟି ପରି ସେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଧିରେ ଧିରେ ଆସି ନେତ୍ରମଣି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସେହିପରି ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା—

"ଏଠାକୁ ଏକା ଆସିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ କଣ ?"

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ ନେତ୍ରମଣି ଉତ୍ତର କଲା—ଅନ୍ତଃପୁରେ ଏକା ବସିବାକୁ ଭଲ ଲାଗିଲାନି, ଏଠାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି ।

"ଏ ନିର୍ଜନ ରାତିରେ ପୁଣି ଏ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ କାହିଁକି ?"

ମନେ ମନେ ଥରି ଉଠିଲା ନେତ୍ରମଣି । ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସେ ଯେ କଣ ଦେବ, ଏହି କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ମନ ଭିତରେ

ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ । ହଠାତ ଦୈତ୍ୟଧ୍ୱଜର ପ୍ରଦତ୍ତ ମୋହନ ବଂଶୀ କଥା ତାର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । କହିଲା ସେ—

"ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫାକୁ କାହିଁକି ଆସିଥିଲ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ?"

ଛଦ୍ମବେଶୀ କହିଲା, ତା ଜାଣିବ ବୋଲିତ ତୁମକୁ ପଚାରୁଛି ?

ନେତ୍ରମଣି କହିଲା—"ଏହି ମୋହନବଂଶୀଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲି ।"

"ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ— ।"

ରାକ୍ଷସଙ୍କ ପରି ହସି ଉଠିଲା ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ, ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—

"ପ୍ରଣାରୀ ! ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନରେ ନ ମାରି ତୁମକୁ ଯେ ବଞ୍ଚାଇ ରଖି ମୁଁ ମହା ଭୁଲ କରିଛି । ଶେଷକୁ ମୋର ସର୍ବନାଶର ବାଟ ପରିଷ୍କାର କଲ ? ଦୈତ୍ୟଧ୍ୱଜ କେତେ କୌଶଳରେ ଜୟନ୍ତକୁ ଆଣି ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଥିଲା । ଅଜଗର ସର୍ପ ତାର ଜୀବନ ଶେଷ କରିଥାନ୍ତା । ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଜୟନ୍ତକୁ ମୁକ୍ତକରି ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲ । ଅଚ୍ଛା, ମୁଁ ଆଗ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ପରୀକ୍ଷା କରି ଥରେ ଦେଖିଆସେ । ଯଦି ସେଠାରେ ଜୟନ୍ତ ନ ଥାଏ ତେବେ ଆଜିରେ ତୁମକୁ ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିବି ।

କହିଦେଇ କ୍ଷୀପ୍ର ଗତିରେ ଛଦ୍ମରୂପ ବଳିୟାର ସିଂହ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଗଲା ।"

ନେତ୍ରମଣି ନୀରବରେ କିଛି ସମୟ ସେହିଠାରେ ଠିଆହୋଇ ମନକୁ ମନ କଣ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତାପରେ ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାଟରେ କିଛିଦୂର ଆଗେଇ ଗଲା ।

ସୁଡ଼ଙ୍ଗଟି ପନ୍ଦର ଗଜ ଯାଏ ଲମ୍ବି ଯାଇ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି ସେହିଠାରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଘର ପଡ଼ିଛି । ଘରଟି ଆକାର

ପ୍ରକାରରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ନଦୀ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ହେବ । ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ସଦାସର୍ବଦା ପାଣି ଝରି ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ନାଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ନାଳ ପାଖରେ ଚାରି ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ଛୋଟ ନୌକା ବନ୍ଧା ହୋଇ ସବୁବେଳେ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ । ନେହମଣି ଗୋଟିଏ ନୌକା ଉପରେ ବସି ରସି ପିଟାଇ ଦେଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆହୁଲା ପକାଇ ନୌକାଟିକୁ ଆଗକୁ ଚଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ଦୁଇଶହ ଗଜ ଦୂରକୁ ଯାଇ ନୌକାଟି ଗୋଟିଏ ପଥର କାନ୍ଥ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ସେହି ପଥର କାନ୍ଥରୁ ଗୋଟିଏ ମୋଟା ରସି ତଳକୁ ଖସି ଆସିଛି । ନେହମଣି ନୌକାଟିକୁ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ବାନ୍ଧି ସେହି ରସିଟିକୁ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପରକୁ ଉଠି-ବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହି ରସି ସାହାଯ୍ୟରେ ମାୟାପୁରୀ ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ହୁଏ । ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫାକୁ ଆସିବାକୁ ହେଲେ ଏହି ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ଅଛି । ଏହି ରାସ୍ତା ଦେଇ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଯାଆ ଆସ କରେ । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଏ ସବୁ ରାସ୍ତା ବଳିଆର ସିଂହ, ବାହାଦୁର ସିଂହ ଓ ନେହମଣିକୁ ଭଲଭାବେ ଦେଖାଇ ଥିଲା ।

ରସିକୁ ହାତ ମୁଠାରେ ଥୋଇ ନେହମଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି । ମନ ଭିତରେ ବିଦ୍ରୋହର ନିଆଁ ଜଳି ଉଠୁଛି । କାନ୍ଥ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ନୀରବରେ ସେ ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ବସି ରହିଲା । ହାତରେ ଧରିଛି ଏକ ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ବଳିଆର ସିଂହ ଠିକ ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଆଉ ଏକ ନୌକା ସାହାଯ୍ୟରେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ନୌକାଟି ବାନ୍ଧି, ଓହଳିଥିବା ରସିକୁ ହାତମୁଠା ଭିତରେ ଥୋଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଉଚ୍ଚତାରେ ପଥର କାନ୍ଥଟି ଦୁଇଶହ ଫୁଟ ହେବ । ପଥର କାନ୍ଥଟିକୁ ଟପି ଯିବାପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲୋକ ସହଜରେ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବଳୟାର ସିଂହ ରସିଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ଧିରେ ଧିରେ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି । ପ୍ରାୟ ଶହେଫୁଟ ଉଠି ସାରିବା ପରେ ଉପରୁ ରପ ରପ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା । ତାର ମନେ ହେଲା ଉପରୁ ଥାଇ ଗୋଟିଏ ଛୁରିକା ସାହାଯ୍ୟରେ କିଏ ଯେପରି ରସିଟିକୁ କାଟିବାକୁ ଲାଗିଛି । ଗୋଟିଏ ହାତରେ ରସିକୁ ଧରି ଅପର ହାତଟି ପକେଟରେ ପୂରାଇ ଗୋଟିଏ ମଶାଲ ବାହାର କରି ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ଧଇଲା ଝିକମିକି ପଥର ସାହାଯ୍ୟରେ ଅତି କଷ୍ଟରେ ମଶାଲରେ ନିଆଁ ଜଳାଇଲା । ସେହି ଆଲୁଅରେ ଉପରକୁ ଅନାଇଲା ସେ । ତାର ଅନୁମାନ ମିଥ୍ୟା ହେଲନି । ନେନମଣି କାନ୍ଥ ଉପରେ ବସି ଗୋଟିଏ ଛୁରିକା ସାହାଯ୍ୟରେ ରସିଟିକୁ କାଟିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ମନେକରି ବଳୟାର ସିଂହ କାତର କଣ୍ଠରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—

ନେନମଣି, ନେନମଣି—ଇଏ କଣ କରୁଛ ? ଯଦି ରସିଟିକୁ କାଟି ଛିନ୍ନ କରିଦିଅ, ତେବେ-ତେବେ ମୋ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ ଥରେ ଚିନ୍ତା କରିଛ ? ମୁଁ ଯେ ମରିଯିବି । ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବ ମୋ ପ୍ରତି ପୋଷଣ କରିବା କଣ ଠିକ୍ ହେଉଛି ?

ନେନମଣି ସହାସ୍ୟରେ କହିଲା, ପାପୀ ! ତୋର ବୁଦ୍ଧିରେ ଆଜି ମୋର ସର୍ବନାଶ ଘଟିଛି । ମାଣିକ ଗଡ଼ର ମହାରାଣୀର ଆସନରେ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଥିଲି । ତୋର କୁପରାମର୍ଶରେ ଭୁଲି ମୁଁ ମୋର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବିଷ ଦେଇ ମାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । ମୋତେ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ହାତ ମୁଠାରେରଖି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସାଧନ କରିବାର ସମସ୍ତ କଥା ଏଥର ଭଲଭାବେ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଛି । ନଇଲେ କେମିତି ହେବ ରାଣୀ, ଆଉ ମୁଁ ହେବ ତାର ଦାସୀ ?

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ସାହାଯ୍ୟରେ ପୁଣି ରସିକୁ କାଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବଳଯ୍ତାର ସିଂହ ହତାଶ ମନରେ ରସିଟିକୁ ଧରି ଓହ୍ଲାଇ ରହିଲା । ଅସନ୍ନ ବିପଦରୁ ନିଜକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧାର କରିବ, ସେହି କଥାକୁ ସେ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ଧାର-ବାର ବାଟ ଅଡୋଁ ଦେଖା ଗଲାନି । ରସିଟିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅଥଳ ଜଳରେ ପଡ଼ିବ । ଝରଣାର ସ୍ରୋତ ଭସାଇ ନେଇ ଚେଙ୍ଗ ପାହାଡ଼ ସନ୍ଧରେ କଚାଡ଼ି ଦେବ, ସେହି କଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ ବଳଯ୍ତାର ସିଂହର ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠିଲା । ରସିଟି ଧରି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲେ ଯଦି ଅଧବାଟରୁ ରସିଟି କଟିଯାଏ ?

କାତର କଣ୍ଠରେ ପୁଣି ସେ ଡାକିଲା—

"ନେହମଣି ! ଯାହା ଘଟିଯାଇଛି ସେ କଥା ସବୁ ମନରୁ ପୋଛି ପକାଅ । ତୁମର ବିନା ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁଁ କିଛି କରି ପାରିବିନି । ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ନେହମଣି ! ମାଣିକଗଡ଼ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଆମ ହାତକୁ ଆସିବ । ସେଠି ମୁଁ ହେବି ରାଜା ଆଉ ତୁମେ ହେବ ରାଣୀ । ରାଜବଂଶର ଶେଷ ଛୁଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଧ୍ୱଂସ କରିବି । ମନରୁ ହିଂସା ପୋଛି ପକାଅ । ତୁମେ ଯଦି ନିଜର ସର୍ବନାଶର ବାଟ ଖୋଲିଦିଅ, ତେବେ ଅମେ ସମସ୍ତେ ଧ୍ୱଂସ ପାଇବା— ।"

ନେହମଣି ଗର୍ଜିଉଠି କହିଲା—ସମସ୍ତେ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଯିବା ବରଂ ଭଲ । କିନ୍ତୁ ତମ ପରି ନର ପିଶାଚକୁ ବଞ୍ଚାଇ କିଛି ଲାଭ ହେବନି । ଏଥର ମୋର ଭୁଲ ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝି ପାରିଛି ।

ଇହକାଳ ମୋର ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ପରକାଳକୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଳଙ୍କ କାହିଁକି ଲଗାଇବ ? କଦାପି ଆଉ ମୋତେ ଭୁଲାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ନର୍ତ୍ତକୀ ମେନକା ଠାରୁ ସବୁ କଥା ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଛି । ପାପୀ ! ତୋର ଔରସରୁ ନର୍ତ୍ତକୀ ମେନକା ଗର୍ଭରୁ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି । ମାଣିକଗଡ଼ର ଭାବି ରାଜକୁମାର ବୋଲି ତାକୁ ଗୁପ୍ତରେ ସମସ୍ତ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ଦିଆ-ଯାଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ପୁଅଟିକୁ ବାରବର୍ଷ ହେବ । କହ ? ଏ ସବୁ କଣ ମିଥ୍ୟା ?

ବଳଯ୍ୟାର ସିଂହ ମନେ ମନେ ଶିହରି ଉଠିଲା । ଆସନ୍ନ ବିପଦ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିବାର ଜାଣି ନିଜକୁ ବଡ଼ ହତାଶ ବୋଧକଲା ସେ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ହରାଇ ବସିଲା । ଗୃହଅଡ଼ ତାକୁ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଗଲା । ହାତରୁ ଜଳୁଥିବା ମଶାଲଟି ଖସି ପଡ଼ିଗଲା ତଳକୁ । ସିଂହପର ଗର୍ଜିଉଠି କହିଲା ସେ —

"ନୈନବମଣି ! ମୋ କଥା ଶୁଣ । ରସିଟି ଯଦି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଟି-ଯାଏ ତେବେ ତଳେ ପଡ଼ି ମୁଁ ଯେ ପ୍ରାଣ ହରାଇବି ? ମୋ କଥା ଥରୁଟିଏ ପାଇଁ ଶୁଣ୍ ?"

"କଦାପି ନୁହେଁ—ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଆଉ ତୋର ପ୍ରଲୋଭନରେ ଆଉ ଭୁଲିବି ନାହିଁ । ଆଜି ତୋ ଜୀବନକୁ ଶେଷକଲେ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ହେବ ।"

"ପିଶାଚୀ—ରାକ୍ଷସୀ !"

"ହଃ—ହାଃ—ହାଃ— ।"

ଦାନ୍ତ ଉପରେ ଦାନ୍ତ ରଗଡ଼ି ବଳଯ୍ୟାର ସିଂହ କହିଲା— କୌଣସି ଉପାୟରେ ଯଦି ମୁଁ ଏଠୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଯାଏଁ—ତେବେ ଆଗ ତୋତେ ହତ୍ୟା କରିବି । ତାପରେ ମାଣିକ ଗଡ଼ରେ ନିଆଁ

ଲଗାଇବ । ସ୍ୱାର୍ଥୀ ! ଶେଷକୁ ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତୁ ଏପରି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିବୁ ବୋଲି ଆଗରୁ ଯଦି ଜାଣି ପାରିଥାନ୍ତି, କଦାପି ତୋତେ କାଶୀ କଷ୍ଟରୁ ମୁକ୍ତ କରି ସଙ୍ଗରେ ଏଠାକୁ ଆଣି ନଥାନ୍ତି ।"

ପୂର୍ବପରି ରସିଦର ଛୁରିକା ଚଳାଉ ଚଳାଉ ନେତ୍ରମଣି କହିଲା,— 'ବଳିୟାର ସିଂହ ! ତୋର ପରାମର୍ଶରେ ପଡ଼ି ଆଜି ମୋର ସର୍ବନାଶ ଘଟିଛି ! ମାଣିକ ଗଡ଼ରେ ଆଉ ମୋର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ, ସମସ୍ତଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ମୁଁ ଅବିଶ୍ୱାସିନୀ । ନିଜ ହାତରେ ମାଣିକ ଗଡ଼ରେ ମୁଁ ନିଆଁ ଜଳାଇଛି । କେତେ ନିରୀହ ପ୍ରଜା ସେହି ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଯେତେଦିନ ମୋତେ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ଭୁଲାଇ ରଖିଥିଲ, ମୁଁ ଥିଲି । ଆଉ ମୋତେ ଭୁଲାଇ ପାରିବନି ମୋର ବାଟ ମୁଁ ବାଛି ନେଇଛି । ସଂସାରରୁ ସମସ୍ତ ମାୟା କଟାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଆଗ ତୁମକୁ ହତ୍ୟା କରିବି, ତାପରେ ଯାହା କରିବାର କଥା କରିବି । ତମ ପରି ପାପୀକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ଠିକ୍ ହେବନି ।"

—ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା "ତୁମ ପରି ପାପିନୀ ବଞ୍ଚି ରହିବା ମଧ୍ୟ ଠିକ ନୁହେଁ । ଏତେ ଅନୁରୋଧ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ମୋ କଥା ନମାନିଲ ତେବେ ଏଥର ଶାସ୍ତି ଭୋଗକର ।

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଳିୟାର ସିଂହ ନିଜ କମରରେ ଖୋସା ହୋଇଥିବା ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ବାହାର କରି ହାତରେ ଧରିଲା । ଅନ୍ଧକାର ହେତୁ ଭଲଭାବେ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲେ ବି ତଥାପି ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଛୁରିକାଟି ନେତ୍ରମଣି ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ଛୁରିକାଟି ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ନେତ୍ରମଣି ଟିକିଏ ଦୂରେଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଛୁରିକାଟି ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ପଡ଼ିଲା । ନେତ୍ରମଣି ଖିଲି ଖିଲି ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ।

ଯେଉଁ ପାଖରୁ ରସି ସାହାଯ୍ୟରେ ବଲ୍ୱନ୍ତ ସିଂହ ଉପରକୁ ଉଠୁଥିଲା, ଠିକ ତଳୁ ଆବାଜ ଶୁଣାଗଲା—

"ବନ୍ଧୁ ବଲ୍ୱନ୍ତ ସିଂହ ! ଆଉ ଉପରକୁ ଉଠନା । ରାକ୍ଷସୀ ତୁମକୁ ମାରି ପକାଇବ । ଆମ୍ଭେ ସବୁ ଶୁଣି ସାରିଲୁଣି । ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ । ଭୟ କରନା, ଆମେ ଏଠାରେ ତୁମ ଅପେକ୍ଷାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଛୁ, ଆସ ।"

ବଲ୍ୱନ୍ତ ସିଂହ ତଳକୁ ଅନାଇଲା—ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ମଶାଲ ଜଳୁଅଛି । ନୌକା ଉପରେ ସ୍ୱୟଂ ଦୈତ୍ୟଶ୍ୱଜ ଓ ବାହାଦୁର ସିଂହ ଠିଆହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ମନେ ମନେ ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ପୁଣି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ବଲ୍ୱନ୍ତ ସିଂହ ।

କାନ୍ଥ ଉପରୁ ଥାଇ ନେନ୍ଦମଣି ସବୁକଥା ଦେଖି ପାରୁଥିଲା । ତାର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ପଣ୍ଡ ହେବାର ଦେଖି ମନେ ମନେ କାଳ ନାଗୁଣୀ ପରି ଗର୍ଜି ଉଠିଲା ସେ । ଦୈତ୍ୟଶ୍ୱଜକୁ ହଠାତ ଏପରି ଭାବରେ ଦେଖିବ ବୋଲି ଆଦୌ ଭାବି ପାରି ନଥିଲା ସେ । ଅଜଣା ବିପଦ କଥା ଭାବି ମନେ ମନେ ଶିହରି ଉଠିଲା । ଯେଉଁ ରସିଟିକୁ ସେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ସାହାଯ୍ୟରେ କାଟିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଟା ହୋଇ ପାରିଲାନି । କପରି ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ଏ ବିଜନ ମାୟାପୁରୀରୁ ପଳାଇ ଯିବ, ତାର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

+ + +

ଅଧା କଟା ରସି ସାହାଯ୍ୟରେ ବଲ୍ୱନ୍ତ ସିଂହ ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି, ଦୈତ୍ୟଶ୍ୱଜ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ସ୍ୱଗତରେ

ଗର୍ଜିଉଠି କହିଲା—"ରାକ୍ଷସୀ ! ସୁନ୍ଦର କୌଶଳ ଆମର ନଷ୍ଟ କରିଦେଲା । ତାକୁ ହତ୍ୟା ନ କରିବା ଯାଏ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଆମେ ଆଉ ସହଜରେ କରି ପାରିବାନି । ପ୍ରତିଥର ଆମର ପ୍ରତି-ଦ୍ୱନ୍ଦୀ ହୋଇ ଠିଆହେବ ।"

ଦୈତ୍ୟଖଜ କହିଲା—ଧୀରେ ବନ୍ଧୁ ! ଧୀରେ— । ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ନୀଳମଣିକୁ ହତ୍ୟା କରି ପାରିବା । ଆଗ ଜୟନ୍ତର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଲାଇବା ଦରକାର । ସହଜ ଉପାୟରେ ସେ ଆମର ହାତମୁଠା ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲା । ପିଶାଚୀ ତାକୁ ଏପରି ମୁକୁଳାଇ ଦେବ ବୋଲି କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲା ? ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ଜୟନ୍ତ ମୁକୁଳି କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା ଆଗ ତାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଲାଇବା ଦରକାର ।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା, "ବର୍ତ୍ତମାନ ରାତି ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ମୋର ଯେତେଦୂର ବିଶ୍ୱାସ, ଜୟନ୍ତ ବେଶି ଦୂର ଆଗେଇ ଯାଇ ପାରିନି । ଏହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ କେଉଁଠି ଅଟକି ଯାଇଥିବ । ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଆଗ ଜୟନ୍ତକୁ ଖୋଜିବା ଚାଲ ।"

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—ଶେଷକୁ ନୀଳମଣି ଏପରି ବିଶ୍ୱାସ-ଘାତିନୀ ହେବ, ଏ କଥା ସ୍ୱପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନଥିଲି ।

ଦୈତ୍ୟଖଜ କହିଲା—ନୀଳମଣି ଚରିତ୍ର ହୀନା—କୁଳଟା ସେ । ଅପରର ପ୍ରଲୋଭନରେ ଭୁଲି ଯିଏ ନିଜର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବିଷ ଦେବାକୁ ଯାଇଛି ତାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଠିକ ନୁହେଁ । ସେ ଭଳି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କୁ ତଳ କଣ୍ଟା ଉପର କଣ୍ଟା ଦେଇ ପୋତି ପକାଇବା ଦରକାର ।

ରଣଧୀର ସିଂହ କହିଲ—କିନ୍ତୁ ନେବମଣିକୁ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଆମକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ ହେବ । ମାଣିକ ଗଡ଼ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହାତ ମୁଠାକୁ ନ ଆଣି ପାରିବା, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେବମଣି ରହିବ । କାରଣ ସେ ନହେଲେ ଆମର ସମସ୍ତ କୌଶଳ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ ।

—ତାଚ୍ଛଲ୍ୟର ହସହସି ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲ "ଯେଉଁ କୌଶଳରେ ତୁମେ ମାଣିକଗଡ଼ ଜୟ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲ, ସେ ପୁରୁଣା ହୋଇ ଗଲାଣି । ଏବେ ଆଉ ସେ କୌଶଳ କାମରେ ଲାଗିବନି । ତାହା ଅକାମି ହୋଇ ଯାଇଛି । ଯେତେବେଳେ ମାଣିଗଡ଼ର ସେନାପତି ରୂପରେ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ଚଳାଇଥିଲ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରଜାମାନେ ତମର ପ୍ରତିଟି ବାକ୍ୟକୁ ଈଶ୍ବରର ବାକ୍ୟ ବୋଲି ମାନି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ, ନେବମଣିକୁ ହାତମୁଠାରେ ରଖି ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ମନଇଚ୍ଛା ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଯାଉଥିଲ କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଆଉ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ହୋଇ ରହିନାହଁ । ତୁମେ ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ରୂପେ ଠିଆ ହୋଇଛ । ନେବମଣି ମଧ୍ୟ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ରାଣୀର ଆସନରେ ଆଉ ନାହିଁ । ମହାରାଜ ସୁରସେନ ଓ ପ୍ରଜାମାନେ ତୁମର କୁଟୀଳ ଚକ୍ରାନ୍ତର ରହସ୍ୟ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି । ତୁମେ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ, କାରା କକ୍ଷରୁ ପଳାଇ ଆସିଛ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୂତନ ଉପାୟରେ ଅଭିଯାନ ଚଳାଇବା—।"

ରଣଧୀର ସିଂହ କହିଲ "କେଉଁ ଉପାୟ ?

ଉପାୟ ? ଉପାୟ ଅତି ସହଜ । ନେବମଣିକୁ ଆମ ଦଳରେ ଆଉ ବେଶିଦିନ ସ୍ଥାନ ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ତାକୁ ଜୀବନରୁ ଶେଷ କରିଦେବାକୁ ହେବ ।

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା,"ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ସେତେବେଳେ ପାଖ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଛଳେ ବଳେ ଆମେ ବନ୍ଦୀ କରି ପାରିବା । ଆଗ ନେଳମଣିକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ସବୁଠୁ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ । କାରଣ ଜୟନ୍ତଙ୍କୁ କୌଶଳ କରି ବନ୍ଦ କରାଗଲା । ସେ ରାକ୍ଷସୀ ଯଦି ତାକୁ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫାରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଇ ନଥାନ୍ତା, ତେବେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଶତ୍ରୁକୁ ଆମେ ହତ୍ୟା କରି ପାରିଥାନ୍ତେ ।"

"ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—ରାକ୍ଷସୀ ନେଳମଣି ଆମର ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ । ତାକୁ ଆଗ ହତ୍ୟା ନ କରିବା ଯାଏ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।"

ହଠାତ୍ ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ନାରୀ କଣ୍ଠ ଶୁଣାଗଲା……

ନିଷ୍ଠୁର ଶତ୍ରୁ—ପରମ ଶତ୍ରୁ । ଶତ୍ରୁର ସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ବେଶି ଦୂର ଯିବାକୁ ହେବନି । ତୁମରି ପଛେ ପଛେ ସେ ଛାୟାପରି ବୁଲୁଛି ।

କଣ୍ଠସ୍ୱର ବୁଝିବାକୁ ବଳୟାର ସିଂହର ବାକି ରହିଲାନି । ସ୍ୱଗତରେ ଗର୍ଜି ଉଠି କହିଲା—

"ନେଳମଣି ! ପିଶାଚୀ ! ଆଗ ତୋତେ ହତ୍ୟାକରି ପାରିଲେ ପଛେ ଯେଉଁ କଥା ।"

ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପକରି ସମସ୍ତେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ନେଳମଣି ଯେ କେଉଁଠି ଥାଇ କଥା କହୁଛି କେହି ତାକୁ ଦେଖି ପାରିଲେନି ।

ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା ନେଳମଣି । ହସର ବେଗ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ ତାପରେ କହିଲା ସେ—

ମୋତେ କେହି ଦେଖି ପାରିଲନି ? ଏଣିକି ଥରେ ଅନାଇଁଲ ମୁଁ ପରି ଭ୍ରମର ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛୁ ? କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ସାହସ କରନି । ମୋ ହାତରେ କ'ଣ ଦେଖି ପାରୁଚତ ? ଏଇ ଯେଉଁ ମୃନ୍ଅ ତୀର ଅଛି, ଏହାର ସାହା-ଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତିଙ୍କୁ ମାରିଦେବ । ଯେଉଁଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛ ସେହିଠାରେ ଠିଅହୋଇ ରୁହ ।

ଦୈତ ରାଜ କହିଲା—"ନେହମଣି ପିଶାଚୀ ! ଏତୀର ଧନୁ ଅଣିଲ କେଉଁଠୁ ?"

ହୋ-ହୋ-ହୋଇ ହସି ଉଠି ନେହମଣି କହିଲା—ଓ ! ଭ୍ରମର ତୀର ଧନୁ ତେବେ ତୁମେ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନି ପାରିଛ ? ମୁଁ ପିଶାଚୀ ନା ? ଦୈତ୍ୟରାଜ ! ତୁମପରି ପାପୀ ଅଉ ବେଶୀଦିନ ବଞ୍ଚି ପାରିବନି ଏଥିର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଛିନ୍ନ କରିଦେଇଛୁ । ତୁମେ ଯୋଉଁ ଗୋଲକାର କାଚ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ସାହଯ୍ୟରେ ସବୁକଥା ଦେଖି ପାରୁଥିଲ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ଚୁର ଚୁର କରି ପକାଇଛୁ ।

ନେହମଣି ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥାଶୁଣି କ୍ରୋଧିତ ଶାର୍ଦ୍ଦୁଳ ପରି ବିରାଟ ଗର୍ଜନ କରି ବଳୱାର ସିଂହ ନୌକା ଉପରୁ କୁଦି ପଡ଼ିଲା ନେହମଣି ଉପରକୁ । କିନ୍ତୁ ନେହମଣିକୁ ସେ ଧରି ପାରିଲାନି । ନିମିଷକରେ ସେ ଯେ କେଉଁ ଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା କେହି ଜାଣିପାରିଲେନି କି କେହି ଦେଖିପାରିଲେନି । ପଥର କାନ୍ଥରେ ବଳୱାର ସିଂହର ମୁଣ୍ଡଭାଙ୍ଗି ରକ୍ତର ଧାର ଛୁଟିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବାହାଦୁର ସିଂହ ତଟସ୍ଥ ଭାବେ ସେହି ଅଡ଼କୁ ଅନାଇଁ ରହିଛନ୍ତି ତାହାର ମୁହଁରେ କଥାନାହିଁ ।

❋

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରରୁ ବାହାର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ବଗୀଚା ଭିତରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଜୟନ୍ତ । ନୀଳ ଆକାଶ ଉପରେ ଅସଂଖ୍ୟ ତାରକା । ଚନ୍ଦ୍ରମାର କଅଁଳ କିରଣ ଚାରିଆଡ଼େ ବିଛେଇହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଜୟନ୍ତ ବଗୀଚାଟିର ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ଅସଂଖ୍ୟ ବୃକ୍ଷଲତାରେ ବଗୀଚାଟି ମନୋହର ଦେଖାଯାଉଛି । କେତେ ଫୁଲର ମହକ ଦେହ ମନକୁ ବେଶ୍ ସତେଜ କରୁଛି ।

ବଗୀଚାଟି ଅନ୍ତ ଦୀର୍ଘରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାଇଲରୁ ଅଧିକା ହେବ । ଠାଏଁ ଠାଏଁ କୁଞ୍ଜଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରହିଛି । ସେହି କୁଞ୍ଜ ଭିତରେ ବସିବା ପାଇଁ ପଥରରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ବେଦୀ ତିଆରି ହୋଇଛି । ବଗୀଚାଟିର ଚାରିପଟେ ଘେରି ରହିଛି ପାହାଡ଼ । ଜୟନ୍ତ ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା—ଏଠାରେ ତ ଜନ ମାନବର ଶବ୍ଦ ବର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାହିଁ । ଏ ସ୍ଥାନରେ ଏପରି ସୁନ୍ଦର ବଗୀଚାଟି ଏପରି ଭାବେ କିଏ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି ?

ବଗୀଚାଟିକୁ ଦେଖି ଜୟନ୍ତ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି, ବଗୀଚାର ମଧ୍ୟମ ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ସେ । ମନ୍ଦିର ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ମନ୍ଦିରର ଭିତରକୁ ଅନାଇଲା ସେ । ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଲୋକ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ବତୀ ଜଳୁଛି ।

ଜୟନ୍ତ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା "ଏ ମନ୍ଦିରରେ କିଏ ଅଛି ?"

କିନ୍ତୁ କେହି ହେଲେ ଉତ୍ତର ଦେଲେନି । ଜୟନ୍ତ କାନ ଡେରି ଠିଆ ହୋଇଛି । ହଠାତ୍ ଘଣ୍ଟାର ଧ୍ୱନି ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ଶୁଣି ବାକୁ ପାଇଲା ସେ । ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଆଉ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା—ରାତ୍ରୀ ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି, ଏପରି ସମୟରେ ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ଘଣ୍ଟାଧ୍ୱନି ଆସୁଛି କାହିଁକି ? ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ କେହି ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଜୟନ୍ତ ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଦପକାଇ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପଶିଲା ।

ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ସେ ଯାହା ଦେଖିଲା ସେ ଦୃଶ୍ୟରେ ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ଝଲସି ଉଠିଲା । ମୁହଁରେ କଥା ବାହାରିଲାନି ! ନିର୍ବାକ ଭାବେ ମନ୍ଦିରର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱକୁ ଅନାଇଁ ରହିଲା ।

ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ମହମ ବତୀ ଜଳୁଛି । ପଥର କାନ୍ଥରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ବିଚିତ୍ର ଅଙ୍କା ହୋଇଛି । କେଉଁଟି ଅନନ୍ତ ଶଯ୍ୟାରେ ଭଗବାନ ଶୋଇରହିଛନ୍ତି, କେଉଁଟି ରାମ ରାବଣ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଛି । କେଉଁଠାରେ ଅହଲ୍ୟା ଉଦ୍ଧାର ହେଉଛି ତ କେଉଁଠାରେ ଶିବଧନୁ ଭଗ୍ନ ହେଉଛି । ଏହିପରି ନାନା ଚିତ୍ର ସବୁ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଅଙ୍କାଯାଇଛି । ମଝି ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗାଲିଚା ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ବିଛା ଯାଇଛି । ମନ୍ଦିରର ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ପଥର ସିଂହାସନ ଟିଏ ଅଛି । ସେହି ସିଂହାସନ ଉପରେ ଦୁଇଟି ଛଟଉ ଥୁଆହୋଇଛି । ସିଂହାସନ ତଳକୁ ଧୂପ, ଦୀପ, ଫୁଲ ଚନ୍ଦନ, ବଡ଼ ଥାଳିଆରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଫଳ ଥୁଆହୋଇଛି । ଫୁଲ ଚନ୍ଦନରେ ମନ୍ଦିରଟି ମହକ ଉଠୁଛି ।

ଏସବୁ ଦେଖି ଜୟନ୍ତ ମନରେ ଭକ୍ତି ଆସିଲା । ସେ ଦୁଇହାତ ଉଠାଇ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରିଲା । ହାତଯୋଡ଼ି ସେହିଠାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ସେ ।

ହଠାତ୍ ପୁଣି ଘଣ୍ଟା ଧ୍ୱନି ଶୁଣାଗଲା । ଜୟନ୍ତ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ଅନାଇଁଲା—ମାତ୍ର କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ସେ । ମନ୍ଦିର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଗୋଟିଏ ଘଣ୍ଟା ଝୁଲୁଛି ସେହି ଘଣ୍ଟାଟି ଆପଣା ଛାଏଁ ବାଜି ଉଠୁଥିବାର ଜୟନ୍ତ ଦେଖିଲା ଓ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହେଲା । ମନ୍ଦିରଟିର ଏଭଳି ରହସ୍ୟ ଦେଖି ସେଠାରୁ ପାଦେ ଆଗେଇ ଅନ୍ୟଠାକୁ ଯିବାକୁ ମୋଟେ ତାର ଇଚ୍ଛା ହେଲାନି । ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ସେହିଠାରେ ସେ ବସି ପଡ଼ିଲା ।

ମନ୍ଦିର ଶୂନ୍ୟ—କୌଣସି ଲୋକର ଶବ୍ଦ-ବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣା-ଯାଉନି । ଜୟନ୍ତ ଏକା ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ବସିଅଛି । ମନ୍ଦିରଟିର ପବିତ୍ରତା ମନରେ ତାର ଏକ ଅପୂର୍ବ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଏଠାରେ ରହି ସମସ୍ତ ସମୟ ଏହି ମନ୍ଦିରରେ କଟାଇ ଦେବ ବୋଲି ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି—ହଠାତ୍ ବଂଶୀର ମଧୁର ଧ୍ୱନି ଭାସି ଆସିଲା । ଜୟନ୍ତ କାନ ଡେରି ଶୁଣିଲା ବଂଶୀର ସ୍ୱର ଲହରୀର ତାଲେ ତାଲେ ତା'ର ପ୍ରାଣ ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠୁଛି । ସେ ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ମାତ୍ର ବଂଶୀରସ୍ୱର ଯେ କେଉଁଠୁ ଆସୁଛି କିଛି ଜାଣିପାରିଲାନି । ମନ୍ତ୍ର ମୁଗ୍ଧ ପରି ଭାସି ଆସୁଥିବା ବଂଶୀ ସ୍ୱର ଆଡକୁ କାନ ଡେରି ରହିଲା ସେ ।

ବଂଶୀର ମଧୁର ସ୍ୱର ଲହରୀ ଖୁବ୍ ନିକଟରୁ ଭାସିଆସୁଥିବାର ଅନୁଭବ କଲା ଜୟନ୍ତ । ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁଲା ସେ । ମାତ୍ର କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ।

ବଂଶୀର ସ୍ୱରରେ ଯାଦୁର ସ୍ପର୍ଶ ଥିଲା । ଜୟନ୍ତ ଯେତେ ଶୁଣୁଥାଏ ଦେହ ମନରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା ସେତେ ବଢୁଥାଏ । କେଉଁଠାରେ କିଏ ବସି ଏପରି ସୁନ୍ଦର ବଂଶୀ ବଜାଉଛି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ

ତା'ର ଉତ୍କଣ୍ଠା ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ପାଗଳଙ୍କ ପରି ସେ ଖାଲି ମନ୍ଦିରର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱକୁ ବାରମ୍ବାର ଅନାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ହଠାତ୍ ମନ୍ଦିରର ସମସ୍ତ ଆଲୁଅ ଦପ୍ କରି ଲିଭିଗଲା । ଘୋର ଅତି ଘନ ଅନ୍ଧକାର । ବଂଶୀର ମଧୁର ସ୍ୱର ଆଉ ଶୁଣା ଯାଉନି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀରବରେ ମନ୍ଦିରଟି ଭିତରେ ଜୟନ୍ତ ବସି ରହିଛି । ପୁଣି ଘଣ୍ଟାର ଧ୍ୱନି ଶୁଣାଗଲା !

ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଏପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଘଟଣାରେ ଜୟନ୍ତ ପ୍ରାଣରେ ଭୟ ଆସିଲା । ସେ ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଉଠି ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ନୀରବରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ଅଜଣା ଭୟର ଆଶଙ୍କାରେ ମନ ଭିତରେ ତାର କମ୍ପନ ଖେଳି ଯାଇଛି ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଦୁଇଟି ଛାୟାମୂର୍ତ୍ତି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲା ଜୟନ୍ତ । ସେ କାନ ଡେରି ନୀରବରେ ମନ୍ଦିରର ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ କାଠ ପିତୁଳାଟି ପରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

ଗୋଟିଏ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଅପର ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ କହୁଛି—

"ସଖୀ । ଏ ପୁଣି କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ମୋତେ ଆଣିଲ ?"

ଦ୍ୱିତୀୟ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି କହିଲା—

"ଏ ସ୍ଥାନଟି ଅତି ପବିତ୍ର । ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରକୁ ଆସିଲେ ମନରେ କିଛି ପାପ ରହେନି । ଏ ମନ୍ଦିରର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଲୋକମାନେ ଭୟ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଗଲେ ଲୋକେ ମରି ଯାଆନ୍ତି— ।"

"ଏତ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ସଖୀ ।"

"ଆହୁରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବ ସଖୀ— ଏ ମନ୍ଦିରରେ ଯାହା ସବୁ ଘଟେ ସେ ସବୁ ଦେଖିଲେ ତମେ ଥୟଧରି ବସି ପାରିବନି— ।"

"କଣ ସବୁ ଘଟେ ଏ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ?"

"ସଦାସର୍ବଦା ବତୀ ଜଳେ । ଧୂପ ଦୀପରେ ମନ୍ଦିରଟି ଭରପୂର । ବଂଶୀର ମଧୁର ସ୍ୱର ଶୁଣାଯାଏ । ଦୁଆରେ ଯେଉଁ ଘଣ୍ଟା ଝୁଲୁଛି, ସେ ଆପଣା ମନକୁ ତିନିଥର ବାଜି ଉଠେ ।"

"ଆସିବା ସମୟରେ ତ ମନ୍ଦିରରେ ଅନେକ ଜନ୍ତୁ ଥିବାର ଆମେ ଦେଖିଲେ । ତାହା ଲିଭିଗଲା କିପରି ?"

"ଯଦି ମନ୍ଦିର ଭିତରେ କେହି ଲୋକ ପ୍ରଥମରୁ ଆସିଥାଏ ତାପରେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଆସନ୍ତି ତେବେ ମନ୍ଦିରରେ ଜଳୁଥିଲା ବତୀ ଲିଭିଯାଏ । କେହି କାହାରିକୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।"

ମନ୍ଦିର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଜୟନ୍ତ ଦୁଇଟି ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କର କଥା ଭଲଭାବେ ଶୁଣି ପାରିଲା । ଅନୁମାନରୁ ଜାଣିଲା ନିଶ୍ଚୟ ଏମାନେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ହେବେ ।

କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି କହିଲା—

"ଏଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲେ ଯଦି ସେମାନେ ଆସି ଆମକୁ ଦେଖନ୍ତି ତେବେ ଉପାୟ କଣ ସଖୀ ?"

ଦ୍ୱିତୀୟା ସ୍ତ୍ରୀ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି କହିଲା—

"ମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବାଯାଏ କିଛି ଭୟ କରନା । ଏହି ମନ୍ଦିରଟିର ନାଆଁ ହେଉଛି ମାୟା ମନ୍ଦିର । କେହି କେହି ଏହାକୁ ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରବି କହନ୍ତି । ଏଠାରେ ନିଜକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବାର ସୁନ୍ଦର ଉପାୟ ଅଛି । ରାତି ପାହିଲେ ମୁଁ ଏଠାକାର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ତମକୁ ଦେଖାଇ ଦେବି ସଖୀ ।"

ଆଉ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲାନି । ଦୁହେଁ କିଛି ସମୟ ଧରି ନୀରବରେ ବସି ରହିଲେ ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଥମ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପୁଣି କହିଲା—

"କେତେ ସମୟ ଆଉ ଏଠାରେ ଆମେ ବସି ରହିବା ?"

ଦ୍ୱିତୀୟା ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଉତ୍ତର କଲା—

"ରାତ୍ରୀ ଶେଷ ହେବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ନାହିଁ । ମନ୍ଦିର ପଛ ପାଖରେ ଯେଉଁ ପାହାଡ଼ ଅଛି ସେହି ସୁଡ଼ଙ୍ଗକୁ ଆମେ ସଦା ସର୍ବଦା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା । ସେ ବାଟ ଦେଇ କେଉଁ ସମୟରେ ଲୋକ ଯା' ଆସ କରୁଛନ୍ତି ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ— ।"

"ରାତିରେ ସିନା ଏ ମନ୍ଦିରରେ ଆମେ ଲୁଚି ରହିବା । ଦିନ ବେଳେ ବାହାରେ ବୁଲିଲେ ଯଦି ଆମକୁ କେହି ଦେଖିବ, ତେବେ ଆମର ଉପାୟ କଣ ସଖୀ ?"

"ସେକଥା ପରେ ବିଚାର କରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କର । ପଥ ଶ୍ରମରେ ବଡ଼ କଷ୍ଟ ବୋଧ ହେଉଛି— ।"

"ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟିଯେ ବଗିଚାରେ ଅଛନ୍ତି—?"

"ସେ ଚିନ୍ତା କରନା ସଖି ! ଘୋଡ଼ା ନିରାପଦରେ ରହିବେ ।"

ଦୁଇ ସୀଖଙ୍କ ଭିତରେ ଆଉ କିଛି କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲାନି । ଜୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ସବୁ କଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଶୁଣୁଛି । ଅଉ ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି—ଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଦୁଇଟି ଅଉ କିଏ ? ନିଜର ଅସହାୟ କଥା ଚିନ୍ତା କରି ସେମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ନେବି ବୋଲି ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରୁ ଥିଲେବି ସାହାସ କରି କିଛି କହିପାରୁ ନଥାଏ ଜୟନ୍ତ । ନୀରବରେ ଯେଉଁଠି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ସେଇଟି ବସି ରହିଲା ସେ ।

ଦୁଇ ସଖୀ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ବିଶ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି ହଠାତ୍ ଗୁରି ପାଞ୍ଚ ବାର ତୁଇସିଲ୍ ବାଜି ଉଠିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଞ୍ଚ ଛ'ଟି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟି ଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଗଲା । ମଶାଲ ଆଲୁଅରେ ମନ୍ଦିର

ପାଖ ବଗିଗୃହଟି ଅଲୋକରେ ପୁର ଉଠି କ୍ଷଣକ ଭିତରେ ପୁଣି ଲିଭିଗଲା।

ଘୋଡା ଟାପୁର ଶବ୍ଦ କ୍ରମଶଃ ଦୂରକୁ ଅଗେଇଗଲା। ଅଉ କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଗଲାନି। ଦୁଇ ସଖୀ ମନ୍ଦିରର ଦୁଆର ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇ ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲେ।

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କହିଲା—

"ସଖୀ! ଘୋଡା ଛୁଟାଇ ଏମାନେ କାହିଁ ଚାଲିଗଲେ?"

"କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି। ଅସ ସେମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯିବା।"

"କିନ୍ତୁ ସୁଡଙ୍ଗ ଜଗିବ କିଏ?"

"ସେ କଥା କାହିଁକି ଭାବୁଛ ସଖୀ? ଏହି ମାନଙ୍କ ପଛରେ ଗଲେ ଯଦି ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ହୁଏ ତେବେ ଏ ସୁଡଙ୍ଗ ଦୁଆରରେ ବସି ରହି ଲାଭ କଣ?"

"ବହୁଦୂର ପଥ ସେମାନେ ଅଗେଇ ଗଲେଣି। ଆମେ କଣ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ଧରି ପାରିବା?"

"କାହିଁକି ନ ଧରିବା? ଆମର ଘୋଡା ଦୁଇଟି କଣ ସେମାନଙ୍କ ଘୋଡା ଅପେକ୍ଷା କମ ଶିକ୍ଷିତ? ବିଳମ୍ବ କରନା। ଶୀଘ୍ର ଚାଲ—।"

ଦୁଇ ସଖୀ ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ବାହାରି ଗଲେ। କିଛି ସମୟ ପରେ ଦୁଇଟି ଘୋଡାର ଟାପୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା।

ଏମାନେ ଚାଲିଯିବା ପରେ ମନ୍ଦିରର ଘଣ୍ଟାଟି ପୁଣି ଥରେ ବାଜି ଉଠିଲା। ଅଳ୍ପ ଅ ସବୁ ଜଳି ଉଠି ଘରଟି ପୁଣି ଅଲୋକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା। ଜୟନ୍ତ ଯେଉଁଠାରେ ବସିଥିଲା ସେଠାରୁ ଉଠି ଅସି ମନ୍ଦିରର ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା।

ଜୟନ୍ତ ଏକା ଠିଆ ହୋଇ ନୀଳ ଆକାଶ ଆଡେ ଅନାଇ ରହିଛି। ପାହାନ୍ତି ତାରା ଉଇଁ ଆସି ଶର୍ବରୀର ଶେଷ ପ୍ରହର ସୂଚନା

ଦେଉଛି । ହଠାତ୍ ବଗୀଚାରେ କେହି ଜଣେ ଲୋକ ଚାଲ ବୁଲ କରୁ ଥିବାର ଅନୁମାନ କଲା ଜୟନ୍ତ । ଧୀର ଭାବରେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ବଗୀଚା ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁଲା ସେ । ଯାହା ସେ ଦେଖିଲା, ଦେହ ତାର ଶୀତେଇ ।

ଗୋଟିଏ ଲୋକ––ସ୍ୱଜାର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛି । ମୁଣ୍ଡରେ ଜରି ଦିଆ ପାଗ । ହାତରେ ଧନୁ ତୀର ଅଛି । ଲୋକଟିର ଦେହ ମନରେ କିପରି ଗୋଟାଏ ଚଞ୍ଚଳତା ଖେଳି ଯାଉଛି । ରହି ରହି ଝାଲି ମନ୍ଦିର ଆଡ଼କୁ ଅନାଉଁ ଅଛି ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ମନ୍ଦିର ଦୁଆରେ ଆସି ଠିଆ ହୋଇ ଗଲାସେ । ଜୟନ୍ତ ନିଜକୁ ଆଉ ଲୁଚାଇ ପାରିଲାନି । ସେହିଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ସ୍ୱଜ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ଲୋକଟିକୁ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ରହିଲା ।

ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଜଳୁଥିବା ଆଲୁଅରେ ସେ ଜୟନ୍ତକୁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖି ପାରିଲା । ତାପରେ ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସେ—

"ଜୟନ୍ତ ! ଏଠାରେ କାହିଁକି ? ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଯାଇ କେଉଁଠି ଲୁଚି ରୁହ । ଶତ୍ରୁମାନେ ଚାରି ଆଡେ ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମୋତେ ମଧ୍ୟ ପାଇଲେ ସେମାନେ ମାରି ପକାଇବେ— ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ତୁମର ପୁଣି ଏବେଶ କାହିଁକି ?"

"ସେ ଅନେକ କଥା । କହିବାକୁ ସମୟ ନାହିଁ । ତୁମେ ଏଠାରୁ ଶୀଘ୍ର ପଳାଇ ଯାଅ ।"

"କିନ୍ତୁ ତୁମକୁ ଏକା ଛାଡ଼ି ଯିବି କିପରି ?"

"ମୋ ବିଷୟରେ ମୋତେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ମୋର ଭାଗ୍ୟ

ଉପରେ ନିଜକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି— ।"

"ମୋତେ ଜୀବନ ଦେଇ ବଞ୍ଚାଇ ଅଛ । ଭାବିଥିଲି ଆଜି ତୁମ ସହିତ ମୋର ମୋଟେ ସାକ୍ଷାତ ହେବନି । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ପୁଣି ସାକ୍ଷାତ କରାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ତୁମର ପୁଣି ଏ ପୁରୁଷ ବେଶ କାହିଁକି ?"

ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମୋର ପରିଚୟ ପାଇଲେ କିଛି ଲାଭ ହେବନି । ମୁଁ ତୁମକୁ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ବଞ୍ଚାଇ ଅଛି ଏକଥା ରାକ୍ଷସମାନେ ଜାଣି ପାରିଛନ୍ତି । ମୋତେ ମାରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଷଡଯନ୍ତ୍ର ଚାଲିଛି । ସୁଯୋଗ ଜାଣି ମୁଁ ପଳାଇ ଆସିଛି । ସେମାନେ ମୋ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଉଛନ୍ତି ।"

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଭୟ କରନି ! ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଦେଇ ତୁମକୁ ରକ୍ଷା କରିବି ଏହି ମହାକାଳଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଚାଲି ଆସ— ।"

"ନା-ନା ତା ହେଇ ପାରିବନି । ମୋ ପରି ପାପିନୀର ଏ ମନ୍ଦିରରେ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ତୁମେ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯାଅ । ମୁଁ ନିଜକୁ ଶତ୍ରୁ ହାତରୁ ବଞ୍ଚାଇ ପାରିବି । ମୋ ବିଷୟରେ କିଛି ଚିନ୍ତା କରନି— ।"

"କିନ୍ତୁ ତୁମର ପରିଚୟ— ?"

"ପରିଚୟ ପାଇଁ ଜିଦ୍ କରନି କୁମାର । ଯଦି ଶତ୍ରୁ କବଳରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବି ତେବେ ମୋର ପରିଚୟ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବ— ।"

ପାହାଡ଼ର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଆଡ଼ୁ ଦୁଇଟି ଘୋଡ଼ା ବଗିଚା ଆଡ଼କୁ ଛୁଟି ଆସୁଥିବାର ଟାପୁଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ଦୁଇଟି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ବସିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ସାରା ଶରୀର କଳା କପଡ଼ାରେ

ଢଙ୍କା ହୋଇଛି । ହାତରେ ଢାଲ ଅଛି । କମରରେ ତରୁଆଲ ଝୁଲୁଛି । ସେମାନେ ଏହି କହାକାଳ ବଗିଚା ଆଡକୁ ଛୁଟି ଆସୁଛନ୍ତି ।

ଏପରି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା-

"ଦେଖି ପାରୁଛ ଜୟନ୍ତ ? ଏମାନେ ମୋତେ ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମୋ ଭାଗ୍ୟ ନେଇ ମୁଁ ଏଠାରୁ ପଳାଇ ଯାଉଛି । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର କେଉଁଠାରେ ଲୁଚି ରହି ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କର—।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୁରୁଷ ପୋଷାକଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ସେଠାରୁ ପଳାଇ ଗଲା । ଜୟନ୍ତ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଅସହାୟ ଭାବେ ଅନାଇଲା—ମାତ୍ର କିଛି ଦେଖି ପାରିଲାନି ସେ । ସେତେବେଳକୁ ମନ୍ଦିରର ସମସ୍ତ ବତୀ ଲିଭି ଯାଇ ଥାଏ ।

ଜୟନ୍ତ ବଗୀଚା ଆଡକୁ ଅନାଇ ରହିଲା । ଯେଉଁ ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ତା ସାଙ୍ଗରେ କଥା କହି ପଳାଇ ଗଲା ସେ ଯେ କେଉଁଠାରେ ଆତ୍ମ ଗୋପନ କଲା ଜୟନ୍ତ ଆଖି ବୁଲାଇ ଯେତେ ଖୋଜିଲେବି ତାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲାନି । ନୀରବରେ ସେହି ମନ୍ଦିର ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ସେ ।

ବଗିଚା ଭିତରକୁ ପଶିଆସି ଘୋଡା ପିଠିରୁ ଦଳେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ । ହାତରେ ମଶାଲ ଧରି ବଗିଚାର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱ ଖୋଜି ବୁଲିଲେ । ଏହା ଦେଖି ଜୟନ୍ତ ମନରେ ଭୟ ଆସିଲା ଯେ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଯିବ କି ଅନ୍ୟ କେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ପଳାଇ ଯାଇ ନିଜକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବ ସେହି କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ଦୁଇଟି ବ୍ୟକ୍ତି ବୃକ୍ଷଆଡ଼େ ବୁଲି ଶେଷକୁ କାହାରିକୁ ନ ପାଇ ମନ୍ଦିରର କିଛି ଦୂରରେ

ଅସି ଠିଆ ହେଲେ । ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ କହିଲା—

"ଅରେ ! ଆମେତ ପଛେ ପଛେ ଅସିଲେ—ସେ ଅଉ ଗଲା କେଉଁ ବାଟେ ?"

ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲା—"ମୋର ଅନୁମାନ ସେ ବେଶୀ ଦୂର ଯାଇନା । ଏଇ ବଗୀଚାରେ କେଉଁଠି ନିଶ୍ଚୟ ଲୁଚି ରହିଛି ।"

"ଚାରିଆଡେ ଖୋଜିଲେ ସେ ଆଉ କେଉଁଠି ଲୁଚିଲା ?"

"ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ନାହିଁତ ?"

"ତେବେ ମନ୍ଦିର ଭିତରଟା ଚାଲେ ଦେଖିବା— ।'

"ଅରେ ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରକୁ ପରା କେହି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ ?"

"ଧେତ୍ ! ଏଇ କଥାକୁ ଶୁଣି ଅମେ ବସି ରହିବା ? ସେ ବାଜେ କଥା ରଖ । ଚାଲ୍ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଯିବା— ।"

ଦୁହେଁ ମନ୍ଦିର ଆଡକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଜୟନ୍ତ ମନ୍ଦିର ଦୁଆରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା । ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ବଗୀଚା ଅନ୍ଧାରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଦୁଇଟି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ମନ୍ଦିରର ଚାରିଆଡ ଖୋଜି କାହାରିକୁ ନପାଇ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—

"ମନ୍ଦିର ଭିତରେତ ପାଇଲେନି । ସେ ଆଉ ଗଲା କୁଆଡେ ?"

ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—

"ସାମନାରେ ଯେଉଁ ଗଛପତ୍ର ଗହଳିଆ କୁଞ୍ଜ ଲତା ଦେଖୁଛ ସେଠାରେ ଯଦି ସେ ଲୁଚିଥାଏ—?"

"ଚାଲ୍ ତେବେ ଖୋଜିବା—।"

ଗହଳିଆ କୁଞ୍ଜ ଆଡକୁ ଦୁଇଟି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଆଗେଇ ଗଲେ । ଗହଳିଆ କୁଞ୍ଜଲତା ଭିତରେ ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ପ୍ରତିଟି ସ୍ଥାନ ଖୋଜିଲେ । କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ନପାଇ ଦୁହେଁ ଫେରି ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଗଛ ଉପରକୁ ଅନାଇଲା । ତାର ସାଙ୍ଗକୁ ଡାକି କହିଲା ସେ—

"ଆରେ ଏ ଗଛ ଉପରକୁ ଅନାଇଲୁ କିଏ ଜଣେ ବସି ଥିବାର ଦେଖା ଯାଉଛି ।"

"ସେଇତ ବସିଛି । ଆମେ ଗୁରି ଆଡେ ଖୋଜିଲେ ପାଇବା କେମିତି ? ଆସ, ଆସ, ଭଲଗତ ଅଛିତ ଗଛ ଉପରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସ ।"

ଧନୁତୀର ଧରିଥିବା ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି କହିଲା—

"ହବସାଧନ ! ଯଦି ମୋତେ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ତେବେ ଏଇ ତୀରରେ ତମକୁ ମାରି ପକାଇବି ।"

ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—

"ଏ ଧମକାଣିରେ ଆମେ କଣ ସହଜରେ ଭୁଲିଯିବୁ ? ଆସ ଭଲରେ ଭଲରେ ଓହ୍ଲେଇ ଆସ, ନଚେତ୍—।"

"ନଚେତ୍ ମୋତେ ଜୋର କରି ଗଛ ଉପରୁ ନେଇଯିବ ? ସେ ଭୟ ଆଉ କାହାକୁ ଦେଖାଇବ, ମୋତେ ନୁହେଁ—।"

"ତମ ଭୟରେ ଆମେ ସହଜରେ ଭୁଲିଯିବୁ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କର । କିପରି ତମକୁ ଗଛ ଉପରୁ ଧରି ଆଣିବୁ ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିଛି ବାଟ ଯିବାପରେ ସେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ତଳୁ ଥାଇଁ ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀକୁ ଅନାଇଁ, ସେ ଯାହା ଦେଖିଲା ଭୟରେ ତାର ଆଖି

ଭୂକ ହୋଇଗଲା । ଗୋଟିଏ ମୁନିଆ ତୀର ଆସି ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀର ଛାତିରେ ପଶି ଯାଇଛି । ରକ୍ତ ଥୋପି ଥୋପି ହୋଇ ବୋହି ପଡୁଛି । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସେ ଛଟପଟ ହେଉଛି । ତଥାପି ସାହସର ସହିତ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି ସେ । ତାର ଏପରି ସାହସ ଦେଖି ଛଦ୍ମବେଶୀ ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଆଉ ଗୋଟିଏ ତୀର ଜୋରରେ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ତୀରଟି ପ୍ରଖର ଗତିରେ ଛୁଟି ଆସି ତାର ପିଠିରେ ପଶିଗଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଛଦ୍ମବେଶୀଟି ଆଉ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠି ପାରିଲାନି । ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ହରାଇ ଶୋଇ ରହିଲା ।

ଏହା ଦେଖି ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ମନରେ ବଡ଼ ଭୟ ଆସିଲା । ସେ ପକେଟରୁ ହୁଇସିଲ୍ ବାହାର କରି ବଜାଇଲା । ହୁଇସିଲ୍‌ର ଅବାଜ ଶୁଣିବାମାତ୍ରେ ଅଠରଜଣ ଜଣ ଛଦ୍ମ ବେଶୀ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲା—

"ଏଇ ଗଛ ଉପରେ ସେ ଲୁଚି ରହିଛି । କିପରି ତାକୁ ଧରିବା ତାର ଉପାୟ କର ।"

ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଚାରିପାଞ୍ଚ ଜଣ ଆଗପଛ ହୋଇ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ଉପରୁ ତୀର ଛୁଟିଆସି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଛାତିରେ ପଟାପଟ ପଶିଗଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟ ପଟ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ତଳେ ଶୋଇ ରହିଲେ । କେହି କେହି ମରିଗଲେ । ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ପୁଣି ହୁଇସିଲ ଫୁଙ୍କିଲା । ଖୁବ୍ ଦୂରରୁ ହୁଇସିଲର ପ୍ରତି ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଶୁଣାଗଲା । ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣଙ୍କ ଆନନ୍ଦରେ ହସି ଉଠିଲା । ତାପରେ ଗଛ ଉପରକୁ ଅନାଇଁ ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ କହିଲା—

"ଗୁପ୍ତଚରୀ ! ଏଥର ତୋତେ କିଏ ବଞ୍ଚାଇବ ଦେଖିବ ?"

ଗଛ ଉପରୁ ଥାଇ ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା—

"ଧନୁ-ତୀର ମୋ ହାତରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ମୋତେ ଧରି ପାରିବେନି ସମସ୍ତିଙ୍କର ଜୀବନ ମୁଁ ଶେଷ କରିବି ।"

କଥା କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୂରରୁ ଆଠ ଦଶଟା ଘୋଡ଼ା ଛୁଟି ଆସୁ ଥିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଗଛ ଉପରୁ ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଧନୁ ତୀରକୁ ଦୃଢ ଭାବରେ ନିଜ ହାତରେ ଧରି ଗଛ ଉପରେ ବସି ରହିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆଠ ଦଶ ଜଣ ଘୋଡ଼ା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡିଲେ । ତୀରରେ କେତେକ ଲୋକ ଆହତ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଛଟପଟ ହେଉ ଥିବାର ଦେଖିଲେ ଓ କେତେକ ମରି ଶୋଇ ଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ସର୍ଦ୍ଦାର ! ଷଡଯନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ଗଛ ଉପରେ ଧନୁ ତୀର ଧରି ବସିଛି ଯିଏ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠୁଛି ତାକୁ ତୀର ଦ୍ୱାରା ଆହତ କରାଇ ତଳେ ପକାଇ ଦେଉଛି । ଆଉ କେହି ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ସାହସ କରୁ ନାହାଁନ୍ତି ।"

ହାସ୍ୟ ଖେଳରେ ବଗିଗୁଡି କମ୍ପମାନ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାପର ଭୀମ ରଡଗୁଡ଼ ସର୍ଦ୍ଦାରରୂପୀ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କହିଲା—

"ଷଡଯନ୍ତ୍ରୀ ! ମୋ କବଳରୁ ମୁକୁଳି ଗୁଲିଯିବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ । ଆଜି ହତ୍ୟା ନକରିବା ପାଏ ମୋ ମନରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।"

"—ହାଃ…ହାଃ…ହାଃ… ।"

ହାସ୍ୟ ଖେଳରେ ଗଛ ଉପରୁ କମ୍ପମାନ କରି ପୁରୁଷ ବେଶ-ଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା—

"ମୂର୍ଖ ! ଭାବୁଛ ମୋତେ ହତ୍ୟା କରିବ ? ଏଇ ଦେଖ୍ ଏଇ ତୀରରେ ତୋର ଜୀବନକୁ ଆଜି ଶେଷକରି ମୋ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବି ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟିଏ ତୀର ଗଛ ଉପରୁ ଆସି ସର୍ଦ୍ଦାରରୂପୀ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଉପରକୁ ଛୁଟିଲା । କିନ୍ତୁ ତୀରଟି ସର୍ଦ୍ଦାର ଉପରେ ନପଡ଼ି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ ସେହିଠାରେ ସେ ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲା ।

ଏହାପରି ଦେଖି ସର୍ଦ୍ଦାରରୂପୀ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଭୀଷଣ ଭାବେ ଗର୍ଜି ଉଠି କହିଲା—

"କଣ ସବୁ ଠିଆହୋଇ ଦେଖୁଛ ? ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠି ଯାଅ ଯେତେ ତୀର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଅଛି—ନଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ । ଶତ୍ରୁକୁ ବନ୍ଦୀକର—"

ଆଦେଶ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଆଠ ଦଶଜଣ ଛଦ୍ମବେଶୀ ସୈନିକ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ । ଉପରୁଥାଇ ଛଦ୍ମବେଶୀରୂପୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ତୀର ପରେ ତୀର ଛାଡ଼ୁଥାଏ । ତୀର କ୍ରମଶଃ ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲା । ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ତୀର ବଳିଛି । ସେହି ତୀରଟିକୁ ଧନୁରେ ବସାଇ ଛଦ୍ମବେଶୀ ରୂପୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ଉପରକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ତୀରଟି ଆସି ସର୍ଦ୍ଦାରର ବାମ କାନ୍ଧରେ ପଡ଼ିଯାଇ ରକ୍ତ ବୋହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସର୍ଦ୍ଦାର ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ।

ସର୍ଦ୍ଦାର କମରରେ ଏକ ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ଖୋସା ହୋଇ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ଛୁରିକାଟିକୁ ବାହାର କରି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗଛ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା । ଛୁରିଟି ଯାଇ ଛଦ୍ମବେଶୀରୂପୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ଛାତି ଭିତରେ ପଶିଗଲା । ନିଜକୁ ଆଉ ସେ ଗଛ

ଉପରେ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲାନି । ଉପରୁ ତଳକୁ ଝାସିପଡି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟ ପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆନନ୍ଦରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ରୂପୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ହୋ-ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା— ।

ଠିକ ଏହି ସମୟରେ ମହାକାଳ ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ଏକ ସିଂହ ରଡ଼ି ଶୁଣାଗଲା । ସମସ୍ତେ ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ସେହି ମନ୍ଦିର ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ରହିଲେ ।

ଲତାପତ୍ରଘେରା କୁଞ୍ଜ ଭିତରୁ ଏକ ବିଶାଳକାୟ ଦୈତ୍ୟ ବାହାରି ଆସିଲା । ଉଚ୍ଚତାରେ ଦୈତ୍ୟଟି ସତୁରି କି ଅଶୀଫୁଟ ଲମ୍ବ ହେବ । ଏତେ ମୋଟା ଯେ ଗୁଡିଏ ଲଙ୍ଗଳ ଦଉଡ଼ା ଯୋଡି ମାପିଲେ ପାଇବ କି ନା ସନ୍ଦେହ । ଗୋଡ଼ର ପାଦ ଦୁଇଟି ଠିକ୍ ହାତୀ ପାହୁଲ ପରି ପଡୁଛି । ହାତ ଦୁଇଟାର ଲମ୍ବ ତାଳ ଗଛ ପରି । ହାତେ 'ହାତେ ଲମ୍ବର ନଖ । ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ପରି ମୁଣ୍ଡ— ଝଙ୍କାଳିଆ—ବାଳ ଫୁରଫୁର ହୋଇ ଉଡୁଛି ।

ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ଦୈତ୍ୟଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଦ ପକାଇ ବଗିଚା ଆଡ଼କୁ ଆସିଲା । ବଗିଚା ଭିତରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ପୁଣି ଏକ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା, ସେ ରଡ଼ିରେ ଗଛପତ୍ର ଥରି ଉଠିଲା ।

ଏପରି ଭୀଷଣକାୟ ଦୈତ୍ୟକୁ ଦେଖି ଛଦ୍ମବେଶୀ ରୂପୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଭୟ ପାଇଲା । ତାର ସାଙ୍ଗ ସାଥୀମାନଙ୍କୁ ଧରି ଶୀଘ୍ର ସେ ସ୍ଥାନରୁ ପଳାଇ ଗଲା । ଦୈତ୍ୟଟି ହୁଙ୍କାର ଛାଡି କରୁକରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇ ଗଲା । ମାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ପାରିଲାନି । ଭୟରେ ସେମାନେ ପଳାଇଗଲେ । ଦୈତ୍ୟଟି ହସିହସି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ସେ ଏକଉଁ ଅଦ୍ରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ଯେ କେହି ଦେଖି ପାରିଲେନି । ଖାଲି ବିକଟାଳ ହାସ୍ୟାରୋଳରେ ମନ୍ଦିରଟି କମ୍ପି ଉଠୁଥିବାର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ

ଗୋଟିଏ ଉହାଡ଼ଆ ସ୍ଥାନରେ ଲୁଚି ରହି ଜୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲା । ଭୀଷଣକାୟ ଦୈତ୍ୟଟି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଚାଲିଯିବା କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଜୟନ୍ତ ଲୁଚିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରି ଆସି ସର୍ଦ୍ଦାରର ଛୁରିକାଘାତରେ ଆହତ ହୋଇଥିବା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ପାଖକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସିଲା । ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଦେଖିଲା—ଛୁରିକା ଘାତରେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ସେହିପରି ବିକଳରେ ଚିତ୍କାର କରି ଛଟପଟ ହେଉଛି ।

ଜୟନ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ପାଖରେ ବସି ଛାତିରୁ ଛୁରିକାଟି ବାହାର କରିଦେଲା । କ୍ଷତ ସ୍ଥାନରୁ ରକ୍ତର ଧାର ଛୁଟୁଥିଲା । ସେ ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ପାଗ ଚିରି ଗୋଟିଏ ପଟି ଭିଡ଼ିଦେଲା । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ କ୍ଷୀଣ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମୋର ଶେଷ ସମୟ ବାପା ଜୟନ୍ତ ! ମୋ ପାପର ମୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ପାଇଛି । ମୁଁ ଆଉ ବେଶି ସମୟ ବଞ୍ଚି ପାରିବିନି । ତୁମେ ଏ ସ୍ଥାନରୁ ଶୀଘ୍ର ପଳାଇଯାଅ । ଶତ୍ରୁମାନେ ତୁମକୁ ଚାରିଆଡ଼େ ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମୋର ପରି ତୁମକୁ ହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କରିବେ । କଣ୍ଠରେ ସେମାନଙ୍କର ଦୟାମାୟା ନାହିଁ । ପାଷାଣରେ ଛାତି ସେମାନଙ୍କର ଗଢ଼ା ହୋଇଛି । ବାପା ! ମୋ କଥା ମାନ । ଶୀଘ୍ର ମାଣିକଗଡ଼କୁ ଫେରିଯାଅ ।"

ପୁରୁଷ ବେଶି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିର ମୁହଁକୁ ଜୟନ୍ତ ବାରମ୍ବାର ଅନାଇଲା । ତାକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେବି ଅବୋଧୀ ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନି ସେ । ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ହୋଇ ପଚାରିଲା—"ତମର ପରିଚୟ କଣ ମା'…?

"ଆଃ ! କି ସୁନ୍ଦର ଶୁଣା ଯାଉଛି ମାଆ ଡାକ ! ଆଉ ଥରେ ମା ବୋଲି ମୋତେ ଡ଼ାକ ବାପା— !"

"ମାଆ !"

ସ୍ନେହରେ ଜୟନ୍ତର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ଛଦ୍ମବେଶୀ ପୁରୁଷ ବେଶଧାରୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଜଣକ । ଆଖି ଦୁଇଟିରେ ତାର ଲୁହ ପୁରି ଆସିଲା ।

"ଆବେଗ କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ତମେ କାନ୍ଦୁଛ ମାଆ ?"

"ହଁ ବାପା ମୁଁ କାନ୍ଦୁଛି । ତୋପରି ପୁଅକୁ ଛାଡ଼ି ଆଜି ମୋତେ ଏପରି କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା— ।"

"ମୋତେ ତୁମର ପରିଚୟ ଦିଅ ମାଆ —!"

"ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲୁନି ବାପା ? ଭାବିଥିଲି ମୋର ପରିଚୟ ତୋତେ ଦେବିନି । କିନ୍ତୁ ଇଏ ମୋର ଶେଷ ସମୟ । ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ବଞ୍ଚି ପାରିବିନି । ତେଣୁ ମୋର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି—"

ଅଧୀର ଭାବେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

'କିଏ ତୁମେ ମାଆ ?'

'ବାପା ଜୟନ୍ତ ! ତୋର ମାଆକୁ ତୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନୁ ?'

'ମାଅ !'

'ହଁ ବାପା ! ଏ ପାପିନୀ କେମିତି ତୋର ମାଆ ! ଅତ୍ୟାଚାରୀ ବଳୟାର ସିଂହର କୁଟିଳ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଜାଣିପାରି ନଥିଲି । ତା'ର କୁପରାମର୍ଶରେ ପଡ଼ି ରାଜାଙ୍କୁ ବିଷ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିନି । ମୋ ଯୋଗେ ମାଣିକ ଗଡ଼ରେ ବହୁ ପ୍ରଜାଙ୍କର ଧନ ଜୀବନ କ୍ଷୟ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳୟାର ସିଂହ ଦୈତ୍ୟ ରାଜର ମାୟା ପୁରୀରେ ରହି ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛି । ପୁଣି ମାଣିକଗଡ଼ ଉପରେ ଯେ ଆକ୍ରମଣ ଚଳାଇବାକୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଆୟୋଜନ କରୁଛି । ଶୀଘ୍ର ବାପା ମାଣିକଗଡ଼କୁ ତୁ ଫେରି ଯାଅ— । ଆଃ ! ତଣ୍ଟି ମୋର ଶୁଖିଗଲା—ଟୋପାଏ ପାଣି— ।"

ଜୟନ୍ତ ପାଖ ଝରଣା ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ନିଜର ପାଗ ଭିଜାଇ ପାଣି ଆଣି ନେତ୍ରମଣି ପାଟିରେ ଦେଲା । ନେତ୍ରମଣି ପାଣିଟିକ ପିଇ ଶାନ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସ ଚିର ଦିନ ପାଇଁ ପକାଇଲା । ଜୟନ୍ତର ଆଖିରୁ ଲୁହର ଧାର ଛୁଟିଲା । ସେ ନେତ୍ରମଣିର ଛାତି ଉପରେ ଢଳିପଡ଼ି ମାଆ—ମାଆ—କହି କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ।

ମାୟାପୁରୀ ରାଜ୍ୟର ଏକ ନିଭୃତ କକ୍ଷରେ ବଳିୟାର ସିଂହ ବସି ତାର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରୁଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇ ବସି ରହିଥିଲେ ।

କିଛିକ୍ଷଣପରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—

"ଜୟନ୍ତକୁ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଧରିଆଣି ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫାରେ ବନ୍ଦୀ କରା ଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଶେଷକୁ ନେତ୍ରମଣି ଏପରି ବିଶ୍ୱାସ ଘାତିନୀ ହେବ ଏକଥା ସ୍ୱପ୍ନରେ ମୁଁ ଭାବି ନଥିଲି— ।"

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ନେତ୍ରମଣିକୁ ହଠାତ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଗୁମ୍ଫାର ସମସ୍ତ ଭେଦ କହିଦେବା ଓ କୁହୁକ ବଂଶୀର କଥା ଜଣାଇବା ବଡ଼ ଭୁଲ ହୋଇଛି । ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ ଏପରି ହଟ ହଟାରେ ପକାଇ ଚାଲିଯିବ, ଏକଥା ଯଦି ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିପାରି ଥାନ୍ତି

ତେବେ କେଉଁ ଧନରୁ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ପାରନ୍ତି—।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି ତାପରେ କହିଲା—

"ଦେଖ ବନ୍ଧୁ! ଯେଉଁ ସମୟରେ ନେତ୍ରମଣିକୁ ତମେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଛୁରିକା ନିକ୍ଷେପ କଲ। ଛୁରିକା ନେତ୍ରମଣି ଛାତିରେ ବାଜି ସେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ ଗଛ ଉପରୁ ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା। ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନେତ୍ରମଣିକୁ କାନ୍ଧରେ ପକାଇ ଏଠାକୁ ଆଣିବା ଦରକାର ଥିଲା।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ସେ ଚେଷ୍ଟା ମୁଁ କରିଛି। ମାତ୍ର ବିଫଳ ହୋଇ ଫେରିଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି। କାରଣ ଯେଉଁ ସମୟରେ ନେତ୍ରମଣି ଗଛ ଉପରୁ ତୀର ନିକ୍ଷେପ କରୁଥିଲା ସେହି ସମୟରେ ମୁଁ ଛୁରି ପକାଇଛି। ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି। ସେ ଯେତେବେଳେ ତଳେ ପଡ଼ି ବିକଳରେ ଚିତ୍କାର କଲା ଠିକ୍ ସେଇ ସମୟରେ ଜୟନ୍ତ ଲୁଚିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରି ଆସି ତା ପାଖରେ ବସିଲା। ମନ ମୋର ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା। ଭାବିଲି—ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀକରି ନେଇ ଯିବି। ମା'ପୁଅ ଚିନ୍ତା ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହେଲେ। ନେତ୍ରମଣି ପ୍ରାଣ ହରାଇଲା। ଜୟନ୍ତ କାନ୍ଧ ଉପରେ ନେତ୍ରମଣିର ଶବକୁ ଥୋଇ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ସାଥୀମାନେ ତାର ପିଛା ଧରିଲୁ। ମାତ୍ର ସବୁ ଆଶା ଆମର ବିଫଳ କରିଦେଲା ସେହି କଳା ଭୂତ ଲୁଚିଥିବା ସେଇଁ ଭାନଟା। ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରରୁ ବାହାରି ଆସି ଜୟନ୍ତର ପଛେ ପଛେ ସେ ଗଲା। ସାହସ କରି ଆମେ ଆଉ କେହି ଆଗେଇ ପାରିଲୁ ନାହିଁ।"

ଗମ୍ଭୀର ଗଳାରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା-

"ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରର କଳା ଭୂତ?"

"ହଁ କଳାଭୂତ । ଲମ୍ବରେ ଷାଠିଏ କି ସତୁରି ହାତ ହେବ । ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ଖୋଳ ଗୁଡ଼ାକ ଅଧମାଇଲ ଅନ୍ଧାରରେ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଆମ ଆଡ଼କୁ ବିକଟାଳ ରୂପ ଧରି ଧାଇଁ ଆସିଲା । ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଆମେ ସବୁ ପଳାଇ ଆସି ଗୋଟିଏ ଉହାଡ଼ିଆ ସ୍ଥାନରେ ଲୁଚିଗଲୁ ।"

"ତାପରେ କଣ ହେଲା ?"

ଜୟନ୍ତ ପଛେ ପଛେ ଆମେ ଜଙ୍ଗଲ ବାଟ ଦେଇ ଚାଲିଲୁ । ଦୂରରୁ ଥାଇ ଦେଖିଲୁ—ସେହି କଳା ଭୂତଟା ଜୟନ୍ତର ପଛେ ପଛେ ଥାଇ ତାକୁ ରକ୍ଷା କରୁଛି । ଲତାପତ୍ର ଅନ୍ତରାଳରେ ପରିଷ୍କାର ଆମେ ଦେଖିଲୁ—ଆମର ପାହାଡ଼ ପାଖକୁ ଲାଗି ଯେଉଁ ଝରଣା ଝରି ଆସୁଛି—ସେହି ଝରଣା ସ୍ରୋତରେ ନେବମଣିର ଶବକୁ ଭସାଇ ଦେଲା ଜୟନ୍ତ । ଜୟନ୍ତ ଫେରିବା ସମୟରେ ସେହି କଳା ଭୂତଟା କଣ କଲାନା, ଜୟନ୍ତକୁ କାନ୍ଧ ଉପରେ ବସାଇ ଚାଲିପରି କେଉଁ ଆଡ଼େ ଉଡ଼ିଯାଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଗଲାଯେ ଆମେ ଆଉ କେହି ଦେଖି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ରାତିର ଶେଷ ପ୍ରହର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷାକରି କିଛି ଫଳ ହେଲାନି । ପୂର୍ବ ପଟରୁ ସିନ୍ଦୁର ଫାଟିଲା, ଆମେ ସବୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲୁ ।"

କହିସାରି ବଳଙ୍ଗାର ସିଂହ ନୀରବ ରହିଲା । ଦୈତ୍ୟସଙ୍ଘ ମଧ୍ୟ ଆଉକିଛି ବଳଙ୍ଗାର ସିଂହକୁ ପଚାରିଲାନି । ସମସ୍ତେ ନୀରବରେ ବସି ରହିଲେ ।

କିଛି ସମୟପରେ ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—

"ଅଚ୍ଛା ! ଆମର ଗୁପ୍ତଚରମାନେ ଯାଇଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ବିଫଳ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ମାନୁସିଂହ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଫେରିବାର

କାରଣ କିଛି ବୁଝି ପାରୁନି । ବେଳଅସ୍ତ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରହରରୁ ଅଧିକା ହେଲଣି । ମାନୁସିଂହ କାହିଁ ?''

ବାହାଦୁର ସିଂହର କଥା ଶେଷହେବା ମାତ୍ରେ କେଉଁଠାରୁ ଧାଇଁ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସି ଦୈତ୍ୟଖିଜ ଓ ବଳୟାର ସିଂହ ସାମନାରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ସମସ୍ତେ ଏକ ଲୟରେ ସନ୍ୟାସୀଟିର ଅଡ଼େ ଅନାଇଁ ରହିଲେ । ମାୟାପୁରୀକୁ ଏ ସନ୍ୟାସୀ ଜଣଙ୍କ କିପରି ଯେ ଆସିଲେ ଏହି କଥାକୁ ଦୈତ୍ୟଖିଜ ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଦୈତ୍ୟଖିଜ ସେନ୍ୟାସୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପଚାରିଲା—

''ଏ ଗୁପ୍ତ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ କିପରି ଆସିଲେ ସନ୍ୟାସୀ ?''

ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ସନ୍ୟାସୀ ଜଣକ ଉତ୍ତର କଲା—

''ମୋତେ କଣ ଅଜ୍ଞା ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ?''

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସନ୍ୟାସୀ ନିଜର ନିଶ ଦାଢ଼ୀ ତାହାର ଖିଲ ଝୁଲିରେ ଥୋଇ ଦେଲା । ସମସ୍ତେ ସନ୍ୟାସୀର ନିଜ ରୂପ ଦେଖି ହୋ-ହୋ-ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ ।

ଦୈତ୍ୟଖିଜ କହିଲା—

''ସମ୍ବାଦ କଣ ମାନୁସିଂହ ?

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

ଅପଣଙ୍କର ଅଦେଶ ପାଇ ମୁଁ ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମାକୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ପାହାଡ଼ର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଗଲି । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ ।''

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—

''ଜୟପାଳକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ?''

"ନା !"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—

"ଜୟପାଳ ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଛି । ଜୟନ୍ତ ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରରେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ଆମର ଗୁପ୍ତଚରମାନେ ଯଦି କିଛି ଦିନ ମହାକାଳ ମନ୍ଦିରର କିଛି ଦୂରରେ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଜଗି ରହିବେ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଜୟନ୍ତର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବ ।"

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ଜୟନ୍ତକୁ ସେହି କଳା ଭୂତଟା ପିଠି ଉପରେ ପକାଇ ନେଇ ପଳାଇ ଯାଇଛି । ମୋଟେ ନାହିଁ । ଆମକୁ ମାଣିକ ଗଡ଼ ଭିତରକୁ ଯାଇ ତାର ସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ହେବ— ।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲେ—

"ଆଚ୍ଛା ମାନସିଂହ ! ତୁମେତ ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିବାର କଥା ତୁମର ଏତେ ବିଳମ୍ବ ହେଲା କାହିଁକି ?"

ମାନସିଂହ କହିଲେ—

"ଯେତେବେଳେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ନପାଇଲି । ସେହି ଗୁମ୍ଫାର ଅନ୍ଧ କନ୍ଦ ସମସ୍ତ ସ୍ଥାନ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲି । ସେହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପଥରଦ୍ୱାର ବାଟ ମୋତେ ଦେଖାଗଲା । ମୁଁ ତାଅଭ ଭିତରେ ପଶିଲି । ବାଟଟି ବହୁଦୂର ଯାଏ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି । ତଥାପି ମୁଁ ଚାଲିଛି । କିଛିଦୂର ଆସିବାପରେ ଗୁମ୍ଫର ବାଟ ଶେଷ ହୋଇଗଲା, ମୋ ସାମନାରେ ଏକ ବଡ଼ଟ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରକୁ ପଶିଲି । ବହୁ ଗଛଲତା ଅସଂଖ୍ୟ ଫଳ ଫୁଲରେ ଜଙ୍ଗଲଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ । କୋକିଳର କୁହୁ ସ୍ୱନରେ ଚିର ବସନ୍ତ ବହୁ

ଯାଉଛି । ସେ ଜଙ୍ଗଲର କିଛି ଦୂରରେ ଏକ ବିରାଟ ରାଜ ପ୍ରାସାଦ ଦେଖାଗଲା । ମନରେ କୌତୁକ ଜନ୍ମିଲା, ଧୀରେ ଧୀରେ ରାଜ ପ୍ରାସାଦ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲି ।

ରାଜ ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲି ସୁନ୍ଦର ଗୋଟିଏ ନଗର । ବହୁ ଜନମାନବର ବସତି । ପଚାରି ବୁଝିଲି—ନଗରଟି ନାଆଁ ହେଉଛି କାଞ୍ଚନପୁର । ସେଠା ରାଜାଙ୍କ ନାମ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱଜିତ୍ । ରାଜାଙ୍କର ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ଅଛି । ନାଆଁ ହେମାମଣି ।

ପଥଶ୍ରମ ହେତୁ ଶରୀରକୁ ମୋର ବଡ଼ କ୍ଲାନ୍ତି ବୋଧ ହେଲା । ରାତି ରାତି ହେଲା । ଏଠାରୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ସାହସ ହେଲାନି । ପୁଣି କାଞ୍ଚନପୁରର ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ ନଜାଣି କିପରି ଆସନ୍ତି ? ଏଣୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ମୋର ବିଳମ୍ବ ହେଲା ।

ମାନୁସିଂହ ଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଅଗ୍ରହ ମନରେ ଦୈତ୍ୟ ରାଜ ପଚାରିଲେ—

"କାଞ୍ଚନ ପୁରରେ କି କି ତଥ୍ୟ ସବୁ ସଂଗ୍ରହ କଲ ମାନୁସିଂହ ?"

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

"ରାତିଟି ସେଦିନ ଜଣଙ୍କ ଘରେ କଟାଇଲି । ସକାଳ ହେବାରୁ ନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମ ଶେଷ କରି ପୁଟୁଳି ପତ୍ର ଧରି ଗୃହସ୍ଥଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଫେରିବା ସମୟରେ ଢେଣ୍ଡୁରା ନାଦ ଶୁଣିଲି । ମନରେ ଭାବିଲି—ଏ ଢେଣ୍ଡୁରା ପୁଣି କାହିଁକି ? ଗୃହସ୍ଥଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, ସେ କହିଲେ—ହେମାମଣିଙ୍କର ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭା ହେବ । ଯିଏ ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାରେ ହେମାମଣିଙ୍କୁ ଜିଣିବ ସେ ତାଆରି ଗଳାରେ ବରଣମାଳା ପିନ୍ଧେଇବେ । ସେଇଥିପାଇଁ ଢେଣ୍ଡୁରା ଦିଆ ଯାଉଛି ।"

କହିଲି—

"ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭା କେବେହେବ ?"

ଗୃହସ୍ଥ କହିଲା—

"ଆଜକୁ ପନ୍ଦର ଦିନ ରହିଲା ।"

ଗୃହସ୍ଥଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ରାଜ ନଗର ବାଟ ଦେଇ ଆସିଲି । କେମାମଣିଙ୍କର ଛବି ସିଂହଦ୍ୱାରରେ ରହିଥିବାର ଦେଖିଲି । ଆଖି ମୋର ଲାଖି ରହିଲା । ଏପରି ରୂପ ମୁଁ କେବେ ଦେଖି-ନାହିଁ । ନାରୀର ମୋହିନୀ ରୂପ ଦେଖିଲେ ଯେ କୌଣସି ଲୋକର ମତି ବିଗିଡ଼ି ଯିବ । କେତେତ ଦେଶରୁ ରାଜ ପୁତ୍ରମାନେ ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭାକୁ ଆସିଲେଣି । କିନ୍ତୁ ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାରେ କେମାମଣିଙ୍କୁ ଜିଣିଲା ପରି କାହାର ଶକ୍ତି ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଏହି କଥା ଭାବିଲେଣି ପଡ଼ିଛୁ ।

ବୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—

"ଆଚ୍ଛା ମାନୁସିଂହ ! ତୁମେ ବିଦେଶୀ । କାଞ୍ଚନ ପୁରକୁ ଯାଇ ଏସବୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ସମୟରେ ସେଠା ଲୋକେ ତୁମକୁ ସନ୍ଦେହ କରି ନାହାନ୍ତି ?"

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

"ଆଜ୍ଞା ! ମୁଁ ସେହି ରାଜାର ଜଣେ ଲୋକ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଲି । ଏଣୁ ସନ୍ଦେହ କିଏ କାହିଁକି କରିବ ? ମୁଁ ଯେଉଁ ଗୃହସ୍ଥର ଘରେ ରାତିଟି ବାସ କରିଥିଲି । ସେହି ଗୃହସ୍ଥର ବେଶରେ କାଞ୍ଚନପୁର ରାଜ ପ୍ରାସାଦ ବୁଲି ଦେଖିଲି ଓ ସେଠା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କଲି । କେମାମଣିଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ । ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଯିଏ କହିବ—କେମାମଣି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପତି ରୂପରେ ବରଣ କରିବେ ।"

"ହେମାମଣିଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନର ବାକ୍ୟ କଣ ଜାଣ ମାନୁ ସିଂହ ?"

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

"ହେମା ମଣିଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନର ବାକ୍ୟ ହେଉଛି—ଗୋଟିଏ ମୃତ୍ୟୁ ଶରୀର ସାଙ୍ଗରେ ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଶରୀର ମିଶାଇ ଦେବ ସେ ତାଆର ଗଳାରେ ବରଣମାଳା ଦେବ— ।"

"ମୃତ୍ୟୁ ଶରୀର ସାଙ୍ଗରେ ଶରୀର କିପରି ମିଶିବ ?"

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

"ଗୋଟିଏ ମଲମେଣ୍ଢା ରହିବ । ନିଜର ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରି ଯିଏ ମେଣ୍ଢା ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବ ହେମାମଣି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବିବାହ କରିବେ—।"

ମାନୁସିଂହଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଦୈତ୍ୟଖିଜ ହସିଲା ଆଖିରେ ବଳୟାର ସିଂହକୁ ଅନାଇଁ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ବନ୍ଧୁ ବଳୟାର ସିଂହ ! ମାନୁସିଂହଠାରୁ ହେମାମଣିଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭାକୁ ଯିବାକୁ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି । ତମର ମତକଣ ?

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ଯାହା ସ୍ଥିର କରିଛ ମୁଁ ସେଥିରେ ଏକମତ । କାରଣ ଯାଦୁ ସମ୍ରାଟ ଦୈତ୍ୟ ଖିଜଙ୍କୁ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ ମନ୍ତ୍ର ଭଲ ଭାବରେ ଜଣା ଅଛି । ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭାରେ ବିଜୟୀ ହୋଇ ହେମା-ମଣିଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସନ୍ତୁ !

ଦୈତ୍ୟଖିଜ କହିଲା—

"ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ବନ୍ଧୁ ବଳୟାର ସିଂହ ମାଣିକଗଡ଼ରୁ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀଙ୍କୁ ହରଣଚୁରି କରି ମାୟା ପୁରୀକୁ ନେଇଆସ । ଜୟନ୍ତଶ୍ରୀ ଅନ୍ଧୁଣୀ । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ହାତ ମୁଠା ଭିତରକୁ ଆସି ଗଲେ ତାପରେ ଜୟନ୍ତଶ୍ରୀକୁ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା

କରିବା—"

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—

"ମୁଁ ତେବେ ଏଠାରେ ରହି କଣ କରିବି ?"

ବୈଶ୍ୟଧ୍ୱଜ କହିଲା—

"ତୁମେ ଦଶବାର ଜଣ ଗୁପ୍ତଚରଙ୍କୁ ଧରି ଏହି ପାହାଡ଼କୁ ଜଗି ରୁହ। ଜୟନ୍ତ, ନିଶ୍ଚୟ ଧରାପଡ଼ିବ।"

"ଗୁରୁଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ପଦ୍ମାର ସନ୍ଧାନ କିପରି ପାଇବା ?"

"ଏହି ପାହାଡ଼କୁ ଘାଟିକରି ରହିଲେ ସବୁର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବ। ଜୟପାଳ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ଅଛି। ସମସ୍ତେ ସତର୍କ ହୋଇ ରହିଥାଅ। ଯେତେବେଳେ ଯାହାର ସନ୍ଧାନ ପାଇବ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋ ପାଖକୁ ଗୁପ୍ତଚର ପଠାଇ ଖବର ଦେବ—।"

ମାନସିଂହ କହିଲା—

"ମୋତେ କଣ ଆଦେଶ ହେଉଛି ଆଜ୍ଞା ?"

ବୈଶ୍ୟଧ୍ୱଜ କହିଲା—

"ତୁମେ ମାନସିଂହ! ବାହାଦୂର ସିଂହର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରହି ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।"

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ମାଣିକ ଗଡ଼ର ରାଜ ସିଂହାସନରେ ଆଜ କାର୍ଯ୍ୟ କଣ ଅଛି ? ନେଇମଣି ମରିଛି। ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଜୀବନରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ ସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିବା ବୃଥା ଆଶା। କୌଶଳ କ୍ରମେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀଙ୍କୁ ଯଦି ହରଣ କରି ଆଣିପାରେ, ତେବେ ରାଜସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିବାର କ୍ଷୀଣ ଆଶା ରହିଛି।"

ବାହାଦୂର ସିଂହ କହିଲା—

"କିନ୍ତୁ ମୋତି ପାହାଡ଼ ଅଧିକାର କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ପଥ ବଡ଼ ଦୁର୍ଗମ । ସେଠାକାର ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକରେ କୁହୁକ ପୂରି ରହିଛି । ଯେକୌଣସି ଶତ୍ରୁ ସେ ପାହାଡ଼ ଭିତରକୁ ଥରେ ଗଲେ ଜୀବନ ନେଇ ଆଉ ଫେରିଆସି ପାରିବନି । ବିରାଟ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚୟ ନକରିବା ଯାଏ ମୋତି ପାହାଡ଼ ଅଧିକାର କରିବା ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା ହେବ— ।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ ଦୁଃଖଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମାୟାପୁରୀର ନିଭୃତ କକ୍ଷରେ ଯେଉଁ ଗୋଲାକାର କାଚ ପେଣ୍ଡୁଟି ଥିଲା ସେ ଆଉ ନାହିଁ । ତାହା ନେହମଣି ଧନୁ ତୀର ମାରି ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇଛି । ପେଣ୍ଡୁଟି ଭାଙ୍ଗି ଯିବା ଫଳରେ ଆମର ଏକ ମହାନଶକ୍ତି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏଥର ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ଆମକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ହେବ । ସେଇଥିପାଇଁ ଆମର ଦକ୍ଷ ଛଦ୍ମବେଶୀ ସବୁଆଡୁ ସଂଗ୍ରହ ଚାଲିଛି ।"

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ମାୟାପୁରୀର ସମସ୍ତ ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ ନେହମଣିକୁ ଜଣାଇବା ପ୍ରଥମେ ଆମର ଭୁଲ ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ଧନୁ ତୀର ଦ୍ୱାରା ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୁଏ ତାର କୌଶଳ ଜାଣିଥିବା ହେତୁ ନେହମଣି ଏଠାରୁ ଖସି ପଳାଇଗଲା— ।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—

"ନେହମଣି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଯାଇଛି । ସ୍ୱପ୍ନାର ଚେଷ୍ଟା ସଫା ହୋଇ ଗଲା । ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତାକରି କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ଆଗକୁ ଚାଲିବାକୁ ହେଲେ ଆମକୁ ଏଥର ସବୁ ଦିଗରୁ ସତର୍କ ରହି ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।

ମାନସିଂହ କହିଲା—

"ଜୟନ୍ତ ଅଜଗର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ଖସି ପଳାଇ ଯାଉଛି । ନିଶ୍ଚୟ ସେ ବାଟବଣା ହୋଇ ଏହାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବ ।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲ—

"ଜୟନ୍ତ କିନ୍ତୁ ସେହି ଜଲଭୂତ ପାଖରେ ଅଛି ତାର ପରିଚୟ ନଜାଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିବାନି ।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ଆମର ଗୁପ୍ତଚର ମାନେତ ଗୁରୁଅଡ଼େ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ନା କିଛି ସନ୍ଧାନ ମିଳିବ । ମୁଁ ଓ ବନ୍ଧୁ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଫେରି ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ମାନେ ଏହି ପାହାଡର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱରେ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥାଅ ।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—

"ବନ୍ଧୁ ବଳୟାର ସିଂହ ! ତୁମେ ମାଣିକ ଗଡକୁ ଯାଅ । ଜୟନ୍ତର ବେଶଧରି କୌଶଳ କ୍ରମେ ରତ୍ନସିଂହକୁ ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସ । ମୁଁ ସ୍ୱୟଂବର ସଭାକୁ ଯାଉଛି । ସେଠାରେ ବିଜୟୀ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଲେ ମୋତ ପାହାଡକୁ ଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।"

ବଳୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ନିଜ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଦିଗରେ ବାହାରି ଯିବା ଦରକାର ।"

ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—

"ତେବେ ମୁଁ କାଞ୍ଚନ ପୁର ସ୍ୱୟଂବର ସଭାକୁ ବାହାରିଲି । ତୁମେ ବନ୍ଧୁ ମାଣିକ ଗଡ଼କୁ ଯାଅ । କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳତା ଲଭି ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସ ।"

ବଲିୟାର ସିଂହ ଆଗ୍ରହ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ମାଣିକ ଗଡରୁ କୌଶଳ କରି ଯଦି ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀକୁ ହରଣ କରି ଆଣିପାରେ, ତେବେ ମାଣିକ ଗଡକୁ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ। ରତ୍ନ ମଂଜରୀକୁ ନିଜର କରି ପାରିଲେ ଆମେ ମୋତି ପାହାଡ ସହଜରେ ପାଇ ପାରିବା ଓ ଜୟ ଶ୍ରୀକୁ ହାତମୁଠା ଭିତରେ ରଖିଲେ ବିନା ରକ୍ତ ପାତରେ ମାଣିକ ଗଡ ଅଧିକାର କରି ବସିବା।"

ହସି ହସି ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—

"ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ ଭାବୁଛି ବଂଧୁ! ସୁରା ଆଉ ସୁନ୍ଦରୀ ମେଳରେ ଆମର ସମୟ ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ କଟିଯିବ।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ କହିଲା—

"ମୋତି ପାହାଡ଼ ଯଦି ଆମର କରାୟତ୍ତ ହୁଏ ତେବେ ଧନ ରତ୍ନର ଅଭାବ ରହିବନି। ସୁରା ସମୁଦ୍ରରେ ପହଁରି ପହଁରି ମୁଁ ବେଶ୍ ସୁଖ ପାଇବି।"

ମାନୁସିଂହ କହିଲା—

"ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସୁରା ସମୁଦ୍ରରେ ରାତି ଦିନ ନାଉକେଳି ଖେଳିବି।"

ବାହାଦୁର ସିଂହ ଓ ମାନୁ ସିଂହଙ୍କର ଏପରି କଥାରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବଲିୟାର ସିଂହ ହୋ-ହୋ-ହୋଇ ହସି ଉଠିଲେ। କକ୍ଷରେ ବସିଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁପ୍ତଚର ମାନେ ମଧ୍ୟ ହସିଲେ। ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ତୀର ଆସି ଦୈତ୍ୟ ରାଜର ସମ୍ମୁଖରେ ପଡ଼ିଲା। ସମସ୍ତଙ୍କର ହସ ମୁହଁକୁ ମିଳାଇ ଗଲା। ଚକିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତେ ସେହି ତୀର ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ।

ଦୈତ୍ୟରାଜ ତୀରଟି ତଳୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲା। ତୀର ମୂନରେ

ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ ଯତ୍ନରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ଫିଟାଇ ଦେଖିଲା— କାଗଜରେ କେତେକ କଥା ଲେଖା ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇଲା ଦୈତ୍ୟରାଜ ।

ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା—

"ଦୈତ୍ୟରାଜ !

"କାଞ୍ଚନ ପୁର ରାଜ କେମାଙ୍କ ସ୍ୱୟଂବର ସଭାକୁ ଯାହାଉଛ ଏହା ତୁମ ପକ୍ଷରେ ସୌଭାଗ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ଜାଣି-ରଖ ଆଦୌ କେମା ମଣିଙ୍କୁ ପାଇ ପାରିବନି । ଜୟନ୍ତକୁ ଯେପରି କୌଶଳରେ ଆଣି ଏଠାରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଛୁ, ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବନ୍ଦୀ କରାଯିବ । ଯାଦୁ ସମ୍ରାଟ ହେବାର ଗର୍ବ ତୁମର ଖର୍ବ ହେବ । କେମାମଣିଙ୍କୁ ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟାରେ ମୁଁ ପରାସ୍ତ କରିବି । ତୁମେ ଯଦି ମୋ କଥା ମାନି ନୀରବରେ ବସି ରହିବ ତ ଭଲ କଥା । ଯଦି ସ୍ୱୟଂବର ସଭାକୁ ଯାଅ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମକୁ ବନ୍ଦୀ କରିବି । ବୁଝି ସାବଧାନ "କଳାଭୂତ ।"

"ରାଗରେ ଗର୍ଜି ଉଠି ଦୈତ୍ୟରାଜ କହିଲା—କଳାଭୂତର ସାମାନ୍ୟ ଧମକରେ ମୁଁ ଶୃଗାଳ ପରି ଏହି ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଲୁଚି ବସିବି ? ଯାଦୁ ସମ୍ରାଟ ଦୈତ୍ୟରାଜ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ଏ ଅପମାନର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବି । ସ୍ୱୟଂବର ସଭାକୁ ଯାଇ କେମାମଣିଙ୍କୁ ଛଳେ-ବଳେ କୌଶଳେ ନିଜର କରିବି । ବନ୍ଧୁ ବଳସ୍ୱାର ସିଂହ ! ଏହା ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ । ତୁମେ ଜୟନ୍ତ ବେଶରେ ସାଜି ଚାଲ ଯାଅ । ମୁଁ କାଞ୍ଚନ ପୁର ଯାହାଉଛି ।"

ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ଆସନରୁ ଉଠି ପଡ଼ାକୁ ଆସିଲେ । ଦୁଇଟି ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସି ଦୈତ୍ୟରାଜ ଓ ବଳସ୍ୱାର ସିଂହ ଦୁଇ ଦିଗକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

❋

❋ ❋

ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଆଜକୁ ଏକ ପ୍ରସାହ ହେବ ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ଗଲେଣି । ମହାରାଜ ସୁରସେନଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ସୀତାନାଥ ଯାଉଛନ୍ତି ମୋତି ପାହାଡ଼କୁ । ବୃଦ୍ଧ ରାଜା ସୁରସେନ ରାଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସର୍ବଦା ବ୍ୟସ୍ତ । ପୁତ୍ରମାନଙ୍କର ସମ୍ବାଦ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନପାଇ ଥିବା ହେତୁ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାରେ ବେଳେବେଳେ ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ହେଉଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଗୁପ୍ତଚରମାନେ କୁମାର ମାନଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ରକ୍ଷୀ ହିସାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏଯାଏଁ ଫେରି ଆସି ନାହାନ୍ତି ।

ଅନ୍ତପୁରରେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ ମନ ଦୁଃଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ସମ୍ବାଦ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନପାଇଥିବା ହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ନାହିଁ—ମୁହଁରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲତା ନାହିଁ—ସଦାବେଳେ ବିରସ ଭାବ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବାକୁ ଆଉ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବାକି ଅଛି । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ କୋଠା ଘରର ଛାତ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ହାସ୍ୟ ପରିହାସ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଛି ।

ହଠାତ୍ ପରିଚାରିକା ମାଧୁରୀ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ହସ ହସ ମୁହଁରେ ଜଣାଇଲା—

"କୁମାର ଜୟନ୍ତ ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି । ରାଜ ସଭାରେ ବାପାଙ୍କ

ପାଖରେ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ ଥିବାର ଦେଖି ଅସିଲି ।"

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଅଗ୍ରହ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ସତ କହୁଚୁ ମାଧୁରୀ ?"

"ମିଛ କହି ଲାଭ କଣ ? ନିଜ ଅଖିରେ ଯେ କୁମାର ଜୟନ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି ଅସିଲି ।"

ଜୟଶ୍ରୀ କହିଲା—

"ଭାଇ ଏକା ଅସିଛନ୍ତି ନା' ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଅଉ କେହି ଅଛନ୍ତି ?"

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ହସିଲା ଅଖିରେ ଥରେ ଜୟଶ୍ରୀକୁ ଚୃହିଁଲା ତାପର ମାଧୁରୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା—

"ଜୟପାଳ ଭାଇ ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଅସିଥିବେ ?

ମାଧୁରୀ କହିଲା—

"ଜୟପାଳ ଭାଇଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖି ନାହିଁ । ଖାଲି କୁମାର ଜୟନ୍ତ ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ଏକା ବସି ଥିବାର ଦେଖିଲି ।"

ଏପରି କଥାରେ ଜୟଶ୍ରୀର ମନଟି ମଉଳି ଗଲା । ତଥାପି ଭାଇଙ୍କର ଅଗମନର ସମ୍ବାଦ ପାଇ ମୁହଁରେ କ୍ଷୀଣ ହାସ୍ୟରେଖା ଫୁଟି ଉଠିଲା । କହିଲା ସେ—

"ଭାଇଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଅସିବାକୁ କହ ମାଧୁରୀ ! ଏତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ଶୁଭ ଖବର ନପାଇ ଏଣେ ଭାଉଜ ବୋହୂଙ୍କ ମନ ଅଥୟ ହେଉଛି ।"

ମୃଦୁହସି ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

"ଭାଇଙ୍କର ଶୁଭ ଖବର ନପାଇ ମନ ଯେତିକି ଅଥୟ ହେଉଛି ତା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକା ଅଥୟ ହେଉଛି ଜୟପାଳ ଭାଇଙ୍କର ଆଗମନ ନ ଦେଖି— ।

ଲଜ୍ଜ୍ୟାରେ ଜୟଶ୍ରୀର ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ି ଆସିଲା । ସେ ଅଭିମାନ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ତୁମେ ଭାରି ଭଏ ନୁଆବୋଉ…!"

ହସି ହସି ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

"ସତକଥା ଶ୍ରୀ ! ଉମଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଜୟପାଳ ଭାଇଯେ କାହିଁକି ନ ଆସିଲେ ଏହିକଥା ଭାବି ମନରେ ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ଆସିଛି—"

"ହୁଏତ କୌଣସି କାରଣରୁ ସେ ଅଟକି ଯାଇଛନ୍ତି । ଭାଇଙ୍କ ଠାରୁ ସମସ୍ତ ଖବର ଆମେ ପାଇଯିବା । ଏପରି ଅଧିର ହେଲେ କଣ ହେବ ? ମାଧୁରୀ ! ତୁ ଯିବୁଟି ଭାଇଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଏଠାକୁ ପଠାଇ ଦେବୁ ।"

ଜୟଶ୍ରୀର କହିବା ଅନୁସାରେ ମାଧୁରୀ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । ନନ୍ଦେ ଭାଉଜ କିଛି ସମୟ ନୀରବରେ ବସି ରହିଲେ । ତାପର ଜୟଶ୍ରୀ କହିଲା—

"ମୁଁ ଏଠାରୁ ଯାଉଛି ଭାଉଜ ! ଭାଇ ଆସିବେ । ମୁଁ ରହିଲେ ମନ ଖୋଲି ଖୋଲିରେ ବାଧା ଅସିବ—"

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

"ନା ଶ୍ରୀ ! ତୁମେ ପାଖରେ ଥିଲେ ମୁଁ ମୋଟେ ଲାଜ କରିବନି ତୁମେ ବରଂ ଭାଇଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତରେ ଲଜ୍ୟା ପାଇବ ସେଇଥିପାଇଁ ଆଗରୁ ବାଟ କାଟୁଛ ?"

ହସି ହସି ଜୟଶ୍ରୀ କହିଲା—

"ହଉ ସେଇକଥା ହେଲା । ମୁଁ ଏବେ ଯାଉଛି…।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜୟଶ୍ରୀ ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଉଠିଲା । ଅଗକୁ ପାଦ ବଢାଇ ଚାଲିବା ସମୟରେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ତାର ପଣତ

କାନକୁ ଟାଣି ଧରିଲା । ଜୟଶ୍ରୀ ଯାଇ ପାରିଲାନି । ନିଜର ପଣତ କାନକୁ ଓଠାର ଅଣି କୃତ୍ରିମ କୋପରେ କହିଲା ସେ—

"ଅଃ ! ମୋ ପଣତ କାନଟା ଛାଡ଼ନା ଭାଉଜ…।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ ହସି ହସି ଜୟଶ୍ରୀର ପଣତ କାନ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ନିଜର ଘର ଆଡ଼କୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲା ଜୟଶ୍ରୀ ।

ଜୟଶ୍ରୀ ଚାଲିଯିବା ପରେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଜୟନ୍ତର ଆଗମନକୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରି ଏକା ବସି ରହିଥିଲା । ମନ ଝଣ୍ଟିଙ୍କ ତାର ଏପରି ଚଞ୍ଚଳ ହେଉଥିଲା ଯେ ଜୟନ୍ତର ଆସିବା ବିଳମ୍ବ ଦେଖି ସେ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ବିରକ୍ତ ବୋଧ କରୁଥିଲା ।

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ବହୁ ସମୟ ଥିବ ଏକା ବସି ରହିଲା । କେତେବେଳେ ଜୟନ୍ତର ଦେଖା ହେବ ଏହି କଥାକୁ ଭାବି ଭାବି ମନରେ ଖାଲି ଗୁଣି ହେଉଥିଲା ସେ ହଠାତ୍ ସନ୍ଧ୍ୟା ନାଗରା ବାଜି ଉଠିଲା । ଦେବାଳୟରେ ଘଣ୍ଟା ଆରତି ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁଇକର ଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଲା ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ।

ମାଧୁରୀ ହସି ହସି ଆସି କହିଲା—

"କୁମାର ଜୟନ୍ତ ଆସୁଛନ୍ତି— ।"

କହି ଦେଇ ମାଧୁରୀ ଜୟଶ୍ରୀର ଘର ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଅନାଇବା ସମୟରେ ଜୟନ୍ତ ଆସି ତାର ପଛ ପଟରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଜୟନ୍ତକୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଦେହ ମନରେ କିପରି ଏକ କମ୍ପନ ଖେଳିଗଲା । ବସିଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ପାଗଳ ପ୍ରାୟ ଉଠି ଯାଇ ଜୟନ୍ତର ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିରହିଲା ।

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଉଠାଇ ସ୍ନେହଭରା କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"କ'ଣ କରିବି ? ବାପାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଥିଲି । ନାନା ପ୍ରକାର 'କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରୁ କରୁ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲା । ମାଧୁରୀ ଖବର କରିବା ହେତୁ ଉଠି ଆସିଲି ।"

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ଖାଲି ଜୟନ୍ତର ମୁହଁଆଡେ ଅନାଇ ରହିଲା ।

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ତୁମର ବିଚ୍ଛେଦ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ତଥାପି ସ୍ୱଜାତି ସ୍ୱାର୍ଥରେ ମୋତେ ଯିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଯିବା ସମୟରେ ବାଟରେ ବହୁ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛୁଁ ।"

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

ଜୟପାଳ ଭାଇ କେଉଁଠି ରହିଲେ ?"

ଜୟନ୍ତ କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି କଣ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ତାପର କହିଲା ସେ—

"ଜୟପାଳ ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଛି । ଶୁଆପକ୍ଷୀଟି ମଧ୍ୟ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି । ସେମାନେ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଥିଲେ ମୁଁ କିଛି ଦୂର ପଛରେ ଯାଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ ବାଟଦେଇ ଜୟପାଳ ଯେ କେଉଁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା ଯେତେ ଖୋଜିଲି ପାଇଲି ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ହତାଶ ହୋଇ ମାଣିକ ଗଡ଼କୁ ଫେରି ଆସିଲି ।"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ଜୟନ୍ତର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକହିଲା—

"ଜୟପାଳ ଭାଇ ଏକା ଗଲେ ?"

"ହିଁ ।"

"ଜୟଶ୍ରୀ ଶୁଣିଲେ ମନରେ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ହେବନି ?"

"ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଜୟପାଳ ନିଶ୍ଚୟ ଫେରି ଆସିବ ।"

"ତୁମକୁ ଯଦି ସେ ଖୋଜି ବୁଲେ ?"

"ତେବେ ମୁଁ କ'ଣ ଚାଲିଯିବ ?"

ଜୟନ୍ତଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ବନ୍ଦୀ ମଂଜରୀ ଆଉ କିଛି କହିଲାନି । ନୀରବରେ ବସି ମନେ ମନେ କ'ଣ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବନ୍ଦୀ ମଂଜରୀର ନୀରବତା ଦେଖି ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ମୁଁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ଏଠାରେ ଠିଆହୋଇ କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରିବନି । ଆଜକୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ହେବ ପେଟକୁ ଭାତ ମୁଠାଏ ଯାଇନି । ଜଙ୍ଗଲର ଫଳମୂଳ ଆହାର କରି ଜୟଶ୍ରୀକୁ ଖୋଜୁଥିଲି । ଦେହ ମନରେ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତି ବୋଧ କରୁଛି । ଆଗ ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲ କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରି ପାରିଲେ ତାପରେ ବିଚାର କରି ଯାହା ସ୍ଥିର କରିବା ।"

ବନ୍ଦୀ ମଂଜରୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘର ଆଡ଼କୁ ଯାଉ ଯାଉ କହିଲା—

"ଜୟଶ୍ରୀକୁ ଦେଖା କରିବନି ?"

"ବର୍ତ୍ତମାନ ନୁହେଁ । ଆଗ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ ମୋପାଇଁ କିଛି ଆହାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।"

ବନ୍ଦୀ ମଂଜରୀ ଆଉ କିଛି ନ କହି ଜୟନ୍ତକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଜୟନ୍ତ ନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଏକଘଣ୍ଟା ବିଶ୍ରାମ କରି ସାରିବା ପରେ ବନ୍ଦୀ ମଂଜରୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା—

"ପରଦେଶୀ ।"

"............'

ଜୟନ୍ତ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲାନି । ଆଖି ବୁଜି ସେହିପରି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଲା । କୌଣସି ଉତ୍ତର ନପାଇ ରତ୍ନମଂଜରୀ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା—ପଥ କ୍ଲାନ୍ତ ହେତୁ ପ୍ରିୟ ପରଦେଶୀ ତା'ର ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଏ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ନିଦ୍ରା ଭଗ୍ନ କରିବା ଠିକ୍ ହେବନି । ନୀରବରେ ସେ ଜୟନ୍ତ ପାଖରେ ବସି ରହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ କ'ଣ ଜୟନ୍ତ ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଥିଲା ?

ନା ! ସେ ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇନି । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ି ରହି ଆଖି ଦୁଇଟା ବୁଜି ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଜାଗ୍ରତ ଅଛିରେ । ରତ୍ନମଂଜରୀର ଡାକ ମଧ୍ୟ ସେ ଭଲ ଭାବରେ ଶୁଣି ପାରିଛି ।

ଏହି ସମୟରେ ପରିଚାରିକା ମାଧୁରୀ ଘରର ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଦେଇ ! ଜୟଶ୍ରୀ ଘର ଭିତରକୁ ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି । ଅନୁମତି ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ କହିବି ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ଅନୁମତିର ଅବଶ୍ୟ କ'ଣ ମାଧୁରୀ ? ତାଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ କହ ।"

ମାଧୁରୀ ଦୁଆର ପାଖରୁ ଫେରିଗଲା । ରତ୍ନମଂଜରୀ ଦୁଇ ହାତରେ ଜୟନ୍ତକୁ ହଲାଇ ଦେଇ କହିଲା—

"ଉଠି ବସ ! ଜୟଶ୍ରୀ ପରା ଘର ଭିତରକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ?"

କୃତ୍ରିମ ଅଭିନୟ କରିଲା ଭଳି ନିଦରୁ ଉଠି ବସିଲା ଜୟନ୍ତ । ନିଦ ମଳ ମଳ ଚକ୍ଷୁରେ ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ଅନାଇଲା ସେ ।

"ପଥକ୍ଲାନ୍ତ ହେତୁ କଥା କହିବାର ଶକ୍ତି ମୋର ଆଉନାହିଁ । ଦେହ ମନରେ କିପରି ଏକ ଅବସାଦ ଆସୁଛି ।"

"ଅବସାଦ ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ଜୟନ୍ତକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

"ହଁ ଅବସାଦ ।"

"କିନ୍ତୁ ଜୟ ଶ୍ରୀ ଯେ ଆସୁଛନ୍ତି ?"

"ଜୟ ଶ୍ରୀ ଆସୁଛି ! ତାହିଁ ?"

"ପରଚାରିକା ମାଧୁରୀ ଖବର ଦେଇ ଗଲାଣି । ବୋଧେ ଏଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଆସିଯିବେ ।"

"..............."

ଜୟନ୍ତର ନୀରବତା ଦେଖି ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ପୁଣି କହିଲା—

"ଜୟ ଶ୍ରୀ ଆସିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଜୟପାଳ ସଂବାଦ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରବ । କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ତାଙ୍କୁ ?"

"କହିବ—ବକ୍ରମନ୍ଦାର ଫୁଲକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ବାଟବଣା ହେଲି । ଜଙ୍ଗଲ ସାରା ବୁଲି ଖୋଜିଲି କିନ୍ତୁ ଜୟ ପାଳର ସାକ୍ଷାତ ନପାଇ ଶେଷକୁ ହତାଶ ମନରେ ମାଣିକ ଗଡକୁ ଫେରି ଆସିଲି ।"

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ କହିଲା—

"ତୁମର ମାଣିକ ଗଡକୁ ଫେରି ଆସିବା ଠିକ୍ ହୋଇନି । ଜୟପାଳ ଭାଇକୁ ଏକା ଛାଡ଼ିଦେଇ ଥିବା ହେତୁ ତେଣେ ତାଙ୍କର ଯେ କି ଅବସ୍ଥା ହେଉଥିବ ସେକଥା ଭାବିଲେ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଉଛି ।"

ଜୟନ୍ତ କିଛି ସମୟ ରତ୍ନ ମଂଜରୀକୁ ଚାହିଁଲା । ସେ ଚାହା-ଣୀରେ କପରି ଏକ କୁଟିଳତା ପୂରି ରହି ଥିବାର ଅନୁଭବ କଲା ରତ୍ନ ମଂଜରୀ । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ସେ—ତା'ର ପ୍ରିୟ ପର ଦେଶୀର ଭଏ କ'ଣ ହେଲା ? କଥା କହିବା ସମୟରେ ସେ

ଏପରି ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ କାହିଁକି ହେଉଛନ୍ତି ? ମୁହଁକୁ ଗୁହିଁଲା ବେଳେ ସେ ଏପରି ଭାବ ଅଣ୍ଡ ଦ'ଣ୍ଟାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ—ସେ ଅଣ୍ଡିରେ ଯେପରି ହଲା ହଲ ପୂରି ରହିଛି ? ହେଲା କ'ଣ ତାଙ୍କର ?

ରତ୍ନମଂଜରୀ ଅନେକ ସମୟ ଧରି କେତେ କ'ଣ ଅଙ୍କାଶ ପାତାଳ ଜୟନ୍ତ ବିଷୟରେ ଭାବି ଯାଉଛି । ଜୟନ୍ତ ସେହିପରି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସି ରହି ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ମଜ୍ଜି ଯାଇଥିଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଜୟ ଶ୍ରୀ କାହିଁ ? ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସିଲାନି ତ ?" "ଜୟଶ୍ରୀକୁ ତୁମେ ନିଜେ ଯାଇ ଡାକିଅଣ ।"

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ଜୟଶ୍ରୀ କୁ ଡାକିବା ପାଇଁ ଗୁଲିଗଲା । ଜୟନ୍ତର ମୁହଁରେ ପୈଶାଚିକର ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲା ଯେ—ଗୋଟାଏ ଢେଲାରେ ଦୁଇଟି ପକ୍ଷୀ ମାରିବ । କୌଶଳ ଜାଲ ବିସ୍ତାର କରି ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ କୁ ଏଠାରୁ ହରଣ କରି ନେବ । ମୋର ବୁଦ୍ଧିର ଗୁତୁରୀରେ ମାଣିକ ଗଡକୁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ମଶାନରେ ପରିଣତ ନକରିଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ନାନାକଥା ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତାକରି କଳୟାର ସିଂହ ନକଲି ଜୟନ୍ତ ବେଶରେ ରତ୍ନ ମଂଜରୀର ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଅଚଞ୍ଚଳିତ ଭାବେ ବସି ରହିଲା—ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ ର ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ।

ଏକ ଘଣ୍ଟା ପରେ ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ବିରସ ମନରେ ଏକା ଫେରି ଆସିଲା ।

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ସାଙ୍ଗରେ ଜୟଶ୍ରୀ କୁ ନଦେଖି ନକଲି ଜୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା—

"ଜୟଶ୍ରୀ କାହିଁ ?"

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ନିରସ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଜୟଶ୍ରୀ ମନାକଲା—ସେ ଆସିବେନି । କାରଣ ସଙ୍ଗୀର ଜାଣିଲି—ତୁମେ ପଥଶ୍ରାନ୍ତ । ଆଗ ବିଶ୍ରାମ କରିସାର । ସେ କାଲି ଆସି ସାକ୍ଷାତ କରିବେ— ।"

ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ମୁଁ ଯେ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଚାଲିଯିବି । ତୁମେ ଓ ଜୟଶ୍ରୀ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛି ।"

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ କହିଲା—

"ତୁମ କଥାର ରହସ୍ୟ ବୁଝିବା ବଡ କଠିନ । କେତେ-ବେଳେ ଯେ କ'ଣ ସ୍ଥିର କରି ପକାଉଛ ତା'ର ଅଦ୍ୟ ଅନ୍ତ ନାହିଁ ।"

"କାହିଁକି—କ'ଣ ହେଲାକି ?"

"ଜୟପାଳ ଭାଇଙ୍କୁ ଏକା ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ପଛେ ପଛେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ତୁମେ ମାଣିକ ଗଡ଼କୁ ଫେରି ଆସିଲ । ଦୁଇ ଚାରି ଦିନ ବିଶ୍ରାମ ନ କରି ପୁଣି ହଠାତ୍ ଯିବାକୁ କହୁଛ । ଏହା କିପରି କଥା ?"

ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ତୁମେ ଜାଣନା ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ! ଜୟପାଳ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇଛି । ସେ ସ୍ଥାନର ରହସ୍ୟ ଭେଦ କରିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟ । ଅଠଦିନ କାଳ ମୁଁ ଖୋଜିଛି । ସେଥିରେ ଯାହା ସନ୍ଧାନ ପାଇଲି, ଶୁଣିଲେ ତୁମର ସବୁ ଶରୀର ଉପରେ କଣ୍ଟା ଉଠିବ ।"

"କ'ଣ ସବୁ ଦେଖି ଆସିଛ ସମସ୍ତ କଥା ମୋ ଆଗରେ ଫିଟାଇ କୁହ ।"

ନକଲି ଜୟନ୍ତ ନିଜକୁ କିଛି ସମୟ ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ କ'ଣ ଚିନ୍ତାକରି ତା'ପରେ କହିଲା—

"ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚାଲିଲା । ତା'କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ-କରି ଜୟପାଳ ଓ ମୁଁ ଚାଲିଲୁଁ । ଘନ ଜଙ୍ଗଲ । କୁଆ କୋଇଲିର ରାବ ନାହିଁ । ଚାଲି ଚାଲି ପଥଶ୍ରମ ହେଲାଣି । ଘୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟ ଥକି ଗଲେଣି । ତୃଷାରେ ପାଟି ଅଠା ଅଠା ହୋଇ ଯାଉଛି । କହିଲି—ଜୟପାଳ କିଛି ସମୟ ଏଠାରେ ବିଶ୍ରାମ କରିବା, ଭାରି ତୃଷା ହେଲାଣି । ପାଣିର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା । ମୋଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଜୟପାଳ କହିଲା—ଅସମ୍ଭବ କଥା ଉଏ ଭାଇ ! ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ଆମେ ଯଦି ଏଠାରେ ଅଟକିଯିବା ତେବେ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲଟି ତ ଆମକୁ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିବନି ? ସେ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚାଲିଯିବ । ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହେବା । ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ଗୁରୁ ଦେବଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବନି । ଜୟପାଳଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ମୋର ହଂସ ଉଡ଼ିଗଲା । କହିଲି—ତୃଷାରେ ମୋର ତଣ୍ଟି ଶୁଖି ଯାଉଛି । ପାଣି ନପାଇଲେ ମୋର ପ୍ରାଣ ଆଉ ରହିବନି ।" ମୋଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଜୟପାଳ କହିଲା—ତୁମେ ଭାଇ ପାଣିପିଇ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଆସ । ମୁଁ ଆଗରେ ଯାଉଛି ।"

ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ବନ୍ଦୀ ମଂଜୁଷା ଶୁଣୁଥିଲା । କହିଲା ସେ—

"ତା'ପରେ କ'ଣ ହେଲା ?"

ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଜୟପାଳକୁ ଆଗେ ଆଗେ ବିଦାକରି ମୁଁ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ

ବୁଲି ପାଣିର ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲି । କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଦେଖିଲି । ପାହାଡ଼ ଭିତରୁ ଛୋଟ ଝରଣାଟିଏ ଝର ଆସୁଛି । କାଚ ଟେକନ୍ଦୁପର ପାଣି ନିର୍ମଳ, ମନ ବୋଧକରି ପାଣି ପିଇଲି । ପାଗ ଖୋଲି ଭିଜାଇ ଜୟପାଳ ପାଇଁ ପାଣି ମଧ୍ୟ ଆଣିଲି । ଯେଉଁ ବାଟ ଦେଇ ଜୟପାଳ ଯାଇଥିଲା ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଘୋଡ଼ାକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଦୌଡ଼ାଇ ଦେଲି— ।

ଘୋଡ଼ା ଛୁଟି ଚାଲିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜୟପାଳର ସାଙ୍ଗ ଆଉ ଧରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ବହୁଦୂର ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯିବାପରେ ଦେଖିଲି ଜଙ୍ଗଲ ବାଟ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସମ୍ମୁଖରେ ଦୁଇଟି ବଡ଼ବଡ଼ ପାହାଡ଼ । ସେହି ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଜୟପାଳର ଘୋଡ଼ା ଠିଆ ହୋଇ ଥିବାର ଦେଖିଲି । ମାତ୍ର ଜୟ ପାଳକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲିନି । ମନରେ ମୋର କେତେ କଥା—ନା ନା— ସନ୍ଦେହ ।

ଚାରିଆଡ଼ ବୁଲି ଖୋଜିଲି କେଉଁଠି ଲୋକର ଚିହ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଇଲି ନାହିଁ । ନାନା ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତାରେ ମନ ଖଣ୍ଡିଆ ମୋର ଅସ୍ଥିର ହେଲା । ହତାଶ ଭାବେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ରହିଲି । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଜଣେ ଲୋକକୁ ହାତରେ ଫୁଲ ଡାଲାଟିଏ ଧରି ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲି । ସେ ଲୋକଟି ମୋତେ ଏକା ବସିଥିବାର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ମୋର ତଳପା ଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥରେ ଚାହିଁଗଲା । ତା'ପର କହିଲା—ତୁମେତ ରଜା ପୁଅ ପରି ଦେଖା ହାଉଛ ? ତମର ସାଙ୍ଗ ବୋଧେ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଧରି ଆସିଛନ୍ତି ? କହିଲି—ହଁ, ସେ କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲେ ? ସେ ଲୋକଟି କହିଲା—ଏହି ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି । ତୁମେ ଯିବ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ? କହିଲି—ହଁ । ତା'ପର ଲୋକଟି କହିଲା—ତୁମର ଭାଗ୍ୟମନ୍ଦ । ଇଚ୍ଛା ଯଦି ହେଉଛି ଚାଲ ।"

ସେ ଲୋକଟି ଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ମନରେ ମୋର କପରି ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ତା'ର ହାତକୁ ଧରି ପକାଇ ବିନୀତ କଣ୍ଠରେ କହିଲି—ଭାଇ ! ପ୍ରକୃତ ଘଟଣା କ'ଣ ମୋ ଆଗରେ ସତକଥା କୁହ । ମୁଁ ମାଣିକ ଗଡର ରାଜା ପୁଅ । ତୁମକୁ ବହୁ ଧନ ରତ୍ନ ପୁରସ୍କାର ଦେବି ।

ମୋଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି, ଲୋକଟି, ମନକୁ ମନ କ'ଣ ଭାବିଲା । ତା'ପର କହିଲା । ଦେଖ ! ଯେଉଁ ସନ୍ୟାସୀ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ପଠାଇ ଥିଲା ସେ ସନ୍ୟାସୀ ସନ୍ୟାସୀ, ନୁହେଁ । ଏକ କାପାଳିକ । ଚଣ୍ଡୀ ସାଧନା କରୁଛି । ଏହି ଆସନ୍ତା ଅମାବାସ୍ୟା ତିଥିରେ ତା'ର ସାଧନା ପୂର୍ଣ୍ଣହେବ । ସେ ଚଣ୍ଡୀ ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ନିକଟରେ ନରବଳୀ ଦେବ । ସେଇଥିପାଇଁ ମାୟାରେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀ ଛାଡ଼ିଥିଲା । ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲରେ ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ଉଡ଼ୁ-ଥିଲା ।"

ଏପରି କଥା ଶୁଣି ରନ୍ନ ମଂଜରୀର ସାରା ଶରୀର ଭୟରେ ଶୀତେଇ ଉଠିଲା । କହିଲା ସେ—

"ଏପରି ଜାଣି ଶୁଣି କପରି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜୟପାଳ ଭାଇଙ୍କୁ ଏକା ଛାଡ଼ି ଆସିଲ ?"

ନିକଳି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ଆଗ ମୋର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣି ସାର, ପଛେ ଯାହା କହି-ବାର କହିବ ।"

ରନ୍ନ ମଂଜରୀ ନୀରବରେ ବସି ରହିଲା । ଜୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କଲା—

"ସେ ଲୋକଟି ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ । ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ । ମୁଁ ତା'କୁ ଧନ ରତ୍ନର ଲୋଭ ଦେଖାଇ ଅଛି ।

କିଛି ଧନ ତାକୁ ଦେଲେ ସେ ଗୁପ୍ତରେ ମୋତେ ନେଇ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିବ । ମୁଁ ଜୟପାଳକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବି । କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକା ମୋ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସୀ ଲୋକର ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର । ବାପାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରାମର୍ଶ କରି ସାରିଛି । ତୁମେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାପାଇଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ମଧ୍ୟ ଆଣିଛି । ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରନା । ଶୀଘ୍ର ଯିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ ଏବଂ ଜୟଶ୍ରୀକୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବୁଝାଇ କହିଦିଅ ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ ନକଲି ଜୟନ୍ତର କୁଟିଳ କଥାରେ ଭୁଲି, ଯିବା-ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଜୟଶ୍ରୀ ଠାରୁ ବିଦାୟ ହୋଇ ଆସିବ ବୋଲି ପୁଣି ସେ ଜୟଶ୍ରୀର ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ରତ୍ନମଂଜରୀ ଜୟଶ୍ରୀ ପାଖରୁ ବିଦାହୋଇ ଆସି ନକଲି ଜୟନ୍ତର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ର ବାହାରି ଚାଲ ।"

"ଜୟଶ୍ରୀ ଠାରୁ ବିଦାୟ ହୋଇ ଆସିଲ—ସେ ତୁମକୁ କ'ଣ କହିଲା ?"

କହିବ ଆଉ କ'ଣ ? ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହିଲା—"ଭାଉଜ ! ମୋତେ ସାଙ୍ଗରେ ନିଅ ।"

"ତୁମେ କ'ଣ କହିଲ ?"

ମୁଁ କହିଲି—"ସେ ସ୍ଥାନ ବଡ଼ ଦୁର୍ଗମ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯାଉଛି, ଈଶ୍ୱର ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଆସିବି ସେହିକଥା ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଜଣାଅ ।"

ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ରାତି ଅନେକ ହେଲାଣି । ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରିବା ଠିକ୍ ହେବନି । ଗଡ଼ର ଗୁପ୍ତ ବାଟଦେଇ ବାହାରି ଯିବା ।"

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ରତ୍ନ ମଂଜରୀ କହିଲା—

"ବାପାଙ୍କୁ ଥରେ ସାକ୍ଷାତ କରିବାନି ?"

"ଆଉ ସାକ୍ଷାତରେ ପ୍ରୟୋଜନ କ'ଣ ? ମୁଁ'ତ ତାଙ୍କୁ ସବୁକଥା ବୁଝେଇ କହି ଦେଇଛି । ପାଖକୁ ଯିବା ଆଉ ଲାଭ କ'ଣ ? ଶୀଘ୍ର ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପହୁଞ୍ଚିବା ଦରକାର ।"

"ହେଉ ତେବେ ଚାଲ ।"

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ମୁହଁରୁ ଯିବା କଥା ଶୁଣି ନକଲି ଜୟନ୍ତର ପ୍ରାଣରେ ଆନନ୍ଦର ଲହରୀ ଖେଳିଗଲା । ସେ ଉଠିପଡ଼ି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ ତିଆର ହେଲା ।

ଘନ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ନକଲି ଜୟନ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ଗୁପ୍ତ ବାଟଦେଇ ଚାଲିଛି । ମନ ଭିତରେ ତା'ର ଅଜଣା ଭୟ ଉଙ୍କିମାରି ବେଳେ ବେଳେ କପରି ଏକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ବେଦନା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେବି ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହିପାରୁ ନଥାଏ ସେ । ଜୟନ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ଅଛି—ଏହି ଆଶାରେ ସେ ସାହାସ ସଂଚୟ କରି ନକଲି ଜୟନ୍ତର ପଛେ ପଛେ ଚାଲି-ଥାଏ ।

ଜୟନ୍ତ ଓ ରତ୍ନ ମଂଜରୀକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଅଉ ଏକ ଛାୟା ମୂର୍ତ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛି । ଏ ଦୃଶ୍ୟ କେହି ଦେଖିପାରୁ ନଥାନ୍ତି ।

ଗୁପ୍ତ ବାଟଦେଇ କିଛି ସମୟ ଆସିବା ପରେ ତାହା ଶେଷ ହୋଇ ଆସିଲା । ମାଣିକ ଗଡର ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତର ଦେଇ ନକଲି ଜୟନ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଛି ରତ୍ନମଜଂରୀ ।

ବହୁଦୂର ପଥ ଆଗେଇ ଯିବା ପରେ ରତ୍ନ ମଜଂରୀ କହିଲା—

"ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଆଉ କେତେ ବାଟଯିବା ?'

ନକଲି ଜୟନ୍ତ ଗୃହର ଅଙ୍ଗକୁ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

'ତୁମେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା ! ଆଉ ଅଳ୍ପବାଟ ଆଗକୁ ଚାଲିଗଲେ ଆମର ଅଶ୍ୱ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା ?'

ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ହୋଇ ରତ୍ନ ମଂଜରୀ କହିଲା—

''ସେଠାରେ ପୁଣି କାହା ପାଖରେ ଅଶ୍ୱକୁ ଛାଡ଼ି ଆସିଛ ?''

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

''ଗୋଟିଏ ଜୁହାଡିଆ ସ୍ଥାନରେ ଅଶ୍ୱ ଛାଡି ଆସିଛୁ ।''

"କାହିଁକି ? ଗଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଶ୍ୱ ପିଠିରେ ନଯାଇ ଏଠାରେ ଛାଡ଼ି ଦିବାର କାରଣ କିଛି ବୁଝି ପାରିଲିନି ପରଦେଶୀ ?'

'ପରଦେଶୀ ?'

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନକଲି ଜୟନ୍ତ ଚାହିଁଲା ରତ୍ନ ମଙ୍ଜରୀକୁ ।

ନକଲି ଜୟନ୍ତ ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ରତ୍ନ ମଂଜରୀର ମନରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଧୀର ଗଳାରେ କହିଲା ସେ—

'ଅଜି ତୁମର କ'ଣ ହେଉଛିକି ପରଦେଶୀ ?'

'ପରଦେଶୀ କିଏ ? ମୁଁ ପରା ଜୟନ୍ତ ?'

ରତ୍ନ ମଂଜରୀ ଆଉ କିଛି କହିଲାନି । ନୀରବରେ ସେ ନକଲି ଜୟନ୍ତର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛିଦୂର ଯିବା ପରେ ରତ୍ନ ମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

'ଆଉ ଯେ ମୁଁ ଚାଲି ପାରୁନି ?'

'କୋମଳ ଚରଣକୁ ବାଧା ହେଉଛି ସୁନ୍ଦରୀ ?'

ଜୟନ୍ତ ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ରତ୍ନ ମଞ୍ଜରୀର ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ନାନା ପ୍ରକାର ଚିନ୍ତା ଆସି ମନକୁ ତା'ର

ଦୋହଲିଇ ଦେଲା । ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲାସେ—ତାର ପ୍ରିୟ ପରଦେଶୀର ଏପରି ଖାପଛଡ଼ା କଥା ଆଜି କାହିଁକି ? କଣ ହେଉଛି କି ତାଙ୍କର ?

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା ସେ—

"ପରଦେଶୀ !"

ପୈଶାଚିକର ହସ ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇ ନକଲି ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

"ପରଦେଶୀ ! ପରଦେଶୀ—କଣ କହୁଛ ସୁନ୍ଦରୀ ? କୁହ ପ୍ରାଣନାଥ—।"

ଏପରି କଥାରେ ରତ୍ନମଂଜରୀର ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ଉଠିଲା । ଆଗକୁ ପାଦ ପକାଇବାକୁ ଆଉ ସାହସ ହେଲାନି ତାର । ଅସହାୟିନୀ ପରି ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ସେ ।

ନକଲି ଜୟନ୍ତ ରତ୍ନମଂଜରୀର ପାଖକୁ ଆସି ତାର ହାତଟିକୁ ଧରିପକାଇ କର୍କଶ ମିଶା କଣ୍ଠକୁ ମସୃଣ କରି କହିଲା—

"ସୁନ୍ଦରୀ । ଠିଆହୋଇ ରହିଲ କାହିଁକି ? ଆସ—ଚାଲି ଆସ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । ଆଉ ଅଳ୍ପ ବାଟଗଲେ ଆଗରେ ନଦୀ ପଡ଼ିବ । ସେହି ନଦୀ କୂଳରେ ଆମର ନୌକା ଅପେକ୍ଷା କରିଛି—।"

"ନୌକା ? କିନ୍ତୁ କଣ ଆଗରୁ କହିଲ ପରା ଅଶ୍ୱଅଛି ତାଆରି ପିଠିରେ ଆମେ ଯିବା ?"

"ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—।"

ବିକଟାଳ ହସରେ ରତ୍ନମଂଜରୀର ନରମ କଲିଜା ଥରି ଉଠିଲା । ସେ ଭୟ ଚକିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନକଲି ଜୟନ୍ତକୁ ଅନାଇ ରହିଲା ।

ନିକଟି ଜୟନ୍ତ ମୁହଁରେ ପୈଶାଚିକର ହସ ଫୁଟାଇ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ସୁନ୍ଦରୀ ! ମୁଁ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ରାଜା ଆଉ ତୁମେ ମୋର ରାଣୀ—ନା-ନା ହୃଦୟର ରାଣୀ । ଥରେ ମୋ ହାତରୁ ଖସି ପଳାଇ ଯାଇଥିଲ । ବହୁ କୌଶଳରେ ପୁଣି ମୋର ମାୟାଜାଲ ମୁଁ ବିସ୍ତାର କରି ତୁମକୁ ହାତମୁଠା ଭିତରକୁ ଆଣିଲି । ଏଥର ବଳିୟାରସିଂହ କବଳରୁ ଆଉ କେହୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେନି—।"

ଚିତ୍କାର କରି ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ପାପୀ ! ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଶାସ୍ତି କଣ ଜାଣ ମୂର୍ଖ ?"

"ଶାସ୍ତି ? ଶାସ୍ତି କାହାକୁ ଦେବ ସୁନ୍ଦରୀ ? ହାଃ—ହାଃ ହାଃ । ବିଜୟୀ ଆଜି ବଳୀୟାର ସିଂହ । ତାକୁ ପୁଣି ଶାସ୍ତି ଦେବ କିଏ ? ସାହସ କାହାର ଅଛି ?"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରତ୍ନମଂଜରୀର ହାତକୁ ଧରି ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ଜୟନ୍ତ ବେଶଧାରୀ ବଳିୟାର ସିଂହ ।

ନିଜ ହାତଟି ବଳିୟାରସିଂହ ହାତମୁଠା ଭିତରୁ ଛଡ଼ାଇ ଆଣି ଗର୍ଜିଉଠି ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ଶୟତାନ ! ମୋହାତ ଛାଡ୍—।"

ସଜୋର ଭାବେ ରତ୍ନମଂଜରୀର ହାତକୁ ନିଜ ହାତମୁଠା ଭିତରେ ଚିପିଧରି ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

"ଜୟନ୍ତକୁ ଏବେ ମନରୁ ଭୁଲିଯାଅ ସୁନ୍ଦରୀ ! ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ଚାଲିଆସ । ଯଦି ଯିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହେବ ତେବେ ତୁମକୁ ଜୋରକରି ଉଠାଇ ନେଇଯିବି—। ଆସ । ଚାଲି ଆସ ସୁନ୍ଦରୀ...।"

ନରପିଶାଚ ବଳିୟାର ସିଂହ ଜୋରକରି ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବିକଳରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ରତ୍ନମଂଜରୀ । ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ତାର କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠିଲା ।

ବଳିୟାର ସିଂହ ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ କହିଲା—

"ଏ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଅଛୁ ତୁମେ ଆଉ ମୁଁ । ବିକଳ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଏଠାରେ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଥରେ ତୁମେ ଫାଙ୍କିଦେଇ ପଳାଇ ଯାଇଥିଲ । ଏଥର ତୁମକୁ ମୋ ହାତରୁ କେହି ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେନି—।"

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କହିଲା—

"କୁକୁର ! ପରର ଅଇଁଠା ପତ୍ର ଗୁଣ୍ଟିବା ଯାହାର ପ୍ରକୃତି, ସ୍ୱଜ ସମ୍ମାନ ତା ଭାଗ୍ୟରେ ନାହିଁ । ମାଣିକଗଡରେ ଯେଉଁ ନିଆଁ ଜାଳିଛୁ ସେ ନିଆଁରେ କେତେ ନୀରିହ ପ୍ରଜା ଜଳିପୋଡ଼ି ମରିଛନ୍ତି । କେତେ ଅବଳାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରୁ ସିନ୍ଦୁର ଲିଭି ଯାଇଛି । ଏ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ନିଶ୍ଚୟ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଭୋଗିବୁ ମୂର୍ଖ —।"

ତାଚ୍ଛଲ୍ୟର ହସ ମୁହଁରେ ଫୁଟାଇ ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—

„ରାଗ କରନି ସୁନ୍ଦରୀ ! ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ମାଣିକ ଗଡର ରାଜସିଂହାସନ ଅଧିକାର କରିବି । ତୁମେ ରାଣୀ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ମୋ ପାଖରେ ବସିବ—ଭାରି ମଜା ହେବ— । ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ—।

„ନରାଧମ ! ପାପୀ ।"

ଆଉ କିଛି କହିପାରିଲାନି ରତ୍ନ ମଞ୍ଜରୀ । ଆଖି ଦୁଇଟାରୁ ତାର ନିଆଁ ହୁଲା ଛୁଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବଳିୟାର ସିଂହ କହିଲା—"ଆଃ ! ରାଗ କାହିଁକି କରୁଛ ସୁନ୍ଦରୀ ? ଜୟନ୍ତ ରାଜପୁତ୍ର । ସେ ରାଜସିଂହାସନରେ ବସିଥିବା

ସମୟରେ ତୁମେ ଯେପରି ରାଣୀ ଥିଲ ସେହିପରି ରାଣୀ ହୋଇ ରହିବ । ଆଉ ଅନ୍ଧୁଣୀ ଜୟଶ୍ରୀ କଥା ଛାଡ । ତାକୁ ଯେଉଁ ଆଡକୁ ଓଟାରିବ ସେ ସେହି ଆଡକୁ ଓଟରି ହେବ । ବୃଦ୍ଧ ରାଜା ସୁରସେନଙ୍କୁ ଦସ୍ୟୁଙ୍କର ଜୀବନରେ ମାରି ଛାଡ଼ି ଦେଇଛୁ । ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମି ବଳସ୍ୱାର ସିଂହର ବୁଦ୍ଧିର କୌଶଳ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ତୁମେ ଏପରି କହୁଛ ? ”

ଗର୍ଜି ଉଠି ରତ୍ନ ମଞ୍ଜରୀ କହିଲା

“ସୈତାନ ! ଅପରର ସ୍ତ୍ରୀର ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା କଲେ ତାର ଫଳ କଣ ହୁଏ ଜାଣ ?”

“ଖୁବ୍ ଜାଣେ ! ମୋତେ ନୀତିଶିକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବନି । ନାରୀ ଜାତକୁ ଭଲଭାବେ ଚିହ୍ନିଛୁ । ନେଧମଣି ମୋପାଖରେ ଯାହା ତୁମେ ମଧ୍ୟ ତାହା । ତୁମର ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା କରିବ କାହିଁକି ? ତୁମେ ଯେ ମୋର—।”

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୁଇ ହାତରେ ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ଧରି ନିଜର ଘୋଡ ଉପରକୁ ଉଡ଼ି ଅଣିଥିଲା ବଳସ୍ୱାରସିଂହ । ରତ୍ନ-ମଂଜରୀ ଅସହାୟିନୀ ପରି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠୁଥିଲେବି, ବଳସ୍ୱାର ସିଂହର ବଳିଷ୍ଠ ବାହୁ ଭିତରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ ପାରିଲନି ସେ । ଖାଲି ବଜଲରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—।

ହଠାତ୍ ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ସୁତୀକ୍ଷ୍ଣ ତୀର ଆସି ବଳସ୍ୱାର ସିଂହର ବାମହାତ ବାହା ଉପରେ ପଶିଗଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସେ ଚିତ୍କାର କରି ନିଜର ବାହୁ ପାଶରୁ ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ତୀରଟି ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ପଶି ଯାଇଛି ସେ ସ୍ଥାନରୁ ଥୋପି ଥୋପି ରକ୍ତ ବୋହି ପଡୁଛି ।

ତୀରଟିକୁ ଡ଼ାହାଣ ହାତରେ ଧରି ବାହାର କରି ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା । ଜଙ୍ଗଲର ଗୁରି ଆଡକୁ ଅଖି ବୁଲାଇଲେବି ଘନ ଅନ୍ଧ-କାରରେ କିଛି ଦେଖି ପାରିଲନି । କିଏ ଯେପରି ତାରି ପଛେ ପଛେ ବୁଲୁଥିବାର ସେ କେବଳ ଅନୁଭବ କରୁଛି ମାତ୍ର ।

ସୁଯୋଗ ବୁଝି ରତ୍ନମଂଜରୀ କୋଡ଼ିଏ କି ପଚାଶ ହାତ ଦୂରକୁ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଗଲା । ବଲୱାରସିଂହ ନିଜର ପାଗ ଶିର ବାହାରେ ପଡ଼ିଭିଡ଼ ରତ୍ନମଂଜରୀର ପଛେ ପଛେ ଦୌଡ଼ିବା ସମୟରେ ପଛ ପଟରୁ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଚମଡ଼ା ରସି ବେକରେ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇ ତାକୁ ପଛକୁ ଓଟାରି ଧରିଲା । ସେ ଆଗକୁ ଆଉ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ପାରିଲାନି । ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଦେଖେତ—ତା ସାମନାରେ ଏକ ଛଦ୍ମ-ବେଶୀ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ସମସ୍ତ ଶରୀରକୁ କଳା ପୋଷାକରେ ଢାଙ୍କି ରଖିଛି । ଆଖିରେ କଳା ରଙ୍ଗର ଚଷମା ।

ବଲୱାର ସିଂହକୁ ନିଜପାଖକୁ ଭିଡ଼ିଆଣି ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ଛଦ୍ମ-ବେଶୀ କହିଲା—

“ଚିହ୍ନି ପାରୁଛୁ ମୂର୍ଖ ?”

“କିଏ । କିଏତୁ ସୈତାନ । ମୋ ବାଟରେ କଣ୍ଟାହୋଇ ଆସି ଠିଆ ହେଲୁ ?”

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ହସିଉଠି କହିଲା—

“ତଥାପି ଚିହ୍ନି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଥରେ ତୋର ହାତ ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ପଛୁଆ ବସି ତୋତେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଥିଲି । ସେହି—ମନ ମେହିନୀ ମୁଁ—।”

“ମନ ମୋହିନୀ ।”

ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ବଲୱାର ସିଂହ ଅନାଇ ରହିଲା ।

ମନମୋହିନୀ ବଲୱାର ସିଂହର ହାତ ଗୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ସେହି ଜଙ୍ଗଲରେ ତାକୁ ପକାଇଦେଇ ଯେଉଁ ବାଟଦେଇ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଥିଲା ସେହି ବାଟଦେଇ କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ଚାଲିଗଲା ସେ—।

*

* *

ପ୍ରଖର ଗୀମ 'ହେଭିଣୀରି' ଶ୍ରୋଢିରେ ନେହମଣିର ମୃତ୍ୟୁ ଶରୀରଟିକୁ ଉଠାଇ ମନଦୁଃଖରେ ଜୟନ୍ତ ଫେରିବା ସମୟରେ ଝିସହୁ ଭିଷଣକାୟ କଳା ଭୂତଟି ଜୟନ୍ତକୁ କାନ୍ଧ ଉପରେ ପକାଇ ଲତାପନ୍ନ ଘେରା ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଅଗକୁ ମାଡ଼ି ଚାଲିଲା । ଭୟରେ ଜୟନ୍ତ ଚିତ୍କାରକରିବାକୁ ପାଟି ଖୋଲିଲେ ବି, ଚିତ୍କାର କରି ପାରିଲାନି ସେ । କିଏ ଯେପରି ଗଳାକୁ ଚିପିଧରି ତା'ର କାନ ପାଖରେ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କଣ୍ଠରେ କହୁଛି—

"ଜୟନ୍ତ ! ଭୟ କରନି । ଶତ୍ରୁ ତୁମର ପଛେ ପଛେ ରହୁଛି । ବିପଦରୁ ତୁମକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏହା କମ୍ ଗୌରବର କଥା ନୁହେଁ— ।"

ଭରସା ପାଇ ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

" ଅପଣ କିଏ ? "

" ମୋର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ହେଉଛ କୁମାର ? ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ପରିଷ୍କାର ସବୁ କଥା ଜାଣିପାରିବ— । "

" ଏଥର କାନ୍ଧଉପରୁ ମୋତେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ! ମୁଁ ଅପଣଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲି ଯାଇ ପାରିବି— । "

ଭିଷଣକାୟ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ ଜୟନ୍ତକୁ କାନ୍ଧ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—

" ଶୁଣ ଜୟନ୍ତ ! ଏ ପଥ ବଡ଼ ଦୁର୍ଗମ । ଟିକିଏ ଅସାବଧାନ ହେବା ହେତୁ କିପରି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ନିଜେ ପାଇଲତ ? "

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—

" ଜାଣିଲି ପର ଅପଣ ସମସ୍ତ ଘଟଣା କହୁଯାଉଛନ୍ତି । ମନେହୁଏ— । "

"କଣ ମନେହୁଏ ?

" ମୋର ମନେହୁଏ ଅପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଜୟପାଳ କେଉଁଠି ଅଛି କହିପାରିବେ— । "

ହସି ହସି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭିଷଣକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—
" ମୁଁ ତାଙ୍କର ପାଖକୁତ ତୁମକୁ ନେଇ ଯାଉଛି— । "

ଜୟନ୍ତ ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ କହିଲା—

" ଜୟପାଳକୁ ଯେଉଁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଛାଡ଼ି ଅସିଥିଲି ତାର ବାହାର ଅନ୍ଧକୁତ ଅପଣ ମୋତେ ନେଇଯାଉଛନ୍ତି— । "
ଛଦ୍ମବେଶୀ ପୁରୁଷ କହିଲା—

" ବର୍ତ୍ତମାନ ତମେ କିଛି ବୁଝିପାରିବନି । ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲେ ପରିଷ୍କାର ସବୁକଥା ଜାଣିପାରିବ— । "

ଜୟନ୍ତ ଅଉ କିଛି କହିଲାନି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଭିଷଣକାୟ ଛଦ୍ମବେଶୀର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛିବାଟ ଯିବାପରେ ଜଙ୍ଗଲ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଶେଷ ଭାଗରେ ସୁନ୍ଦର ରାଜପ୍ରାସାଦଟିଏ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଅଶ୍ଚର୍ଯରେ ଜୟନ୍ତ ପଚାରିଲା—

" ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଏ ରାଜପ୍ରାସାଦ କାହାର ? "

"........................"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନପାଇ ଜୟନ୍ତ ଆଗକୁ ଆସି ଅନାଇଲା ମାତ୍ର ଛଦ୍ମବେଶୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି । ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜଣକ କେଉଁ ଆଡ଼େ ଯେ ଉଭେଇଗଲା ଜୟନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ସେତେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ବି, କିଛି ଜାଣି ପାରିଲାନି । ହତାଶ ମନରେ ରାଜପ୍ରାସାଦ ଅଭିମୁଖରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ରାଜପ୍ରାସାଦର କିଛି ଦୂରରେ ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନଟିଏ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ଜୟନ୍ତ । ନାନା ପ୍ରକାର ଗଛ ଲତା—ପୁଷ୍ପ ଫଳରେ ସ୍ଥାନଟି ଜନମନ ହରଣ କରୁଛି । ଠାଏଁ ଠାଏଁ ପଥର ବେଦୀଟିଏ ଲେଖାଏ ରହିଛି । ନାନା ପ୍ରକାର ପୁଷ୍ପର ମହକରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ।' ଜୟନ୍ତ ସେହି ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନର ଏଗାଟିଏ ବେଦୀ ଉପରେ ବସି ପଡ଼ିଲା । ପଥଶ୍ରାନ୍ତ ହେତୁ ସାରା ଶରୀରରେ କପର ଅବଶ ବୋଧ କରୁଥିଲା ସେ ।

ଜୟନ୍ତର ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସିଲା । ସେ ନିଜର ପାଗଟି ଫିଟାଇ ପଥର ବେଦୀଟି ଉପରେ ବିଛାଇ ଶୋଇ ରହିଲା ।

ଜୟନ୍ତକୁ ଘୁଇନିଦ ଲାଗିଛି । ତାହାର ଥଣ୍ଡୁଆ କଠ ସ୍ପର୍ଶରେ ନିଦ ତାର ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଆଖିଖୋଲି ଯାହା ଦେଖିଲା—ସେଥିରେ ତାର ହଂସା ଉଡ଼ିଗଲା—ସାରା ଶରୀର ଶିତେଇ ଉଠିଲା ।

ଭୀମକାୟ ଘର ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚାଲିଛି । ତାଆରି ପିଠି ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଛି ଜୟନ୍ତ । ତାର ପିଠି ଉପରଟି ଏପରି ଓସାରିଆ ଯେ—ଦୁଇଟି ଲୋକ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନରେ ଶୋଇ ପାରିବେ । ମୁଣ୍ଡଟି ଘଟେଣ୍ଟ ଲମ୍ବା । ବର ଓହଳି ଘର

କେଶବ ଚୁଟି ଫର ଫର ହୋଇ ଉଡୁଛି । ଭୟରେ ଜୟନ୍ତ ସେହି ଚୁଟି କେଶକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟିର ପିଠି ଉପରେ ବସିରହିଲା ।

ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ି ଚାଲିଛି । ପିଠି ଉପରେ ବସି ଜୟନ୍ତ ନାନା କଥା ଭାବୁଛି—ସେ ପଥର ବେଦୀ ଉପରେ ଶୋଇଥିଲା—କିପରି ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଟିର ପିଠି ଉପରେ ଆସି ଶୋଇ ରହିଲା । ଏହି କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତା କଲେବି କିଛି ସ୍ଥିର କରିପାରିଲାନି ସେ । ମୁହଁଟିକୁ ମଲିନ କରି ଦେଇ ସେହିପରି ନିରୁପାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ବସି ରହିଲା ସେ ।

ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଉଡି ଚାଲିଛି । ଜୟନ୍ତ ତଳକୁ ଅନାଇଁଲା, କେତେ ନଦୀ ନାଳୀ, ପାହାଡ, ପର୍ବତ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସି ଯାଉଛି । ପିଠି ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଖାଲି ହତାଶ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତଳକୁ ଅନାଇ ରହିବା କଥା ।

ଅକାଶ ମାର୍ଗରୁ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଛାଡ଼ିଲା । ସେ ରଡର ଶବ୍ଦରେ ଜୟନ୍ତ ଚମକି ଉଠିଲା । ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅନାଇ ଦେଖେତ, ତା' ବେକରେ ଏକ ଚର୍ମ ଦଉଡ଼ା ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ତହିଁଥାଇ କିଏ ଜଣେ ଚର୍ମ ଦଉଡାଟି ଖୁବ ଜୋରରେ ଟାଣୁଛି । ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆଗକୁ ଆଉ ଉଡ଼ିଯାଇ ପାରୁନି । ହାତ ଗୋଡ ହଲାଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳକୁ ଖସି ଆସୁଛି । ଘଡ଼ଘଡ ନାଦ ପରି ମୁହୁର୍ମୁହୁ ବିକଟାଳ ରଡ଼ି ଛାଡୁଛି । ସେ ରଡ଼ି ଶୁଣି ଜୟନ୍ତ ପ୍ରାଣ କାତର ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଆକାଶ ମାର୍ଗରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଏକ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆସି ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଜୟନ୍ତ ତା'ର ପିଠି ଉପରୁ

ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିବା ସମୟରେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ତା'ର ବଳିଷ୍ଠ ହାତ ମୁଠା ଭିତରେ ଜୟନ୍ତର ହାତକୁ ଚିପିଧରି ରୁକ୍ଷ ସ୍ୱରରେ କହିଲା—

“ପାଜି, ସୈତାନ ପଳାଇ ଯିବୁ କୁଆଡ଼େ ? ଭାବୁଛୁ ତୁ ଜୀବନରେ ବଞ୍ଚିଯିବୁ ? ବୃଥା ଆଶା । ଚମ୍ପା ଦରଜାରେ ମୋ ଲୋକଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ମୋତେ କିଏ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆଣିଛୁ, ଜାଣେନା । ତଥାପି ସେ ଯଦି ମୋ ସାମନାକୁ ଆସିବ ତାକୁ ଗିଳି ଦେବ । ଆଜି ତୋର ତଣ୍ଟି ଚିପି ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପକାଇ ଦେବ ।”

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜୟନ୍ତର ତଣ୍ଟିକୁ ଦୁଇହାତରେ ଚିପି ଦେବାପାଇଁ ନିଜର ବଳିଷ୍ଠ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଜୟନ୍ତ ବେକ ପାଖକୁ ଆଗେଇ ଆଣିଲା ! ଜୟନ୍ତ ବିକଳରେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ତୀର ଆସି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ହାତ ପ ପୁଲିରେ ଗଳିଯାଇ ରକ୍ତ ଥୋପି ଥୋପି ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ବଡ଼ ଘୁଡ଼ ଚତୁଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା ମାତ୍ର କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ।

ରାଗରେ ଗର୍ଜି ଉଠି ଜୟନ୍ତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଲା ସେ—

“ପାଜି ! ଭାବିଚୁ ମୋ ହାତରୁ ଖସି ପଳାଇ ଯିବୁ, ନା ? ଆଚ୍ଛା ! ତୋତେ ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ହେଉ ହତ୍ୟା କରିବି ।”

ପୁଣି ଜୟନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ଡେଇଁକି ଆସିଲା ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି । କିନ୍ତୁ ପାରିଲାନି । ପୁଣି ଗୋଟିଏ ତୀର ଆସି ତା'ର ପିଠିରେ ପଶିଗଲା । ଭୀଷଣ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠି ସେହିଠାରେ ସେ ଅଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଲା ।

ଜୟନ୍ତ ସୁଯୋଗ ପାଇ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛିବାଟ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବାପରେ ଜୟନ୍ତ କାନରେ ଶୁଭିଲା—ଜୟନ୍ତ ! ଦୌଡ଼ ପଳାଅନା । ଠିଆ ହୁଅ ।"

ଜୟନ୍ତ ଠିଆ ହୋଇ ଜଙ୍ଗଲର ଚତୁପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା ମାତ୍ର କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି । ମନେ ମନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ସେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ପୁଣି ଶୁଣା ଗଲା—

"ଜୟନ୍ତ ! ଆଉ ଭୟ କରନା । ଏଇ ଜଙ୍ଗଲ ବାଟଦେଇ ସିଧା ପଶ୍ଚିମ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଯାଅ । କିଛିଦୂର ଗଲାପରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କଦମ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ସେହି କଦମ ଗଛ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ବାଙ୍ଗିଅଛି । ସେହି ବାଙ୍ଗି ଭିତରକୁ ନିର୍ଭୟରେ ପଶିଯିବ । ତୁମର ମନ କାମନା ନିଶ୍ଚୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

ଜୟନ୍ତ ଅଦୃଶ୍ୟ ମାନବର ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଚାରି ଆଡ଼କୁ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ସୁଦ୍ଧା କାହାରିକୁ ଦେଖି-ବାକୁ ପାଇଲାନି ।

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ ସେ କହିଲା—

"ଶତ୍ରୁର କବଳରୁ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ନପାଇ ମୁଁ ଏଠାରୁ ଟିକେ ଆଗକୁ ଯିବିନି ।"

ଅଦୃଶ୍ୟ ମାନବଟି ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା । ତା'ପର ସ୍ନେହ ମିଶା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଜୟନ୍ତ ! ମୋତେ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଏତେ ଜିଦ୍ କରନା । ଜୟପାଳ ସହିତ ତୁମର ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସାକ୍ଷାତ ହେବ । ମୁଁ ଯେପରି ଭାବେ କହିଲି, ତୁମେ ମୋ କଥାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ସେହିପରି କାର୍ଯ୍ୟ

କର । ଯଥା ସମୟରେ ପୁଣି ତୁମ ସହିତ ମୋର ସାକ୍ଷାତ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ ସହିତ ବେଶି ସମୟ ଗଳ୍ପ କରିବା ପାଇଁ ମୋ ପାଖରେ ସମୟ ନାହିଁ । ମାଣିକ ଗଡ ଅଭିମୁଖରେ ଯାଉଛି । ମୋର ଅନୁମାନ ସେଠାରେ ଶତ୍ରୁ ଛଦ୍ମବେଶରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ କିଛି ଗୋଟାଏ ଅନିଷ୍ଟ କରି ପାରେ । ମାଣିକ ଗଡ଼ ନେଇ ତୁମେ କାତର ହୁଅନି । ଜୟପାଳ ସହିତ ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ସାକ୍ଷାତ କର । ମୁଁ ଯାଉଛି ।”

ଜୟନ୍ତ ଆଉ କିଛି ନ କହି ଅଦୃଶ୍ୟ ମାନବର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଜଙ୍ଗଲର ପଶ୍ଚିମ ବାଟଦେଇ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛିଦୂର ଯିବାପରେ ଜୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ କଦମ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । କଦମ ଗଛ ପାଖକୁ ଯାଇ ଦେଖେତ ସତକୁ ସତ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ରହିଛି । ଜୟନ୍ତ ଗାଡ଼ି ପାଖକୁ ଯାଇ ଅନାଇଲା, ତଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର, ଅନ୍ଧାର, କିଛି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲାନି ସେ । ଠିଆହୋଇ ଗାଡ଼ି ଭିତରକୁ ପଶିବ କି ନାହିଁ ସେହି କଥାକୁ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

× × × ×

ନର ପିଶାଚ ବଳୀୟାର ସିଂହର ହସ୍ତପଦ ବନ୍ଧନ କରି ତାକୁ ସେହି ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପକାଇ ଦେଇ ମନମୋହିନୀ ଯେତେବେଳେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀର ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼େଇ ଗଲା ସେତେବେଳେ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଗୋଟିଏ ଗଛ ଡାଳରେ ନିଜକୁ ଲୁଚାଇ ଠିଆ ହୋଇ ଥିଲା ।

ମନମୋହିନୀ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ଏଣେ ତେଣେ ଖୋଜିବା ସମୟରେ ଗଛ ଉପରୁ ଥାଇ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଡାକିଲା—

“ସଖୀ !”

ମନମୋହିନୀ ଜଙ୍ଗଲର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଅନାଇଲା । କିନ୍ତୁ କେଉଁଆଡୁ "ସଖୀ" ଡ଼ାକ ଆସୁଛି କିଛି ଜାଣି ପାରିଲାନି । ସେହିଠାରେ ସେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଖିଲ ଖିଲ ହସରେ ସ୍ଥାନଟି ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ରତ୍ନମଂଜରୀ କହୁଛି— ।

"ଅନ୍ତୁର ଦଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଆସ ସଖୀ ।"

ମନମୋହିନୀ ଦଶ ପାହୁଣ୍ଡ ଆଗେଇ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଝଙ୍କାଳିଆ କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଗଛ ମୂଳେ ଠିଆହୋଇ ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ାର ଗଛ ଉପରେ ମୁଁ ବସିଛି । ଏଣିକି ଥରେ ଚାହିଁଲ ସଖୀ !"

ମନମୋହିନୀ କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଗଛ ଉପରକୁ ଅନାଇଁଲା । ରତ୍ନମଂଜରୀ ଗଛ ଡାଳରେ ବସିଛି ।

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ସଖୀ ? ଗଛ ଡାଳରେ କାହିଁକି ? ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ । ଏଥର ଛଦ୍ମବେଶୀ ଜୟନ୍ତ ଭାଇତ ଆଉ ଆସି ନାହାନ୍ତି ? ଆସିଛି ତମର— ।"

ମନମୋହିନୀର କଥାଶେଷ ନ ହେଉଣୁ ଖିଲି ଖିଲି ହସରେ ଝଙ୍କାର ତୋଳି ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ଛଦ୍ମବେଶୀ ପ୍ରାଣର ସଖୀ ମନମୋହିନୀ ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ଏଥର ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ ; ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଏ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ହେବ ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ତଳକୁ । ମନମୋହିନୀ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଏଥର କେଉଁଆଡ଼କୁ ଯିବା ସଖୀ ?"

ମନ ମୋହିନୀ କହିଲା—

"ମାଣିକ ଗଡ଼କୁ ଯିବାର ଆଶା ମନରୁ ପୋଛି ପକାଅ । ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ ।"

ମନମୋହିନୀ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଛି । ପଛେ ପଛେ ରତ୍ନ-ମଂଜରୀ ଯାଉ ଯାଉ କହିଲା—

"ସଖୀ ।"

"ହିଁ !"

କିଛି ସମୟ ଦୁହେଁ ନୀରବରେ ପୁଣି ବାଟ ଚାଲିଲେ । କେହି କାହାରିକୁ କିଛି ପଚାରିଲେନି ।

ଦଶ ଚାରି ପାହୁଣ୍ଡ ଯିବାପରେ ରତ୍ନମଂଜରୀ ପୁଣି ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା—

"ସଖୀ ।"

ମନମୋହିନୀ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଉତ୍ତର ଦେଲା—

"ହିଁ !"

ରତ୍ନମଂଜରୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ମନମୋହିନୀ ଯେପରି ଗଭୀର ଚିନ୍ତାର ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଛି । ବୋଧେ ସେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ନବ ଶିକାର ବଳୟାର ସିଂହ କଥା ଭାବୁଛି । ରତ୍ନମଂଜରୀ ମନରେ ବିଶେଷ କୌତୁକ ଜନ୍ମିବାରୁ ପୁଣି ସେ ପଚାରିଲା—

"ସଖୀ ! ଗଭୀର ଭାବରେ କ'ଣ ଚିନ୍ତାକରି ବାଟ ଚାଲିଛ ?"

ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ସଖୀ" । ମାଣିକଗଡ କଥା ଭାବୁଛ । ମୁଁ ନଥିଲେ ମାଣିକଗଡର ଯେ କି ଅବସ୍ଥା ହୋଇଥାନ୍ତା । ସେହି କଥାକୁ ଯେତେ ଭାବୁଛି ରହସ୍ୟ ଜାଲରେ ମନ ଖଣ୍ଡିକ ମୋର ସେତେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଦୈତ୍ୟସିଂହ ଓ ବଳୟାର ସିଂହକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ନଦେବା ଯାଏ ପ୍ରାଣରେ ମୋର ଅଦୌ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ସଖୀ । ବହୁବାର ଆମକୁ ଭରସା ହୋଇ ଆସିଛ । ତୁମେ ମାନବୀ ନୁହଁ । ପ୍ରକୃତରେ ଦେବୀ । ଆମ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗ ପୁରରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛ । ବଳୟାରସିଂହ କବଳରୁ ଆମକୁ ବହୁବାର, ଉଦ୍ଧାର କରି ସାରିଲଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଯଦି ଟିକଣା ସମୟରେ ପହୁଞ୍ଚି ନଥାନ୍ତ, ତେବେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ବଳୟାର ସିଂହର କବଳରୁ ମୋର ମୁକୁଳିବାର ଆଶା ନଥିଲା । ତା'ର କୁଟିଳ ପ୍ରକୃତି କଥା ଭାବିଲେ ଦେହରୁ ଲୋମ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠୁଛି ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ ଆଉ କିଛି କହି ପାରିଲାନି । ଦୁଃଖରେ ଦେହ ମନ ତାର ଫାଟି ପଡିବାକୁ ଲାଗିଲା । କାଇଁ କାଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା ସେ ।

ମନମୋହିନୀ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା । ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ନିଜର ଛାତି ଉପରକୁ ଆଉଜାଇ ଆଣି ସ୍ନେହ ମିଶା କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଛି' ସଖୀ । କାନ୍ଦୁଚ ? କେତେ କେତେ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଚ । ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ଏପରି କାତର ହେଉଚ । ଆଗକୁ ବହୁ ବିପଦ ଆସିବ । ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ଆମକୁ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ନିପାତ କରି ମାଣିକ ଗଡରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନା କରିବାକୁ ହେବ । ଜୟନ୍ତ ଓ ତାଙ୍କର ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁଙ୍କ

ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଆମେ ଯିବା । ମୋର ଅନୁମାନ ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନେ ଶତ୍ରୁର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।”

ରତ୍ନମଂଜରୀ ମନ ମୋହିନୀର ହାତକୁ ଧରି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

“ସଖୀ” । ଏ ବିପଦ ବେଳରେ ତୁମ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଏ ଭରସା ଅଛି ଆମର ? ଜୟପାଳ ଓ ମୋର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ପରଦେଶୀ କଥା ଭାବିଲେ ମନରେ କୋହ ଆସୁଛି । ଘରେ ଅଗ୍ରଣୀ ନଣନ୍ଦ ଜୟଶ୍ରୀକୁ ଏକା ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଚାଲି ଆସିଛି । ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ମୁଁ ମୋର ସ୍ୱାମୀ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିଛି ବୋଲି । କିନ୍ତୁ କୁଚକ୍ରୀ ବଳୟାର-ସିଂହର ଚକ୍ରାନ୍ତ ଆଦୌ ଜାଣି ପାରିଲିନି ଭଉଣୀ ।”

“ତମେ ସିନା ଜାଣି ପାରିଲନି ସଖୀ ? ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଛାଇ ପରି ତମ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ସବୁ ଜାଣି ପାରିଛି । ତୁମେ ଯେଉଁ ସମୟରେ ନଅରରୁ ବାହାରି ଆସିଲ ସେହି ସମୟରୁ ତୁମ ମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ମୁଁ ଚାଲିଛି—।”

“ସଖୀ ।”

ଭୟଭୀତା ହରିଣୀଟି ପରି ଚମକି ଉଠିଲା ରତ୍ନମଂଜରୀ । ମନ-ମୋହିନୀକୁ ଦୁଇ ହାତରେ କୁଣ୍ଢେଇ ଧରି ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଅଶ୍ରୁସିକ୍ତ ରତ୍ନମଂଜରୀର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ମନ ମୋହିନୀ ପଚାରିଲା —

“କ’ଣ ହେଲା ସଖୀ ? ଭୟରେ ଏପରି ଥରୁଚ କାହିଁକି ?”

ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦୂରକୁ ଠାରି ଦେଖାଇ ଦେଲା ରତ୍ନ-ମଂଜରୀ । ମନମୋହିନୀ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଲା । ସେ ଯାହା ଦେଖିଲା ଭୟରେ ତା’ର ମଧ୍ୟ ସାରା ଶରୀର ଶୀତେଇ ଉଠିଲା ।

ମୁକ୍ତ, କାଠ ପିଡ଼ୁଲା ପରେ ଦୁଇ ସଖୀ ଅନାଇଁ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କିଛି ଦୂରରେ କଳା ପୋଶାକ ପରିହିତ ଜଣେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ ଅସୁ ଥିବାର ସେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ।

ମନମୋହିନୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଭୟ କରନା ସଖୀ ! ଯିଏ ଅସୁନା କାହିଁକି ତାକୁ ପ୍ରତି-ରୋଧ କରିବାର ସାହସ ଅଛି—।"

ମନ ମୋହିନୀ ପାଖରେ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ସେହି ମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଗେଇ ଅସୁଛି ।

ଶିହରି ଉଠିଲି ରତ୍ନମଂଜରୀ । ମନ ମୋହିନୀ ସାନ୍ତ୍ୱନା ସ୍ୱରରେ କହିଲା—

"ଭୟ କ'ଣ ସଖୀ ?"

କଳା ପୋଷାକ ଧାରୀ ଭୀମକାୟ ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଦେଖି ପାରୁଛତ ସଖୀ ?

'ହିଁ । ଏଥିରେ ଭୟ ପାଇବାର କ'ଣ ଅଛି ?'

'ମୋତେ ଭୟ ହେଉଛି । ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ପଳାଇ ଚାଲ ସଖୀ ।'

ମନ ମୋହିନୀ କିଛି କହିଲନି । ଯେଉଁ ଅଡ଼ୁ କଳାପୋଷାକ ପରିହିତ ଭୀମକାୟ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଅସୁଥିଲା ସେମାନେ ସେ ଅଡ଼ୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ତାର ବିପରିତ ଅଡ଼କୁ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ପଛ ପଟରୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା—

'ଠିଆହୁଅ । ଭୟ କରନା । ମୁଁ ତୁମ ମାନଙ୍କର ପରମ ମିତ୍ର ।'

ଧୀର କଣ୍ଠରେ ମନ ମୋହିନୀ ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ କହିଲା—

'ଶୁଣି ପାରୁଛ ସଖୀ ?'

'ହଁ !'

'ଅପେକ୍ଷା କଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ ?'

ଥଙ୍ଗ ଥଙ୍ଗ ଗଳାରେ ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

'ମୋରତ ସାହସ ହେଉନି । ଯଦି କେହି ମାୟାବୀ ହୋଇ ଥାଏ ?'

ମୃଦୁହସି ମନ ମୋହିନୀ କହିଲା—

ଦୁର୍ଗମ ପଥରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଛନ୍ତି । ଏତ ଅତି ସାମାନ୍ୟ କଥା । ଏଥିରେ ଭୟକଲେ ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ନିପାତ କରିବା କିପରି ? ଦମ୍ଭଧରି ଠିଆ ହୁଅ । ସେ ଅସ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିରୋଧ ନିଶ୍ଚୟ କରିବା ।'

ଦୁଇ ସଖୀ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ । ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆଗେଇ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭଙ୍ଗୀରେ ମନ ମୋହିନୀ ପଚାରିଲା—

'ଆପଣଙ୍କର ପରିଚୟ ?'

ମନ ମୋହିନୀ ମୁହଁରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ହୋ, ହୋ, ହୋଇ ହସି ଉଠିଲା । ତା'ର ହସରେ ଜଙ୍ଗଲ ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ରତ୍ନମଂଜରୀର କଅଁଳ କଲିଜା ଥରି ଉଠିଲା । ସେ ମନ ମୋହିନୀର ପଛ ପଟରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

କିଛି ସମୟ ନୀରବତାରେ ସ୍ଥାନଟି ନିସ୍ତବ୍ଧ ରହିଲା । ତା'ପରେ ନୀରବତା ଭଙ୍ଗକରି ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କହିଲା—

'ମା ମନ ମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିବନି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଭଲଭାବେ ଚିହ୍ନିଛି । ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ବଳରେ ତୁମେମାନେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରୁଛ ସେହି ଶକ୍ତିର ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଂଶ । ସଦା ସର୍ବଦା ଛାଇ ପରି ତମରି ମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ରହିଛି । ମାଣିକ ଗଡ଼ରୁ କୁଚକ୍ରୀ ବଳଦ୍ୟାର ସିଂହ କୟନ୍ତର ଛଦ୍ମରୂପ ଧାରଣ କରି ମା ରତ୍ନମଂଜରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଆସିଛି ।

ମନ ମୋହିନୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ନ ଆସିଥିଲେ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା । ମୋତେ ଆଉ ଅବିଶ୍ୱାସି ଭାବନା । ମୋର ପଛେ ପଛେ ଚାଲି ଆସ ।'

ମନମୋହିନୀ ଧୀର ଭଣ୍ଠରେ କହିଲା

"ଜୟନ୍ତ ଓ ତାଙ୍କର ବଂଧ କେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି କହି ପାରିବେ ?"

ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—

"ଜୟପାଳ ନିଖପଦରେ ଅଛି । ଜୟନ୍ତ ଶତ୍ରୁ ହାତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେ ମୁକ୍ତ ପାଇ ସାରିଛି ।"

"ଜୟନ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?"

"ତାଙ୍କର ପାଖକୁ ନେଇ ଯିବାକୁ ତ ତୁମ ମାନଙ୍କୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାକୁ ଡ଼ାକୁଛି ।"

କିନ୍ତୁ......

'ଏଥିରେ କିନ୍ତୁର ସ୍ଥାନ କାହିଁ ମା?'

"........."

ମନମୋହିନୀ ନିରବ ରହିଲା । ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଯିବ କି ନାହିଁ ସେହି କଥାକୁ ମନ ଭିତରେ ବାରମ୍ବାର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀର ନିରବତା ଦେଖି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା

ଅବିଶ୍ୱାସର କଥା ଏଥିରେ କିଛି ନାହିଁ ମା । ମୁଁ ଯାଦୁ ସମ୍ରାଟ ଦୈତ୍ୟରାଜ ନୁହେଁକି କୁଚକ୍ରୀ ଉଲୟୀର ସିଂହ ନୁହେଁ— ଜୟନ୍ତର କପଟ ବେଶ ଧାରଣ କରି ରତ୍ନମଂଜରୀକୁ ଭୁଲାଇ ନେଇ ପଳାଇ ଯିବ । ମନରୁ ସନ୍ଦେହ ପୋଛି ପକାଅ । ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ ?

ରତ୍ନମଂଜରୀ କାନରେ ଫିସ୍ ଫିସ୍ କରି ମନମୋହିନୀ କହିଲା ।

"କଣ କରିବା ସଖୀ ?"

ଚନ୍ଦ୍ରମଂଜରୀ କହିଲା—

" ଜାଣିଲା ପରି ସବୁକଥା କହିଯାଉଛନ୍ତି ସେ । ନିଶ୍ଚୟ ଆମର କେହି ହିତାକାଂକ୍ଷୀ ହେବେ ।"

ଏମାନଙ୍କର ଏମନ୍ତ ଭୀତ ଦେଖି ଗ୍ରାମବାସୀ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ହସି ଉଠିଲା। ସେ ହସରେ ଯେପରି ବାତ୍ସଲ୍ୟତା ପୁରି ରହିଥିବାର ଅନୁମାନ କଲା ଚନ୍ଦ୍ରମଂଜରୀ ଓ ଅନୁମାନ କରୁଥିଲା ମନମୋହିନୀ ।

ହସି ହସି ଗ୍ରାମବାସୀ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—

" ମୁଁ ତୁମ ମାନଙ୍କର ପିତୃ ତୁଲ୍ୟ । ମୋ ପାଖରେ ସଙ୍କୋଚ ବା ଭୟ କରିବାର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଅଶ୍ୱ, ଶତ୍ରୁ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇ ଅଛନ୍ତି । ଏ ଜଙ୍ଗଲ ନିଷ୍ପଦ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲେ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ଶୀଘ୍ର ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

" ଏହି ଜଙ୍ଗଲର କିଛି ଦୂରରେ କୁଚକ୍ରୀ ବଳିୟାର ସିଂହର ହସ୍ତ ପଦ ବନ୍ଧନ କରି ପକାଇ ଆସିଛୁ । ତାର ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରି ଏଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ହୁଏତ ବଳିୟାର ସିଂହ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ଯାଇ ପୁଣି କିଛି ଗୋଟାଏ ଷଡଯନ୍ତ୍ର କରିପାରେ ।"

ଛଦ୍ମବେଶୀ ଗ୍ରାମବାସୀ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—

" ମା ମନମୋହିନୀ ଓ ମା ଚନ୍ଦ୍ରମଂଜରୀ ! ମନରେ ଆଦୌ ଭୟ କରନି । ବଳିୟାର ସିଂହକୁ ମୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ଦେବି । ସେ ଭାର ମୋ ଉପରେ ରହିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆଗ ସେହି କଥା କରିବା ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

" ଶତ୍ରୁକୁ ହାତ ମୁଠା ଭିତରେ ପାଇ ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା

କି'ଣ ଠିକ୍ ହେବ ?"

ମୃଦୁ ହସି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—

"ମା ! ତୁମ ମୁହଁରେ ଏପରି କଥା ଶୋଭା ପାଏନି । ଏହି ବଳୟାର ସିଂହକୁ ବହୁବାର ହାତ ମୁଠାରେ ପାଇ ଜୀବନରେ ତାକୁ ନମାରି ଛାଡ଼ି ଦେଇଛ । ପୁଣି ସେ ହିଂସାଭାବ କାହିଁକି ? ପାପୀର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ସେ ନିଜେ ଭୋଗ କରିବ । ଇଚ୍ଛା କଲେ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇ ପାରେ କିନ୍ତୁ ସେ ଯେଉଁ ପାପ କର୍ମ ସବୁ କରିଛି ତିଳ ତିଳ କରି ତାର ଆତ୍ମାକୁ କଷ୍ଟ ଦେବାକୁ ହେବ । ସେ ବିଚାର ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଆମେ ଯିବା ।"

"ବଳୟାର ସିଂହ କି ସେହିପରି ହସ୍ତ ପଦ ବନ୍ଧନ ହୋଇ ଜଣ ଜଙ୍ଗଲ୍ ଭିତରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବ ?"

"ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କରିସାରିଛି ।"

"ବନ୍ଧନରୁ ତାକୁ କଣ ମୁକ୍ତ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ?"

"ହିଁ ହସ୍ତ ପଦ ବନ୍ଧନରୁ ଅବଶ୍ୟ ମୁକ୍ତ ପାଇଛି ସେ ।"

"ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇଛନ୍ତି ?"

"ନା । ତାକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧାର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରି ଅସିଛି । ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ସହିତ ତୁମ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ମିଳନ କରାଇ ତା'ପରେ କୁଚକ୍ରୀ ବଳୟାର ସିଂହ କଥା ବିଚାର କରିବ । ଆଉ ବିଳମ୍ବ କରନି । ମୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଆସ ।"

କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଅଗେ ଅଗେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଜଙ୍ଗଲର କିଛିଦୂର ଅଗେଇ ଯିବାପରେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—

"ଦେଖ ! ବହୁଦୂର ବାଟ ଅମକୁ ଯିବାକୁ ହେବ । ବିଳମ୍ବ କଲେ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ମୋର ପିଠି ଉପରେ ତମେ ଦୁଇଜଣ ବସିଯାଅ । ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ନେଇ ଠିକଣା ଯାଗାରେ ଛାଡ଼ିଦେବି ।

କହିସାରି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ପିଠି ଦେଖାଇ ତଳେ ଶୋଇ ରହିଲା । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଯାଇ ପିଠି ଉପରେ ବସିଗଲେ । ତାପର ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପରକୁ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତୀର ବେଗରେ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ି ଯାଉଛି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି । ନିର୍ଭୟ ଚିତ୍ତରେ ତାର ପିଠି ଉପରେ ବସି ରହିଛନ୍ତି ମନ ମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ।

କିଛି ସମୟ ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଉଡ଼ି ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା । ଗୋଟିଏ ପାହାଡ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା ଯେ —

"ଏଥର ଆମେ ଠିକଣା ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ଅଛନ୍ତି । ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସ ।"

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟିର ପିଠି ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ।

ତାପର ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା—

"ତୁମେମାନେ ଏଇଠାରେ ଅପେକ୍ଷା କର । ମୁଁ ଏହି ପାହାଡର ମାଲିକକୁ ଡାକି ଦେଉଛି । ନିରାପଦରେ ଯେପରି ଜୟନ୍ତ ଓ ଜୟପାଳ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବ ତା'ର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସେ କରି ଦେବେ ।"

ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି କେଉଁଆଡ଼େ ଯେ

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା, ଏ ଦୃଶ୍ୟ କେହି ଦେଖି ପାରିଲେନି । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ନିଃସହ ପାହାଡ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ।

ଠିକ୍ ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସେଠାରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀଙ୍କୁ ଏକା ଠିଆହୋଇ ଥିବାର ଦେଖି କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ମୋ ପଛେ ପଛେ ଏହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଚାଲିଆସ—

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ମନେ ମନେ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ଯେଉଁ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଥିଲା ତାଙ୍କର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଏ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମହାରାଜଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତରେ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ନାନା ପ୍ରକାର ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା । ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ପଶିବେ କି ନାହିଁ ;ଏହିକଥାକୁ ମନଭିତରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କ ମନକଥା ଜାଣିପାରି, ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜଣକ ମୃଦୁ ହସି ମଧୁର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଭୟର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ । ତୁମ ମାନଙ୍କ ନିରାପଦ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି । ଯେଉଁ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଭୀମକାୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଙ୍ଗରେ ଏଠାକୁ ଆସିଛ ସେ ହେଉଛି ମୋର ଶିଷ୍ୟ । ତା, ଠାରୁ ସମସ୍ତ ମୁଁ ଶୁଣିପାରିଛି । ଏଠାରେ ଏପରି ଭାବେ ଠିଆହୋଇ ରହିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଆସ—!"

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆଗେ ଆଗେ ପାହାଡର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଚାଲିଲେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ କିଛିଦୂର ଅଗେଇ ସିଡ଼ିପରେ ଗୋଟିଏ

ଦଛକ ରାସ୍ତା ପଡ଼ିଲା । ସେହି ବିଛକର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ଠିଆହୋଇ ସନ୍ୟାସୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଏହିଠାରୁ ଗୁମ୍ଫାର ବାଟ ତିନିଅଡ଼କୁ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି । ଦୁଇଟି ଗୁମ୍ଫାର ବାଟ ନିଷ୍ପଦ ନୁହେଁ । ଭୁଲରେ କେବେ ସେ ବାଟ-ଦେଇ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏଇ ଯେଉଁ ଗୁମ୍ଫାର ରାସ୍ତାଟି ଆଗକୁ ଯାଇଛି । ଆମେ ଏହି ଗୁମ୍ଫାରବାଟ ଦେଇ ଯିବା । କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ । ଏହି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ, ସେଥିରେ ମୋଟେ ଭୟ ପାଇବନି । ସ୍ଥିର ଦମ୍ଭକର ଚାଲିବ । ଆମେ ପଛକୁ ମୋଟେ ଦେଖି ପାରିବାନି । ତଥାପି ସାହସର ସହିତ ଆଗକୁ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ହେବ ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

ଏ ଗୁମ୍ଫାର ରାସ୍ତା କେଉଁଯାଏ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ?"

ସନ୍ୟାସୀ କହିଲେ—

"ବେଶିଦୂର ଆମକୁ ଯିବାକୁ ହେବନି । କିନ୍ତୁ ଏ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା କହି ରଖେ, ଯେତେ-ବେଳେ ଆମେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ପଶି ଆଗକୁ ବାଟ ଚାଲିବା ଆଗ ପଛ ରାସ୍ତା ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ଫେରିଆସିବାର ବାଟ ଆଉ ରହିବନି । ବିଳମ୍ବ ଆଉ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମୋ ପଛେ ପଛେ ଶୀଘ୍ର ଚାଲି ଆସ ।"

ସନ୍ୟାସୀ ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲେ । ମନମୋହିନୀ ଓ ଚନ୍ଦ୍ର-ମଂଜରୀ ମଧ୍ୟ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କର ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଗୁମ୍ଫାର ରାସ୍ତା ଦେଇ ଯେତେ ଦୂରକୁ ଏମାନେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି, ପଛ ପଟରୁ ରାସ୍ତା ସେତେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି । କେହି

ଯଦି ଭିତରୁ ପଛକୁ ଫେରି ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ କୌଣସି ମତେ ସେ ଆଉ ଫେରି ଆସି ପାରିବନି !

କିଛିବାଟ ଆଗକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ପଥର କାନ୍ଥ ପାଖରେ ସନ୍ୟାସୀ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ଆଗକୁ ଯିବାପାଇଁ ରାସ୍ତା ସେହିଠାରୁ ଶେଷ ହେଲାପରି ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ।

ସନ୍ୟାସୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ଦେଖ ! ଗୁମ୍ଫାର ରାସ୍ତା ଏହିଠାରୁ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ଏଥର ଆମେ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ଯିବା । କିନ୍ତୁ କେହି କାହାରିକୁ ଦେଖି ପାରିବାନି । ତୁମେମାନେ ମୋଟେ ଭୟ କରିବନି । ନିର୍ଭୟରେ ଆଗେଇ ଯିବ । ଯାହା ବାଧା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆସୁନା କାହିଁକି ସେ ସବୁକୁ ମୋଟେ ଖାତିର କରିବନି ।

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ସେହିପରି ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ । ସନ୍ୟାସୀ ଯାହା କହିଲେ ସେମାନେ ସମସ୍ତ ଶୁଣିଲେ ମାତ୍ର ମୁହଁ ଖୋଲି କିଛି କହିଲେନି ।

ସନ୍ୟାସୀ ଯେଉଁ ପଥର କାନ୍ଥ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ ତାଙ୍କର ବାମ ପଟକୁ ଗୋଟିଏ ଚକା ସଦା ସର୍ବଦା ଆପଣା ମନକୁ ଘୂରୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ସନ୍ୟାସୀ ସେହି ଚକାକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ଘୁରେଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଚକା ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ଘୂରିବା ମାତ୍ରେ ଖଟ୍ ଖଟ୍ ଅବାଜ ଶୁଣାଗଲା । ତାପରେ ପଥର କାନ୍ଥଟି ଦୁଇଫାଳ ହୋଇଯିବାରୁ ପରିଷ୍କାର ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ପିଟିଗଲା ।

ସନ୍ୟାସୀ କହିଲେ—

"ଏହିବାଟଦେଇ ଏଥର ଚାଲ—।"

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଆଗେ ଆଗେ ଗୃଲିଲେ । ସେ ମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ସନ୍ୟାସୀ ଗୃଲିଛନ୍ତି ।

ଥୋଡ଼ାଏ ବା ପଦାଙ୍ଗି ଉଦ୍ଦମ ଆଗକୁ ଯିବାପରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଖିଜ ନଗର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଲୋକ ଗହଳରେ ସ୍ଥାନଟି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଦଳ ଦଳ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ହସ ଖୁସି ହୋଇ ଧାଉଁବାକୁ ଗୃଲିଛନ୍ତି ।

ଏପରି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ରତ୍ନମଂଜରୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ମନମୋହିନୀକୁ ଅନାଇଁ ରହିଲା । ମନମୋହିନୀ କିଛି ନକହିବାକୁ ଇଶାରାରେ ବୁଝେଇ ଦେଲା ।

ଦୁଇସଖୀ ଆଗକୁ ବଢି ଗୃଲିଲେ ।

କିଛି ଦୂର ଯିବାପରେ ଯୋଉଁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜଣଙ୍କ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ସେହି ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ପୁଣି ଦୁଇସଖୀ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ରାସ୍ତାର ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ସନ୍ୟାସୀ ମୃଗଛାଲ ଆସନ ବିଛାଇ ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପୂଜାର ସାମଗ୍ରୀ ସବୁ ଥୁଆ ହୋଇଛି । ଧୂପ ଦୀପରେ ସ୍ଥାନଟି ପୂରି ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ତମ୍ବା ରେକାବୀରେ ସାତୋଟି ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।

ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁଇସଖୀ ଠିଆହୋଇ ହାତ ଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଲେ ।

ସନ୍ୟାସୀ ବସିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କଲେ । ଦୁଇସଖୀ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ।

ସନ୍ୟାସୀ ଆଖି ବୁଜି କିଛି ସମୟ ଧ୍ୟାନରେ ବସିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ଧ୍ୟାନରୁ ଉଠି ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ—

"ମା ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ! ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରେ ତୁମେ ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବ, ନୁହେଁ ?"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ଗୁମ୍ଫାର ରାସ୍ତା ଦେଇ ଆପଣ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ କିଛି ବାଟ ଆସିଲେ, ତାପର ଆପଣ ଆମକୁ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ କୁଆଡ଼େ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ଆମେ ଯେତେ ଖୋଜିଲୁ ଆପଣଙ୍କର ମୋଟେ ସନ୍ଧାନ ଆଉ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ଏଥର ଏକ ନୂଆ ଆସି ପହଞ୍ଚିଅଛୁ ବୋଲି ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁଛୁ । ଏଠାରେ ଯେଉଁ ରାଜନଗର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଏହା ଏକ ବିଚିତ୍ର ଧରଣର । ଏଠାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ରୀତି ନୀତି ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି ।"

ସନ୍ୟାସୀ ମୃଦୁହସି କହିଲେ—

"ବାସ୍ତବରେ ଏ ଏକ ନୂଆ ଦୁନିଆ ! ଏ ଦୁନିଆ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ । ମନ୍ତ୍ରବଳରେ ଏହା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ଏଠାରେ ଯାହାସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଛ ଏ ସବୁ ମାୟା ଜାଲର ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟତିତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ସେଇଥି ପାଇଁ କହୁଥିଲି—ଯେଉଁ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଛ ମୁହଁ ଖୋଲି କାହାରିକୁ କିଛି କହିବନି ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ଏ ମାୟା ପୁରୀକୁ ଆମକୁ ଘେନି ଆସିବାର କାରଣ କଣ ?"

ସ୍ନେହ ବୋଳା କଣ୍ଠରେ ସନ୍ୟାସୀ କହିଲେ—

"କାରଣ ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ମା' ! ଏ ମାୟା ଦୁନିଆ କେବଳ ତୁମରି ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନି ଏଥିରେ ମୋର ମଧ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ଜଡ଼ିତ ରହିଛି ।"

"ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ?"

"ହଁ ମା ! ସେ ସବୁ ଖୋଲି କହିବାର ସମୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ନୁହେଁ, ନିଜ ଆଖିରେ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଦେଖି ପାରିଲେ ପରିଷ୍କାର ସବୁ କଥା ବୁଝି ପାରିବ ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

ଜୟନ୍ତ ଭାଇ ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?"

ସନ୍ୟାସୀ କହିଲେ—

"ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ତ ମୋର ଏପରି କୌଶଳ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କର । ମୁଁ ପୂଜାପାଠ ଶେଷ କରିଦିଏ । ତାପରେ ଆମ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ଯିବା ।"

ସନ୍ୟାସୀ କହିସାରି ପୁଣି ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ । ମନ ମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ସେହିପରି ନୀରବରେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ରହିଲେ ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ସନ୍ୟାସୀ ଧ୍ୟାନରୁ ଉଠି ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଧରି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତାପରେ ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଆସିବାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କଲେ ।

ମାୟା ଦୁନିଆଁର ରାଜ ପଥରେ ସନ୍ୟାସୀ ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଧରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛନ୍ତି ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ । ରାସ୍ତାର ଦୁଇକଡ଼ରେ ଅସଂଖ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ହାତଯୋଡ଼ି ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣାମ କରୁଅଛନ୍ତି । ହାତ ଉଠାଇ ସନ୍ୟାସୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛନ୍ତି ।

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଏ ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଯେତେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଦୁଇ ସଖୀଙ୍କ ମନ ସେତେ ଭାରି ହୋଇ ଯାଉଛି । ହେଲେ ମୁହଁ ଖୋଲି କେହି କାହାରିକୁ କିଛି କହି-ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

କିଛିଦୂର ଯିବାପରେ ଜନଗହଳି କ୍ରମଶଃ କମି ଆସିଲା ।

ସନ୍ୟାସୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ରାଜ ନବର ଫାଟକ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ ।

ଲୁହା ଫାଟକଟି ବନ୍ଦଥିଲା । ସନ୍ୟାସୀ ଝୁଲି ଭିତରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ନୀଳରଙ୍ଗର ପଥର ବାହାର କଲେ । ପଥରଟିକୁ ତିନଥର ଫୁଙ୍କି ଲୁହା ଫାଟକର ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେବାମାତ୍ରେ ଫାଟକଟି ଖୋଲି-ଗଲା । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀଙ୍କୁ ରାଜନବର ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ସନ୍ୟାସୀ ଇଙ୍ଗିତ କଲେ ।

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ରାଜ ନବରର ଦାଣ୍ଡ ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ଲୁହାଫାଟକଟି ମନକୁ ମନ ପୁଣି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଆଉ ଦୁଇ ସଖୀ ଦେଖି ପାରିଲେନି । ନବର ଭିତରେ ବୁଲି ତାର ଶୋଭା ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବୁଲି ବୁଲି ନବରର ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ସେମାନେ ଯାହା ଦେଖିଲେ ଆନନ୍ଦରେ ଦୁଇ ସଖୀଙ୍କ ପ୍ରାଣ ନାଚି ଉଠିଲା ।

ରକ୍ତମନ୍ଦାର ଗଛର ଗୋଟିଏ ଡାଳରେ ପଞ୍ଜୁରୀ ଭିତରେ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିଏ ବସି ଏମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁ ରହିଛି ।

ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଆନନ୍ଦ କଣ୍ଠରେ ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"ସଖୀ ! ଚିହ୍ନି ପାରୁଛ ? ଯେଉ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ମାଣିକ ଗଡ଼ର ରାଣୀହଂସ ପୁରେ ଦେଖିଥିଲ, ଏ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ସେହି ।"

ମନମୋହିନୀ ଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଦେଖି ସାରିବା ପରେ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ସଖୀ ! ଜୟନ୍ତ ଭାଇ ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ କଣ୍ଟପ୍ ଏହି ରାଜ ନବରରେ ଅଛନ୍ତି ।"

ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—

"କାହିଁ ? ଏଠାରେତ ଜନମାନବ ଶୂନ୍ୟ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣନଗର ଭିତରେ 'ପରଦେଶୀ' ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁଙ୍କର ସନ୍ଧାନ କିପରି ପାଇବା ଅମେ ? ସନ୍ୟାସୀ ମହାରାଜ ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ ଲୁହା ଫାଟକ ଖୋଲି ଅମକୁ ନଗର ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ କହିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ କାହିଁକି ନଅସିଲେ ଏହିକଥା ଯେତେ ଭାବୁଛି ମନ ଖଣ୍ଡିକ ରହସ୍ୟ ଜାଲରେ ସେତେ ଛନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଉଛି ।"

ନିକଟରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ମାନବର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା—

"ମନରେ ଭୟ କରନି ଚନ୍ଦ୍ରମଂଜରୀ । ମନମୋହିନୀକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ନଗର ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଅ ।"

"କିନ୍ତୁ ।"

"ଅଉପୁଣି କିନ୍ତୁ କ'ଣ ? ନଅର ଭିତରକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଦୁଇସଖୀ ବେଶ୍ ଅନନ୍ଦରେ ରହ । ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଅଛି । ଯଥା ସମୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭେଟ ହେବ ।"

ଶୁଆପକ୍ଷୀ ଅଡକୁ ଚାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ରମଂଜରୀ କହିଲା—

"ଏଶୁଆ ପକ୍ଷୀଟି ଏଠାରେ କାହିଁକି ?"

ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଉତ୍ତର ଅସିଲା—

"ଶୁଆପକ୍ଷୀଟିର ଜୀବନ ସାଙ୍ଗରେ ବହୁ ରହସ୍ୟ ଜଡିତ ଅଛି । ସମୟ ଅସିଲେ ସେ ଇତିହାସର କାହାଣୀ ଶୁଣାଇବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନଗର ଭିତରକୁ ଯାଅ ।"

ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣନଗରର ମାଲିକ କିଏ ?"

ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଉତ୍ତର ଅସିଲା—

"ଏହା ମାୟାରେ ତିଆରି ହୋଇଛି । ଏଠାକୁ ଯିଏ ଅସିବ ସିଏ ମାଲିକ ହେବ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣନଗର ଭିତରେ ଥିଲେ ତୁମର ଭୟ

ଅର୍ଦ୍ଧୀ ରହିବନି । ଯେତେ ବଡ ଶତ୍ରୁ ଆସୁନା କାହିଁକି ଏଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ପରାସ୍ତ ପାଇବ— । ”

“କିଏ ଆପଣ ?”

“ମୋର ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏମିତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନି । ନବର ଭିତରକୁ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଯାଅ— ।”

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ୟାନରୁ ବାହାର ଆସି, ନବର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ । ନବରଟିର ଭିତରେ କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେନି । ନବର ଭିତରକୁ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଲୁହାର କବାଟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । କବାଟଟି ଭିତର ପଟୁ ବନ୍ଦଅଛି । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଦୁଇ ହାତରେ ଯେତେ ଠେଲିଲେବି କବାଟଟି ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ରତ୍ନମଂଜରୀ କହିଲା—କବାଟଟିତ ବନ୍ଦ ଅଛି । ଭିତରକୁ ଯିବା କିପରି ?”

ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଶୁଣାଗଲା—

“କବାଟର ବାମପଟକୁ ଗୋଟିଏ ବେତ ବୁଣା ପେଡ଼ି ଅଛି । ସେ ପେଡ଼ିଟି ଖୋଲିଦିଅ । ମୋଟେ ଭୟ କରନି— ।”

ମନମୋହିନୀ କବାଟର ବାମ ପଟକୁ ଅନାଇଁଲା । ସତ ଗୋଟିଏ ବେତ ବୁଣା ପେଡ଼ିଟିଏ ଥୁଆହୋଇଛି । ପେଡ଼ିଟି ଦେଖିବାକୁ ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ସାପୁଆ କେଳାର ପେଡ଼ି ପରି ।

ମନମୋହିନୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯାଇ ବେତ ବୁଣା ପେଡ଼ିଟି ପାଖରେ ଠିଆହୋଇଗଲା । ପେଡ଼ିର ଢାକୁଣି ଉଠାଇ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଖର ସାପ ଫଣା ଟେକି ଉପରକୁ ଠିଆହୋଇଗଲା । ଫଁ ଫଁ, ଗର୍ଜନରେ ସ୍ଥାନଟି ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ସାପଟି ଫଣାଟେକି ଫଁ ଫଁ ହେବାମାତ୍ରେ ନଅରର ଲୁହାକବାଟଟି ଖୋଲିଗଲା । ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଂଜରୀ ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା

ମାତ୍ରେ ପୁନଶ୍ଚ ଏ ଲୁହାକପାଟଟି ମନକୁ ମନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ-ନଗର ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ହଲଘର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ହଲଘରଟିରେ ସୁନ୍ଦର ଫୁଲପକା ଗୋଟିଏ କାର୍ପେଟ ବିଛାହୋଇଛି । ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଲମିରାରେ ବଡ ବଡ଼ ପୁସ୍ତକ ଯତ୍ନରେ ଥୁଆହୋଇଛି । କାନ୍ଥରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଦେବା ଦେବୀଙ୍କ ରଙ୍ଗିନ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କାଯାଇଛି ସେହି ରଙ୍ଗିନ ଚିତ୍ର ଉପରେ 'ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏ ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର ଫୁଲ ଝୁଲୁଛି । ଘରଟିର ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ଏ ଘରେ ନିଶ୍ଚୟ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ— ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ କାହାରିକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେନି— ।

ହଲଘର ପାରହୋଇ ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଭିତର ମହଲକୁ ପଶିଲେ । ଅସଂଖ୍ୟଘର । ପ୍ରତିଘର ଦୁଆର ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ରଙ୍ଗିନ ପର୍ଦ୍ଦା ଝୁଲୁଛି । କେଉଁ ଘରକୁ ପ୍ରଥମେ ଯିବେ—ସେହି କଥାକୁ ଦୁଇ ସଖୀ ଠିଆ ହୋଇ ବିଚାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ— ।

ହଠାତ୍ ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଡାକ ଶୁଣାଗଲା—

"ଠିଆହୋଇ କଣ ଭାବୁଛ ? ସାମନାରେ ଯେଉଁ ଘରଟି ଦେଖୁଛ ସେହି ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଯାଅ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲା ମାତ୍ରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଆଶାବାଡ଼ି ଧରି ବସିଥିବ । ତାକୁ ଦେଖି ଭୟ କରିବନି । ବୃଦ୍ଧ ହାତରୁ ଆଶା ବାଡ଼ିଟି ଉଠାଇ ଦେଲା ମାତ୍ରେ ରାଣୀ ହଂସ ପୁରକୁ ପରିଷ୍କାର ବାଟ ଦେଖାଯିବ ।—"

ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ସାମନା ଘରର ଦୁଆର ପାଖରେ

ଯାଇଁ ଠିଆହେଲେ । ନୀଳ ରଙ୍ଗର ପର୍ଦ୍ଦାଟି ଉଠାଇବା ମାତ୍ରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ—ସତକୁ ସତ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ହାତରେ ଆଶା-ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ ଧରି ଗୋଟିଏ ପଥର ଚଆର ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ଦୁଇ ସଖୀ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

ନୀରବ—ନିସ୍ପନ୍ଦ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧଟି ଚଆର ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ଦୁଇଟି ନିଷ୍ଠୁର ଦୃଷ୍ଟି ଓ ମୁହଁର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟତା ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସେ ଯେପରି ଏକ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାରେ ବୁଡ଼ିରହିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତି ଛବିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଦେଖିଲେ ପ୍ରକୃତ ମନୁଷ୍ୟ ବସିଥିବାର ମନେ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ଶରୀର ଏକ ବିଚିତ୍ର ଧାତୁରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିବାରୁ ସହଜରେ କେହି ଅନୁମାନ କରି ପାରିବେନି ଏହା ଏକ ଧାତୁରେ ତିଆରି ବୋଲି ।

ମନମୋହିନୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ହାତରୁ ଆଶାବାଡ଼ିଟି ଉଠାଇ ଆଣି ନିଜ ହାତରେ ଧରିଲା ।

ମନମୋହିନୀ ଆଶାବାଡିଟି ନିଜ ହାତରେ ଧରିବା ମାତ୍ରେ ବୃଦ୍ଧଟି ଠିକ ଚରକି ବୁଲିଲା ପରି ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁ ରହିଲେ ।

ଦଶବାର ଥର ଚରକି ବୁଲିଲା ପରି ଘୂରି ସାରି ବୃଦ୍ଧଟି ପୂର୍ବପରି ସ୍ଥିର ଭାବରେ ବସି ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁହଁଟି ବିପରୀତ ଦିଗକୁ ବୁଲି ରହିଲା ।

ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ବୃଦ୍ଧଟି ମୁହଁ ବୁଲାଇ ବସିଥିଲେ—ମନମୋହିନୀ ଓ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ଦେବା ମାତ୍ରେ ସେମାନଙ୍କର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ସୁନ୍ଦର ଗୋଟିଏ ଘର—ନାନା ଫୁଲ ପତ୍ରରେ ସୁସଜ୍ଜିତ । ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଗୋଟିଏ ମୃଗଛାଲ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଖରେ

ଜଣେ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ବସିଛି । ଆଉ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ଯୁବକ ବସି ରହିଛି ।

ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀ ଆନନ୍ଦ କଣ୍ଠରେ ମନମୋହିନୀକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ପକାଇ କହିଲା—

"ସଖୀ ! ଦେଖି ପାରୁଛ ସେ ଯୁବକ ଜଣକ କିଏ ?"

ମନମୋହିନୀ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—"ମୁଁ କପରି ଜାଣିବି ସଖୀ !"

"ସେ ପରା ଜୟନ୍ତ ?"

ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ ମନମୋହିନୀ କହିଲା—

"ହଁ ! ସେହିପରି ତ ମନେ ହେଉଚି— "

ଦୁଇ ସଖୀ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଚଳେ ।

\+ \+ \+ \+

ପ୍ରିୟ ପାଠକେ ! ଜୟନ୍ତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଣ କରୁଛି ଜାଣିବା ପାଇଁ ବୋଧେ ଉତ୍କଣ୍ଠିତ ହେଉଥିବେ । ଥରେ ଜୟନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ବୁଲି ଆସିବା ଆସନ୍ତୁ ।

ସେହି ବକୁଳ ଗଛ ପାଖରେ ଥିବା ଭାଙ୍ଗି ପାଖରେ ଜୟନ୍ତ ଠିଆ ହୋଇ ବାଙ୍ଗି ଭିତରକୁ ଅନାଇଲା—ଘନ ଅନ୍ଧକାର ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କୌଣସି ଦୃଶ୍ୟ ସେ ବାମ୍ବୀ ଭିତରେ ଦେଖି ପାରିଲାନି । ବିଚାର କଲା ଜୟନ୍ତ—କପରି ଏହି ଘନ ଅନ୍ଧକାର ବାମ୍ବୀ ଭିତରକୁ ସେ ପଶିବ ଉପାୟ ଖୋଜିଲେବି କିଛି କୂଳକିନାରା ପାଇଲାନି ସେ ।

ବହୁତ ଭାବନା-ଚିନ୍ତା ପରେ ଜୟନ୍ତ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରୁ ପାଗ ଫିଟାଇ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କରି ଚିରି ଗୋଟିଏ ଦଉଡ଼ି ବଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦଉଡ଼ିଟି ବଳା ସାରିବା ପରେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଖାଳ ବାମ୍ବୀ

ଭିତରକୁ ପକାଇଲା । ବେଶି ଦୂରକୁ ପଥରଟି ନ ଯାଇ ତଳେ ଅଟକି ରହିଲା । ଜୟନ୍ତ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କରିନେଲା ଯେ—ବାଙ୍ଗୀଟି ଖୁବ ଗଭୀର ନୁହେଁ । ପାଣି ବି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତ ଧୀରେ ଧୀରେ ବାଙ୍ଗୀ ଭିତରକୁ ପଶିଲା । ଯେତେ ତଳକୁ ତଳକୁ ଜୟନ୍ତ ଓହ୍ଲାଇ ଯାଉଛି ଅନ୍ଧାର ସେତେ ଘନେଇ ଆସୁଛି । ଆଖିକୁ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନି ।

ଜୟନ୍ତ ଯାଇ ବାଙ୍ଗୀର ଶେଷ ସୀମାରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ହାତରେ ଭିଣ୍ଡାଳି ଅନୁମାନ କଲା ଯେ—ବାଙ୍ଗୀର ତଳଟି ଖୁବ୍ ଓସାରିଆ । କେଉଁ ଅଡ଼କୁ ସେ ଯିବ, କିଛି ଠିକ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ନୀରବରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆ ହୋଇ ମନକୁ ମନ କଣ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ପିନ୍ଧିଥିବା କୋଟ ପକେଟରେ ହାତ ପୂରାଇ କଣ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲା ଜୟନ୍ତ । ବହୁତ ଖୋଜାଖୋଜି ପରେ ପକେଟ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟେଟ ଦିପାବତୀ ବାହାର କରି ହାତରେ ଧରିଲା । ସେହି ବତୀର ଆଲୁଅ ରେ ବାଙ୍ଗୀ ଭିତରର ସମସ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ବାଙ୍ଗୀଟି ଅଡ଼ ଦୀର୍ଘରେ ପନ୍ଦର କି ଷୋଳ ଗୁଣ୍ଟ ହେବ । ଦୁଇଟି ଦୁଆର ପାଖାପାଖି ରହିଛି । ଦୁଆର ଦୁଇଟିରେ ତାଲା ଚାବିର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାହିଁ । ସଦାବେଳେ ଦୁଆରର କପାଟ ବନ୍ଦ ରହୁଥିବାର ଅନୁମାନ କଲା ଜୟନ୍ତ ।

କେଉଁ ଦୁଆରର କପାଟ ଖୋଲି ଭିତରକୁ ଯିବ ସେ । ପ୍ରଥମେ ଦୁଆର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ହାତରେ ଠେସ ଦେଇ ଠେଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତଥାପି କପାଟଟି ଖୋଲିଲାନି ।

ଜୟନ୍ତ ଦୁଆର ଅଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ପଛୁଆ ଦୁଇ ପାହୁଣ୍ଡ ଗଲା ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଲା । ତଳକୁ

ଅନାଇ ଦେବା ମାତ୍ରେ ପଥର ତିଆରି ବାମନ ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ସେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ବାମନଟି ଦେଖିବାକୁ ଲମ୍ବରେ କୋଡ଼ିଏ କି ବାଇଶି ଇଞ୍ଚ ହେବ । ସୁନ୍ଦର ଗଠନ, ପଥରରେ ତିଆରି ଟିକି ତାଳପତ୍ର ପରି ଛତାଟିଏ ହାତରେ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ଜୟନ୍ତ ସେହି ବାମନ ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଛୁଇଁ ଥିବାରୁ ଟେପା ବତୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଦେଖି ପାରିଲେ । ଗତାରେ ଦେବ[illegible]ର ଜନ୍ତୁ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଦେଖି ସେହିଠାରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ସେ । ଦୁଇହାତରେ ବାମନମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଧରି ଧୀରେ ଧୀରେ ହଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ ।

ବାମନ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଯେତେ ହଲୁଥାଏ ବାଙ୍ଗୀ ଭିତର ଦୁଆରର କବାଟଟି ସେତେ ଫାଙ୍କ ହୋଇ ଯାଉଥାଏ । ଦଶ ବାର ଥର ହଲାଇବା ପରେ କବାଟ ଦୁଇଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖୋଲି ହୋଇଗଲା । ଜୟନ୍ତ ସେଠାରୁ ଉଠି ଧୀରେ ଧୀରେ କବାଟ ପାରି ହୋଇ ଭିତରକୁ ପଶିଯିବା ମାତ୍ରେ ପୁଣି ଦୁଇଟି କବାଟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଟେପା ବତୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଜୟନ୍ତ ଦେଖିଲା—ସୁନ୍ଦର ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ପଡ଼ିଛି । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ ପାଖରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଘର । ପ୍ରତି ଘରର କବାଟ ବନ୍ଦ ଅଛି । ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଜୟନ୍ତ ମନରେ ଭୟ ଆସିଲା । ସେ ଟେପାବତୀଟିକୁ ପକେଟରେ ରଖି ଦେଇ ଘନଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ରାସ୍ତାର କଡ଼େ କଡ଼େ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କୋଡ଼ିଏ କି ପଚାଶ ପାହୁଲ ଯିବା ପରେ ଜୟନ୍ତ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା—କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ମିଶି ଗୀତ ଗାଉଛନ୍ତି । ମଧୁର ସଙ୍ଗୀତର ସ୍ୱର ସାଙ୍ଗରେ ବୀଣାର ଝଙ୍କାର ଅଦ୍ଭୁତ ମଧୁର ଜଣା ଯାଉଛି । ଗୀତ ମଝିରେ ମଝିରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଘୁଙ୍ଗୁରର ନାଦ

ଭାସି ଆସୁଛି । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପଖାଉଜର ନାଦ ଶୁଣା ଯାଉଛି ।

ଜୟନ୍ତ ଏ ସବୁ ଶୁଣି ଥୟ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଅଉ ସ୍ଥିରହୋଇ ରହିପାରିଲାନି । ପକେଟରୁ ଟିପାବତୀ ବାହାର କରି ଗୁହ ଅଡ଼କୁ ପକାଇଲା । ଯେଉଁ ଅଡ଼ୁ ନାଚ ଗୀତ ଶୁଣା ଯାଉଥିଲା ଧୀରେ ଧୀରେ ସେହି ଅଡ଼କୁ ପାଦ ପକାଇଲା ଚାଲିଲା ସେ ।

କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ଯିବା ପରେ ଜୟନ୍ତ ଆଲୁଅ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ନିଜର ଟିପାବତୀଟିକୁ ଲିଭାଇ ପକେଟରେ ଥୋଇ ଦେଲା । ତାପରେ ଆଲୁଅକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଅଗେଇ ଗଲା ସେ ।

ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଜୟନ୍ତ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ଏବଂ ଅନାଇ ଦେଖିଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଚଉପାଢ଼ୀ ଉପରେ ଦଶ ପନ୍ଦର ଜଣ ସୁନ୍ଦରୀ ଯୁବତୀ ଧାଡ଼ି ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ମଶାଲ୍ ଜଳୁଛି । ଦଳେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ବସି ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ବଜାଉଛନ୍ତି । ଆଉ ଦଳେ ନାଚ ଗୀତରେ ମଜ୍ଜି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର କିଛି ଦୂରରେ ଦୁଇ ଶହ ମଖମଲ୍ କପଡ଼ାର ଗଦି ଅଣ୍ଟା ଚଉକି ପଡିଛି । ସେହି ଚଉକି ଉପରେ ରାଜ ପୋଷାକ ପରିହିତ ଜଣେ ଜଣେ ରାଜ କୁମାର ବସିଛନ୍ତି । ସେ ସ୍ଥାନଟି ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭା ଆୟୋଜନ କରା ଯାଉଛି । ଆମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ବହୁ ଦେଶରୁ ରାଜପୁତ୍ରମାନ ଆସି ସେଠାରେ ବସିଛନ୍ତି ।

ଯେଉଁ ଧାଡ଼ିରେ ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ବସିଛନ୍ତି, ସେ ସେମାନଙ୍କ ସାମନାରେ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡି ବଡ଼ ଚଉକି ଥୁଆ ହୋଇଛି । ସେହି

ଶଆର ଉପରେ ଦୁଇଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଜଣେ ପୁରୁଷ ବସିଛନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶଆର ଶୂନ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି ।

ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଦୁଇଟି ବସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରରୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପଞ୍ଜୁରୀଟିଏ ଧରିଛି । ସେହି ପଞ୍ଜୁରୀ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଶୁଆପକ୍ଷୀ ବସିଛି । ତା ବେକରେ ରତ୍ନମନ୍ଦାର ଫୁଲଟିଏ ଓହଳିଥିବାର ଜୟନ୍ତ ସବିସ୍ମାର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ।

ଜୟନ୍ତର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଅଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

"ଆପଣଙ୍କୁ ଏଥର ଚିହ୍ନିବାକୁ ବାକିରହିଲାନି । ଏ ଶୁଆ ପକ୍ଷିଟିକୁ ମୁଁ ନିଜେ ଦେଇ ଆସିଥିଲି—

ଏତିକି କହୁଥିବା ସମୟରେ ହଠାତ୍ ଜୟନ୍ତ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା— ଭାଇ !

"ଭାଇ ! ?"

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଜୟନ୍ତ ମୁହଁ ବୁଲାଇ ଅନାଇଲା ସମୟରେ ଜୟପାଳ ଆସି ତା'ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି । ଜୟପାଳକୁ ନିଜ ଛାତି ଉପରକୁ ଆଉଜାଇ ଆଣି, ସ୍ନେହରେ ତା ପିଠିରେ ହାତ ବୁଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ । ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ କଳିତ କଣ୍ଠରେ କିଏ ଡାକୁ ଥିବାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ଜୟନ୍ତ—

„ପରଦେଶୀ !„

„ପରଦେଶୀ"

ଜୟନ୍ତ ଅନାଇଁଲା— ରତ୍ନମଂଜରୀ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆହୋଇ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସୁଛି— !

ଜୟନ୍ତ କହିଲା— "ମଞ୍ଜୁ ! ତୁମେ ଏଠାରେ ?"

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଉଠି ଅତି କୋମଳ କଣ୍ଠରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା—

ବାପା ଜୟନ୍ତ ! ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ କବଳାନ୍ତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇ ଯଥା ସ୍ଥାନକୁ ଫେରି ଆସିଥିବାରୁ ହୃଦୟରେ ଆନନ୍ଦର ସୀମା ରହୁନ । ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ମଧ୍ୟ ଶତ୍ରୁର ହାତରୁ ରକ୍ଷା କରି ଏଠାକୁ ଆଣିଛୁ । ମନମୋହିନୀ ନଥିଲେ ଏତ ରତ୍ନମଞ୍ଜରୀକୁ ପାଇବା କଷ୍ଟକର ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ସାହାଯ୍ୟ ଥିବାରୁ ଆଜ ବିପଦରୁ ସମସ୍ତେ ରକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି ।

ଜୟନ୍ତ କହିଲା—"ମନମୋହିନୀ କାହିଁ ?"

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହାତ ବଢ଼ାଇ ମନମୋହିନୀ ବସିଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦେଖାଇଦେଲେ । ମାତ୍ର ମନମୋହିନୀ ସେଠାରେ ନଥିଲା, ତାର ଶୂନ୍ୟ ଆସନଟି ପଡ଼ି ରହିଛି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସେହି ଶୂନ୍ୟ ଆସନ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁ ରହିଲେ— ।

ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭାରେ ଦୈତ୍ୟରାଜ କିପରି କୌଶଳ ଜାଲ ବିସ୍ତାର କଲା ।

ଶୁଆ ପକ୍ଷୀ କିପରି ସୁନ୍ଦର ରାଜପୁତ୍ର ରୂପ ଧାରଣ କରି

ଷଷ୍ଠୀ ପଦ୍ମା ସାଙ୍ଗରେ ମିଳନ ହେଲେ ।

ପଥର ପାଲଟିଥିବା ରାଜକୁମାର ସତ୍ୟଜିତ୍ କିପରି

ସ୍ୱଦେହ ଧାରଣ କରି ରାଜପରିବାରଙ୍କ ସହିତ

ମିଳନ ହେଲେ ଓ ମନମୋହିନୀ କିଏ ?

ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ସମାଧାନ ହୋଇଛି

ମନମୋହିନୀ ପଞ୍ଚମ ଖଣ୍ଡରେ ।

ଶୀଘ୍ର ଆସୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛୁ— ।